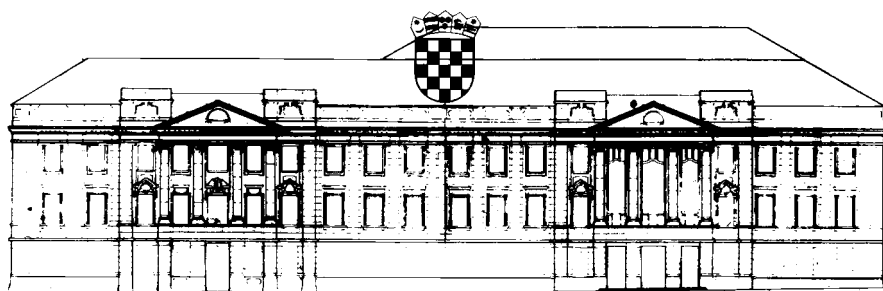

izvješća HRVATSKOGA SABORA

GODINA XV.

BROJ 383

ZAGREB, 23. II. 2004.

3. SJEDNICA HRVATSKOGA SABORA

$$22\% - 2\% = 20\%$$

**O POREZU NA DODANU
VRIJEDNOST**

Posjet državnika iz Čilea Saboru

Prvi državnički posjet novom, petom sazivu Hrvatskoga sabora dogodio se 29. siječnja 2004. kad je u Sabor došao Ricardo Lagos Escobar, predsjednik Republike Čilea i obratio se zastupnicima.

Čile je zemlja u kojoj su se potomci Hrvata, doseljenih u razdoblju od 1873. do 1940., sjajno snašli i danas su u vrhovima čileanskog gospodarstva, politike i kulture. Među najbogatije obitelji spadaju Lukšići, Mladinići, Granići. U politici su osnivači Demokršćanske partije Tomić i Žuković, dok u književnosti prednjače Skarmeta i Eterović. Karmelić i Koljatić su biskupi, a brojni su i sveučilišni profesori i znanstvenici hrvatskog porijekla.

Zbog toga posjet Escobara ima važnost i za Čile i za Hrvatsku. Duboke veze dviju prijateljskih zemalja, premda zemljopisno udaljenih, istaknuo je Predsjednik Čilea u svom govoru i rekao kako Hrvatska i Čile mogu ostvariti svekoliku suradnju slijedeći putove koje su prije više stoljeća odredili prvi hrvatski doseljenici došavši u Čile.

Nedugo nakon posjete predsjednika Escobara i čileanskog izaslanstva, predsjednik Hrvatskoga sabora Vladimir Šeks putovao je u Budimpeštu na 16. susret predsjednika Europskog parlamenta s predsjednicima parlamenta zemalja koje sudjeluju u proširenju Europske unije.

Novi saziv Sabora i početak nove godine obilježeni su živom aktivnošću.

Ž. S.

	strana
- Uvodnik urednika	2
- Utvrđivanje dnevnog reda	3
- Aktualno prijepodne	4
- Obraćanje N.J.E. predsjednika Republike Čilea, g. Ricarda Lagosa Escobara na plenarnoj sjednici Hrvatskog sabora	15
- Prijedlog zakona o izmjenama i dopunama Zakona o porezu na dodanu vrijednost	17
- Prijedlog i Konačni prijedlog zakona o potvrđivanju Ugovora o osnivanju i radu Međunarodnog središta za razvoj migracijske politike (ICMPD)	35
- Prijedlog i Konačni prijedlog zakona o izmjenama i dopuni Zakona o pravima hrvatskih branitelja iz Domovinskog rata i članova njihovih obitelji	36
- Prijedlog i Konačni prijedlog zakona o izmjenama i dopunama Zakona o obvezama i pravima državnih dužnosnika	40
- Prijedlog i Konačni prijedlog zakona o plaćama sudaca i drugih pravosudnih dužnosnika	42
- Prijedlog i Konačni prijedlog zakona i izmjenama i dopunama Zakona o sudovima	46
- Prijedlog i Konačni prijedlog zakona o potvrđivanju sporazuma između Vlade Republike Hrvatske i Vlade Republike Turske o suradnji na vojnim područjima obuke, tehnike i znanosti	50
- Izvješće Mandatno-imunitetnog povjerenstva	51
- Prijedlog odluke o imenovanju zamjenika pravobraniteljice za ravnopravnost spolova	51
- Prijedlog odluke o razrješenju predsjednika i članova Odbora nagrade "Vladimir Nazor"	51
- Prijedlog odluke o imenovanju predsjednika i članova Odbora nagrade "Vladimir Nazor"	52

PRIKAZ RADA:

- TREĆE SJEDNICE HRVATSKOGA SABORA ODRŽANE 27, 28, 29. I 30. SIJEČNJA 2004. GODINE

Utvrdjivanje dnevnog reda

Predsjednik Hrvatskoga sabora **Vladimir Šeks** obavijestio je zastupnike da je u Konačni prijedlog dnevnog reda uvršteno osam novih točaka (vidjeti u okviru).

Sukladno Poslovniku prvo se krenulo na izjašnjavanje o prijedlozima da pojedine točke dnevnog reda budu raspravljane hitnim postupkom.

Teško je odlučiti se za primjenu hitnih postupaka kod Zakona koje smo dobili tek jučer, rekao je **Damir Kajin (IDS)**. Posebno se u ime Kluba protivio prijedlogu da hitnim postupkom bude raspravljan Zakon o dopuni Zakona o plaćama sudaca i drugih pravosudnih dužnosnika u Republici Hrvatskoj. Smatrao je da vrije-

da izostanak truda da se obrazloži potreba tog hitnog postupka. Bit je vidio u izostanku volje da se suce izjednači glede primanja 0,5 posto osobnog dohotka po godini sa svima koji su bili dužnosnici.

Zastupnici su se potom većinom glasova složili da sve točke dnevnog reda, za koje je to predloženo, budu raspravljane hitnim postupkom.

Što se tiče prijedloga Kluba zastupnika HSP-a o uvrštenju još dvije točke na ovaj dnevni red, predsjednik Sabora **Vladimir Šeks** je pojasnio da će se one na dnevnom redu naći kada se za to steknu pretpostavke odnosno na slijedećoj saborskoj sjednici. Glede prijedloga Slavena Letice

o uvrštenju točke dnevnog reda o Izvješću Hrvatske narodne banke o vanjskom dugu RH i Strategiji i politici zaduživanja i upravljanja vanjskim dugom u razdoblju 2004. do 2010. godine, gospodin Šeks je kao razlog njenog neuvrštavanja na ovaj dnevni red naveo to što zastupnik nije dostavio odgovarajući materijal.

Kako primjedaba na predloženi dnevni red nije bilo predsjednik Sabora **Vladimir Šeks** je konstatirao da je on usvojen.

M.S.

Dnevni red

- Izbori, imenovanja i razrješenja
- Prijedlog zakona o izmjenama i dopunama Zakona o porezu na dodanu vrijednost
- Prijedlog zakona o izmjenama i dopuni Zakona o radu
- Prijedlog zakona o izmjenama i dopunama Zakona o porodnom dopustu majki koje obavljaju samostalnu djelatnost i nezaposlenih majki;
- Prijedlog zakona o izmjenama Zakona o zdravstvenom osiguranju;
- Prijedlog i Konačni prijedlog zakona o izmjenama i dopunama Zakona o obvezama i pravima državnih dužnosnika;
- Prijedlog i Konačni prijedlog zakona o dopuni Zakona o plaćama sudaca i drugih pravosudnih dužnosnika;
- Prijedlog odluke o imenovanju zamjenika pravobraniteljice za ravnopravnost spolova;

- Prijedlog i Konačni prijedlog zakona o dopuni Zakona o plaćama sudaca i drugih pravosudnih dužnosnika
- Prijedlog odluke o održavanju multilateralne vojne vježbe "ADRIATIC PHIBLEX 04-2 ENGINEEREX"
- Prijedlog i Konačni prijedlog zakona o izmjenama dopunama zakona o sudovima
- Prijedlog i Konačni prijedlog zakona o izmjenama i dopunama zakona o upravnim pristojbama
- Prijedlog i Konačni prijedlog zakona o izmjenama i dopuni Zakona o pravima hrvatskih branitelja iz Domovinskog rata i članova njihovih obitelji
- Prijedlog i Konačni prijedlog zakona o izmjenama i dopunama Obiteljskog zakona
- Prijedlog i Konačni prijedlog zakona o potvrđivanju Sporazuma između Vlade Republike Hrvatske i Vlade Republike Turske o suradnji na vojnim područjima obuke, tehnike i znanosti

- Prijedlog i Konačni prijedlog zakona o potvrđivanju Ugovora o osnivanju i radu Međunarodnog središta za razvoj migracijske politike (ICMDP)
- Statut Agencije za zaštitu tržišnog natjecanja - potvrđivanje
- Plan usklađivanja zakonodavstva Republike Hrvatske-2004. Dodatak A Nacionalnom programu Republike Hrvatske za pridruživanje Europskoj uniji - 2004. godina
- Poslovnik pravobranitelja za djecu - potvrđivanje;
- Izvješće o uredbama koje je Vlada Republike Hrvatske donijela na temelju zakonske ovlasti

Dopuna dnevnog reda 28. siječnja 2004.

- Izbor potpredsjednika Hrvatskoga sabora

AKTUALNA PRIJEP DNE

Tijekom prvog Aktualnog prijedpneva u novom sazivu Hrvatskoga sabora predsjednik Vladimir Šeks je upoznao zastupnike s poslovnim odredbama kojima je regulirano postavljanje usmenih pitanja Vladi i pojedinim ministri-ma. Ujedno ih je informirao o tome da je na proširenoj sjednici Predsjedništva Hrvatskoga sabora dogovoreno da se ide u promjenu Poslovnika kako bi se ta materija što bolje uredila.

Potom su zastupnici "izrešetal" članove Vlade brojnim upitima (46) iz svih oblasti društvenog života. U tome su prednjačili zastupnici HDZ-a, a najviše pitanja bilo je adresirano premijeru dr. sc. Ivi Sanaderu.

Prava invalidnih osoba

Vesna Škulić (SDP) zamjerila je Jadranki Kosor, novoimenovanoj ministrici obitelji, branitelja i međugeneracijske solidarnosti, da u svojim javnim nastupima uglavnom govori o pravima invalida Domovinskog rata, obitelji i djece branitelja, te da niti jednom nije spomenula civilne invalide kojih u Hrvatskoj ima više od 400 tisuća. Založivši se za izjednačavanje prava svih invalidnih osoba, bez obzira na način i vrstu stradanja, zastupnica je upitala ministricu hoće li ubuduće zastupati antidiskriminacijski odnos prema toj kategoriji invalidnih osoba.

Jadranka Kosor, ministrica obitelji, branitelja i međugeneracijske solidarnosti, izjavila je da joj se ne može prigovoriti bilo kakav diskriminacijski

odnos prema civilnim invalidima, budući da se još kao zastupnica u protekla dva mandata zauzimala za prava svih invalidnih osoba. Najavila je da će se i ubuduće zalagati za to, nastojeći da posebno područje aktivnosti njenog Ministarstva bude posvećeno senzibiliziranju javnosti za tu problematiku, te osmišljavanju konkretnih mjera za poboljšanje položaja invalidnih osoba.

Na kraju je napomenula da je, zajedno s premijerom, nedavno razgovarala na tu temu s predstavnicima Udruge civilnih žrtava iz Domovinskog rata, te pozvala zastupnicu da dođe u Ministarstvo i prezentira svoje ideje.

Zastupnica nije bila u potpunosti zadovoljna odgovorom i zatražila je pismeni odgovor.

Reorganizacija MUP-a

Zdenka Babić-Petričević (HDZ) upitala je ministra unutarnjih poslova ima li istine u napisima u domaćem tisku o predstojećoj reorganizaciji MUP-a kojoj bi se vratio stari ustroj tog resora. Zanimalo ju je kakav će organizacijski model u tom Ministarstvu primjenjivati nova Vlada, odnosno ministar Mlinarić za vrijeme svog mandata.

Marijan Mlinarić, ministar unutarnjih poslova, potvrdio je da su u posljednje vrijeme u tisku bili česti napisi o reorganizaciji MUP-a. Informirao je zastupnike da su, vodeći računa o opasnosti od porasta svjetskog terorizma i gospodarskog kriminala, Ured za sigurnost osoba i prostora podigli na nivo uprave, i na

to mjesto postavili pomoćnika ministra. To je, kaže, jedina promjena u ustroju ovog Ministarstva, dok će sve ostalo ostati po starom.

Nabavka zdravstvene opreme

Potaknuta brojnim spekulacijama u javnosti o sudbini privremeno obustavljenih natječaja za nabavku opreme u zdravstvu, Mirjana Brnadić (HDZ) adresirala je svoje pitanje resornom ministru.

Dr. sc. Andrija Hebrang, ministar zdravstva i socijalne skrbi, pojasnio je da je zaustavio samo one natječaje koji nisu bili u skladu s postojećim zakonskim propisima. Riječ je, kaže, o natječajima u vrijednosti od 88 mln. kuna za koje nije bila predviđena rashodovna stavka u proračunu.

Napomenula je da nema govora o trajnoj obustavi bilo koje investicije, odnosno započetog projekta u zdravstvu, već o nastojanju da se sve planirane i ugovorene obveze usklade s ovogodišnjim Proračunom. Jednom riječju, morat ćemo napraviti rebalans i reorganizaciju naših planova u troškovima zdravstva za ovu godinu, zaključio je Hebrang.

Reforma školstva

Maria Zubovića (HDZ) interesiralo je kako stoje stvari s reformom hrvatskog školstva i što će nova hrvatska Vlada poduzeti s tim u svezi.

Budući da je ranije zacrtana reforma hrvatskog školstva u Saboru već osporena, od takve reforme neće biti ništa,

rekao je dr.sc. **Nevio Šetić**, državni tajnik za osnovno obrazovanje u Ministarstvu znanosti, obrazovanja i športa najavio je, međutim, da će Ministarstvo izvršiti unutarnje promjene u tom resoru i to u daleko uravnoteženijem smjeru. U prvom redu poradiće se na unapređivanju kvalitete školstva, prije svega poboljšanju položaja nastavnika, učitelja i profesora. U planu je donošenje novih kataloga znanja te promjene programa u pojedinim područjima i predmetima, a o svemu tome provest će se široka stručna rasprava kako bi se postigao stručni konsenzus oko tih promjena (riječ je o vrlo osjetljivom i za Hrvatsku važnom sustavu). Drugim riječima, nastojat će se da se u što kraćem vremenu hrvatsko školstvo približi europskim iskustvima.

Projekt poticajne stanogradnje

Mariju Bajt (HDZ) zanimalo je hoće li se, i kojom dinamikom, nastaviti projekt poticajne stanogradnje, među ostalim i za znanstvene novake.

Marina Matulović-Dropulić, ministrica zaštite okoliša, prostornog uređenja i graditeljstva, izjavila je da će Vlada nastaviti s realizacijom Programa poticajne stanogradnje, a pripremit će i izmjene Zakona kako bi se osigurala dodatna proračunska sredstva za poticanje stambene štednje, izgradnje stanova za tržište te kreditiranje dogradnje ili nadogradnje postojećih stambenih, odnosno obiteljskih objekata. Napomenula je, među ostalim, da je u zadnja tri mjeseca s izvođačima radova ugovoreno 1,7 mlrd. kuna za poticanje stanogradnje. Hoće li se u Proračunu moći osigurati tolika sredstva i hoće li jedinice lokalne samouprave to moći pratiti vidjet će se iz izvješća koje će uskoro biti predočeno zastupnicima. U svakom slučaju, ubuduće će se promijeniti način rada u realizaciji tog projekta. Naime, Agencija za pravni promet nekretnina obavljat će sve poslove s tim u svezi, kao što je to predviđeno Zakonom (u proteklom razdoblju ti su poslovi sporazumom bili povjereni Ministarstvu javnih radova, obnove i graditeljstva). Zastupnica je bila zadovoljna ovim odgovorom.

Dugovi u zdravstvu

Potaknuta nedavnim zahtjevom novog ministra zdravstva da bolnice, među ostalim i Opća bolnica Bjelovar, hitno

prikažu svoja dugovanja, **Karmela Caparin (HDZ)** je željela znati je li istina da ne postoji centralna evidencija svih dugovanja u zdravstvu. Je li moguće, pita zastupnica, da se odgovornosti nadzora nad financijskim poslovanjem zdravstvenih ustanova odriču i Ministarstvo zdravstva i Hrvatski zavod za zdravstveno osiguranje?

Odgovarajući na to pitanje dr. sc. **Andrija Hebrang**, ministar zdravstva i socijalne skrbi, izjavio je da kod preuzimanja tog resora nije dobio niti jedan podatak o dugovanju zdravstvenog sustava, jer Ministarstvo zdravstva nije vodilo nadzor nad financijskim poslovanjem zdravstvenih ustanova. Budući da te podatke nije uspio dobiti ni od HZZO-a, morao se obratiti svakoj ustanovi ponosob (zbog toga je i bjelovarska bolnica trebala prikazati ukupni dug, dospjele obveze i specifikaciju rashoda). Kad su zbrojena sva potraživanja veledrogerija, odnosno sva dugovanja bolnica i to prebijeno s potraživanjima prema HZZO-u, financijski stručnjaci došli su, kaže, do iznosa od 7,3 mlrd. kuna duga. Oko 1,5 mlrd. su dospjela potraživanja koja će se morati podmiriti iz Proračuna za ovu godinu, kako bi veledrogerije povukle svoje tužbe sa zahtjevom za blokadu računa bolnica. Izdvajanjem dodatnih proračunskih sredstava za tu namjenu dospjeli dug će biti pokriven, a zdravstveni sustav stabiliziran. Da se ubuduće takva praksa ne bi ponavljala, ustrojiti će se sustav u kojem će sva financijska kontrola biti na jednom mjestu, kako bi se na vrijeme moglo reagirati dođe li eventualno do nenamjenskog trošenja zdravstvenog novca.

Zahvalivši na ovako opširnom odgovoru, zastupnica je konstatala da je potpuni izostanak financijskog nadzora u zdravstvu nedopustiv, te da zbog toga ni opće bolnice koje su imale limitirane troškove nisu mogle funkcionirati.

Rad Ureda za provođenje projekta sukcesije

Miroslav Rožić (HSP) upitao je premijera koliko je Vladin Ured za provođenje projekta sukcesije imovine bivše SFRJ u proteklih 12 godina svog postojanja koštao porezne obveznike i kakvu je korist Hrvatska imala od tog Ureda. Zašto Hrvatska nije ostvarila svoje inte-

rese i u procesu sukcesije izvukla svoje novce, poput Slovenije, i misli li Vlada nešto u tome promijeniti, zanimalo je zastupnika.

Dr. sc. **Ivo Sanader** je pojasnio da ni sam nije zadovoljan radom tog ureda ni njegovim vodstvom, te da je Vlada već donijela odluku da se njegovo djelovanje u proteklom razdoblju temeljito analizira. Ovo zastupničko pitanje dodatni je razlog da se traži puna revizija, a ovisno o njenim rezultatima Vlada će donijeti i odgovarajuće odluke, obećao je premijer.

Stanje robnih zaliha

Zvonimir Puljić (HDZ) zahtijevao je da ministar gospodarstva predoči zastupnicima stvarno stanje u državnim robnim zalihama i obznani što namjerava poduzeti da se ono sanira. Naime, prema napisima u medijima moglo bi se zaključiti da su robne zalihe zatečene potpuno ispražnjene.

Po riječima **Branka Vukelića**, ministra gospodarstva, rada i poduzetništva, javnosti je već poznata činjenica o nepopunjenosti robnih zaliha. Podsjetio je na to da je Ministarstvo gospodarstva još sredinom prošle godine predložilo Vladi da hitno razmotri stanje i poduzme konkretne mjere, među ostalim i radi popunjavanja robnih zaliha. Međutim, ta točka nije došla na dnevni red bivše Vlade, čak ni nakon upozorenja savjeta, dakle tijela Hrvatskog sabora, u listopadu prošle godine, na alarmantnu situaciju glede (ne)popunjenosti robnih zaliha.

Nova hrvatska Vlada je na svojoj prvoj sjednici, 5. siječnja ove godine, zadužila Ministarstvo gospodarstva, rada i poduzetništva da do 31. siječnja pripremi kompletno izvješće o stanju u robnim zalihama i predloži mjere za saniranje cjelokupne situacije, pa i popunjavanje robama koje trenutno nedostaju.

Zastupnik je bio zadovoljan ovim odgovorom.

Anketa o kvaliteti zdravstvene skrbi

Dr. sc. **Dragu Prgometa (HDZ)** zanimalo je kada će biti objavljeni rezultati ankete o kvaliteti zdravstvene skrbi koju je Ministarstvo zdravstva provelo tijekom 2002. godine na uzorku od 120 tisuća

anonimnih bolesnika liječenih u zdravstvenim ustanovama.

Ministar zdravstva i socijalne skrbi dr. sc. **Andrija Hebrang** izjavio je da mu nije poznato zbog čega ti podaci dosad nisu objavljeni jer je na provođenje spomenute ankete, koja je obuhvatila veliki broj ispitanika, potrošeno dosta novaca. Kako reče, spreman ih je prezentirati javnosti, to više što rezultati te ankete pokazuju da je zdravstvena služba dobila visoku prolaznu ocjenu.

Činjenica je, kaže, da je odgovore dostavilo svega 18 posto anketiranih osiguranika, ali čak 105 tisuća prispjelih odgovora svjedoči o tome da su oni vrlo zadovoljni ukupnom zdravstvenom zaštitom u bolnicama (dali su joj ocjenu 4,4). Doduše, nešto su zadovoljniji ljubaznošću medicinskih sestara (4,4) nego liječnika (4,3), ali ukupni rezultati sukladni su onima iz anketa provedenih 1993, 1995. i 1996. godine.

Upućivanje hrvatskih vojnika u Irak

Pero Kovačević (HSP) upitao je premijera je li prigodom nedavne posjete hrvatskog izaslanstva SAD-u što dogovoreno i o upućivanju pripadnika naših Oružanih snaga u Irak.

Odgovarajući na to pitanje dr. sc. **Sanader** je naglasio da će se i osobno zalagati za to da Hrvatska, kao dio antiterorističke koalicije, pomaže u naporima međunarodne zajednice na sprječavanju širenja svjetskog terorizma. U konkretnom slučaju, međutim, prema izvješću dobivenom od ministra vanjskih poslova, nije bilo konkretnih dogovora o slanju hrvatskih vojnika u Irak. Logično je, kaže, da su se Amerikanci zanimali za naše stajalište s tim u svezi, ali konkretnog upita nije bilo. Dođe li Vlada će ga uputiti u Hrvatski sabor koji o tome mora odlučiti.

Kriteriji za imenovanje državnih dužnosnika

Ingrid-Antičević Marinović (SDP) zanimalo je na osnovi kojih kriterija je Vlada imenovala, a ubrzo zatim i razriješila dvoje čelnih ljudi Zavoda za zaštitu obitelji, mladeži i materinstva (razriješeni su tek kad se utvrdilo da su izvrgnuti

kaznenom progonu). Kako ćete objasniti našim građanima - poreznim obveznicima, da će ljudi koji su obnašali te funkcije svega nekoliko dana primati dužnosničku plaću punih godinu dana, upitala je zastupnica.

Dr. sc. **Sanader** je rekao da se slaže s tim da Zakon o imenovanju državnih dužnosnika, a i praksu, treba uskladiti s demokratskim standardima zapadnih zemalja. U konkretnom slučaju, kaže, Vlada je brzo i primjereno reagirala, odmah nakon što je doznala da su spomenute osobe izvrgnute kaznenom progonu. To će, kaže, biti dodatni poticaj da se poradi na odgovarajućim zakonima čija bi primjena spriječila da se ubuduće ponove slični promašaji i eventualni previdi.

Zastupnica nije bila zadovoljna ovim odgovorom. Kako reče, premijerovim objašnjenjem zacijelo nisu zadovoljni ni građani, budući da se u Hrvatskom saboru raspravljalo o nalazu Državne revizije koja je i uočila nepravilnosti koje su bile podloga kaznenog progona razriješenih dužnosnika.

Pritisци na novinare

Što ćete poduzeti da bi se spriječili učestali pritisci nekih visokih dužnosnika ove vlasti prema novinarima, što ozbiljno ugrožava temelje slobodnog novinarstva, upitao je premijera **Željko Pavlic (LIBRA)**. Primjerice, ministar vanjskih poslova gospodin Žužul, nezadovoljan novinarskim izvješćima o vašoj prvoj inozemnoj turneji, nazvao je urednika jedne medijske kuće tražeći broj novinara s namjerom da mu dade lekciju kako bi ubuduće trebao intonirati svoje tekstove.

Još drastičniji slučaj - kaže - dogodio se ovih dana novinaru Slobodne Dalmacije. Naime, on je zbog članka u kojem je obznanio da pomoćnik ministra unutarnjih poslova Stipe Čačija ne plaća alimentaciju za izvanbračnog sina bio izložen raznim ucjenama i prijetnjama, kao i oštećena majka. Prema dostupnim informacijama, objavljivanje tog članka željele su spriječiti i neke utjecajne osobe iz odvjetničkog, političkog, policijskog i vojnog miljea, tvrdi zastupnik.

Odgovarajući na njegovo pitanje premijer **Sanader** je naglasio da se Vlada zauzima za potpunu slobodu medija, bez ikakvih intervencija i pritisaka sa strane. U konkretnom slučaju, kaže, radilo se o

tome da dopisnik HINE nije točno prenio izjavu predsjednika Europske komisije Romana Prodijsa, što je potvrdio i šef njegova kabineta gospodin Tanino koji se ponudio da će osobno pojasniti novinaru o čemu je riječ. Nakon toga je gospodin Žužul nazvao uredništvo HINE prenoseći tu informaciju i sugestiju da se autor članka izravno čuje sa šefom kabineta Romana Prodijsa.

Dr. sc. **Sanader** je izrazio žaljenje ako je zbog te intervencije došlo do nesporazuma i neželjenog odjeka u javnosti, pogotovo ako je pritom možda bilo neprimjerenih riječi. Međutim, kako je vijest istu večer bila netočno prenesena, bilo je logično nazvati autore informacije da je korigiraju, zaključio je.

U nastavku je izjavio da nema nikakvog saznanja da je bilo tko iz redova Vlade ili nekog ministarstva vršio pritisak na novinara koji je pisao o slučaju Čačija (uostalom, to on nije ni ustvrdio). Čak, štoviše, ministar unutarnjih poslova dobio je nalog da poduzme sve da se gospođa o kojoj je riječ zaštiti od svih mogućih pritisaka. Na kraju je apelirao na one koji su vršili pritisak da to ubuduće ne rade.

Zastupnik je bio djelomično zadovoljan ovim odgovorom, ali je napomenuo da nije u skladu s demokratskom praksom da se novinari nazivaju zbog nekog članka (u takvim slučajevima obično se reagira priopćenjem).

Sprječavanje bespravne gradnje

Pitanje **Ane Lovrin (HDZ)** upućeno ministrici zaštite okoliša, prostornog uređenja i graditeljstva glasilo je: "Ima li Ministarstvo za zaštitu okoliša, prostorno uređenje i graditeljstvo namjeru osigurati u ovogodišnjem Proračunu sredstva za prisilno izvršenje rješenja za uklanjanje bespravno izgrađenih objekata?" U protivnom se, kaže, dovodi u pitanje svrhovitost daljnjeg vođenja skupih upravnih postupaka koji nikada ne postižu konačnu svrhu, tj. zaštitu prostora.

Po riječima **Marine Matulović-Dropulić**, ministrice zaštite okoliša, prostornog uređenja i graditeljstva, bespravna gradnja je danas jedan od najboljih problema u Hrvatskoj s kojim se treba ozbiljno pozabaviti. U prvom redu valja osigurati više sredstava za rušenje bespravno sagrađenih objekata i izvršenje spomenutih rješenja, te srediti stanje u građevin-

skoj inspekciji koja se dosad nije dovoljno bavila preventivom i svime onime što je po zakonu dužna raditi. To je rezultiralo time da su samo prošle godine Ministarstvo napustila 84 inspektora, a razriješana je i šefica inspekcije (situacija se u međuvremenu promijenila nabolje jer su imenovani novi ljudi). Međutim, bespravna izgradnja ne može se riješiti samo rušenjem, napominje ministrica. Naime, najveći su problem neriješeni imovinsko-pravni odnosi i nedostatak prostornih planova. Zbog toga resorno ministarstvo, u suradnji s Ministarstvom pravosuđa, nastavlja s radom na središnaju katastra i gruntovnice, a inzistirat će se i na tome da jedinice lokalne samouprave doista donesu prostorne planove. Predložiti će i mjere za sankcioniranje onih koji nisu spremni prijaviti legalizaciju objekta, odnosno koji ne žele tražiti građevinsku dozvolu. Jednom riječju, pripremit će za zastupnike kompletan materijal u svezi s bespravnom izgradnjom koji bi trebao poslužiti kao podloga za raspravu i donošenje mjera kojima bi se bespravna izgradnja svela na najmanju moguću mjeru.

Zastupnica je izjavila da je zadovoljna odgovorom, ali da i dalje inzistira na tome da država do kraja provede svoja pravomoćna rješenja i odluke o uklaňanju bespravno sagrađenih objekata, kako bi obeshrabrila one koji ne poštuju propise.

Zbrinjavanje otpada

Jure Bitunjac (HDZ) upozorio je na problem deponiranja, odnosno zbrinjavanja otpada koji već duže vrijeme potresa cijelu Hrvatsku, poglavito područje Makarske i Dalmatinske zagore. Iako je rješavanje tog problema u ingerenciji jedinica lokalne samouprave, one ni u kom slučaju ne mogu s tim na kraj same, tvrdi zastupnik. Zanima ga što namjerava poduzeti Ministarstvo prostornog uređenja i zaštite okoliša da bi se premostila postojeća situacija, te kad se realno može očekivati početak integralnog rješavanja pitanja deponiranja i zbrinjavanja otpada.

Osim bespravne izgradnje zbrinjavanja otpada je jedan od naših najvećih problema, konstatare je **Marina Matulović-Dropulić**, ministrica zaštite okoliša, prostornog uređenja i graditeljstva. Napomenula je da je Zakonom o zaštiti okoliša i Zakonom o otpadu jasno definirano tko se treba baviti kojim poslom.

Kao što lokalne jedinice, osim časnih iznimaka (Sisak, Bjelovar, Poreč, itd.) na svojem području nisu napravile ništa na zbrinjavanju komunalnog otpada, ni država nije napravila ništa glede određivanja lokacija za zbrinjavanje opasnog otpada. Takvoj situaciji zasigurno je pridonijela i zabrana zapošljavanja novih ljudi, tako da se u Ministarstvu svega tri djelatnika bave tom problematikom (na lokalnim razinama situacija je još gora). Srećom, nakon promjene vlasti oformljen je novi Savjet za prostorno uređenje, koji ima potpuno drugačije zadatke od dosadašnjeg, a predstoji i formiranje posebnog Savjeta za zaštitu okoliša u kojem će sjediti stručnjaci, kaže ministrica.

Najavila je da će Ministarstvo predložiti zastupnicima izvješće o stanju u toj oblasti s prijedlogom mjera. Na kraju je napomenula da, prema postojećim propisima, lokalne jedinice moraju samostalno odlučivati o zbrinjavanju otpada, a ako to nisu u stanju mogu taj problem rješavati zajednički s drugim općinama, pri čemu mogu računati i na pomoć županije, pa i Ministarstva. Svatko mora odraditi svoj dio posla do turističke sezone, kako bi se spriječilo da se slučaj Makarske ne ponovi na nekoj drugoj lokaciji.

Premijer **Sanader** je dodao da će Vlada inicirati da se o ovoj problematici raspravi u Saboru, jer to postaje naš opći problem (slike iz Makarske koje su obišle svijet bile su nam na sramotu). Po njegovu mišljenju postoje dva moguća pristupa u rješavanju tog problema. Zbrinjavanje otpada može se i dalje ostaviti u nadležnosti općina gradova i županija, pa će saborski zastupnici i ministri morati intervenirati na terenu, od slučaja do slučaja. Druga je solucija da se taj problem podigne na državnu razinu i pronađe strateški pristup iza kojega ćemo stajati svi. Dakako, prethodno svi u Hrvatskoj moramo shvatiti da ne možemo proizvoditi otpad i odlagati ga u tuđem dvorištu. Svi zajedno moramo ponijeti dio odgovornosti, a Vlada i Sabor trebaju pronaći sustavno rješenje, zaključio je Sanader.

Vizni režim

Ruža Tomašić (HSP) zatražila je od premijera da joj odgovori na pitanje zašto je Vlada do lipnja produžila odluku o ukidanju viza građanima Srbije i Crne Gore s obzirom na okolnost da je radikalna stranka četničkog vojvode

i ratnog zločinca te haškog optuženika Vojislava Šešelja dobila relativnu većinu na zadnjim izborima u Srbiji. Ukidanje viza znači ujedno i mogućnost da pripadnici i simpatizeri te stranke slobodno šecu po Hrvatskoj, nastavlja zastupnica. Premijera je također pitala kada se misli očitovati o pogoršanju položaja hrvatske nacionalne manjine u Srbiji o čemu izvješćuju tamošnji mediji, a naši mediji i Vlada uglavnom šute.

Normalizacija odnosa Hrvatske s jedne strane i Srbije i Crne Gore s druge strane nema alternative, odgovorio joj je premijer dr. sc. **Ivo Sanader**. Iako brine izbori rezultat na parlamentarnim izborima i relativna pobjeda radikalne stranke Vojislava Šešelja premijer želi vjerovati da će buduća Vlada Srbije i Crne Gore biti proreformska, proeuropska i prodemokratska pa je u tom kontekstu Hrvatska učinila ovaj iskorak i za pet mjeseci tehnički produžila odluku o ukidanju viza. No, u svakom trenutku Vlada REH može ad hoc sazvati sjednicu i povući tu odluku. S druge strane nema dvojbe da vizni režim samo donekle može ograničiti ulazak bilo koga u Hrvatsku, jer onaj tko dobije vizu može šetati kao da je ušao preko granice bez vize. Hrvatska želi normalizaciju odnosa sa Srbijom i Crnom Gorom i spomenutom odlukom želi potaknuti proreformske snage u toj državi da krenu u formiranje Vlade bez Šešeljevih radikala. Zaključujući odgovor premijer je još rekao da će Vlada RH vrlo ozbiljno promatrati razvoj događaja u Srbiji i Crnoj Gori i ako bude potrebno promijeniti spomenutu odluku. Odgovarajući na drugo pitanje premijer je ustvrdio da će Vlada RH već sutra primiti jedno izaslanstvo Hrvata iz Srbije i Crne Gore, a Hrvatska vrlo skoro ima namjeru poslati jedno izaslanstvo na razini ministara koje bi posjetilo Hrvate u Srbiji.

Zastupnica **Tomašić** nije baš bila zadovoljna dobivenim odgovorom naglašavajući da se kod viza ipak provjerava tko je ušao u zemlju, a ovako kako je sada slučaj baš i ne može.

Probijanje proračuna Hrvatskih cesta

Slijedeće pitanje, upućeno također predsjedniku Vlade, postavio je **Slaven Letica (neovisni)**. Pitanje je, kaže, na tragu razgovora kojega je dan ranije imao

premijer Sanader s donedavnim premijerom Račanom oko probijanja proračuna Hrvatskih autocesta za milijardu i 600 milijuna kuna. Zastupnik je objasnio da je dobio potvrdu za informaciju "da je lani u srpnju kada je bankrotirala matična tvrtka talijanske tvrtke koja izvodi radove na tunelu Mala Kapela, sklopljen tajni aneks ugovora na 48 milijuna kuna za navodno jednomjesečno ranije okončanje grubih radova na tom tunelu. Očigledno se radi o poslu koji je u svakom slučaju štetan za hrvatsku stranu i pokazuje da se ne radi ni o kakvoj premiji za raniji završetak radova nego naprosto o pokušaju da se na račun hrvatskih poreznih platiša jedina talijanska tvrtka. Ukoliko se to pokaže istinitim zastupnika tada zanima da li će se poduzeti stegovne i kaznene mjere protiv gospodina Stanka Kovača, i nadležnog predsjednika nadzornog odbora te tvrtke.

Premijer **Sanader** je potvrdio da je proračun Hrvatskih autocesta probijen za milijardu i 600 milijuna kuna te da je o tome izvjestio bivšeg premijera Račana, a kao razlog probijanja naveo bržu gradnju cesta od planirane pa treba sklopiti nove ugovore. Iako je imala negativno mišljenje Ministarstva financija Račanova se Vlada 18. prosinca 2003. suglasila s probijanjem proračuna, što je, budući da su prošli izbori, potpuno nedopustivo u demokratskom smislu, naglasio je Sanader. O potpisivanju ugovora Hrvatski je sabor trebao raspravljati, mišljenja je premijer Sanader te ustvrdio kako od ovoga ne želi raditi problem niti partikularne stranačke interese nego zaštititi interese države, proračuna, Sabora i poreznih obveznika. Prije davanja konačne ocjene o svemu razgovarat će se s bivšim dužnoscima (Račanom, Linićem, Crkvencem i Čačićem), zaključio je premijer Sanader.

Zastupnik **Letica** bio je zadovoljan intencijom dobivenog odgovora ali drži da mu nije konkretno odgovoreno. Pono- vno je da se ovdje radi o ugovoru teškom 48 milijuna kuna ili otprilike o iznosu koliko je ukupno ubrano od cestarina na autocestama. Premijeru je poručio da će mu dati na raspolaganje dokument na temelju kojih može obaviti konkretne razgovore i eventualno izvjestiti državno odvjetništvo.

Premijer **Sanader** ga je zamolio da mu dostavi dokument i rekao još kako ministar financija već ispituje cjelokupno poslovanje Hrvatskih cesta i Hrvatskih autocesta te o tome čeka izvješće.

Pomoć Hrvatima u BiH neće biti samo deklarativne naravi

Kao termin u BiH se najčešće koriste termini jednakopravnost, suverenost i konstitutivnost, ali je razina njihove primjene za Hrvate u BiH potpuno neprihvatljiva, tj. Hrvati ih ne konzumiraju u cijelosti, napomenuo je mr. sc. **Ivan Bagarić (HDZ)**. Dokaz za to je, kaže, problem Sveučilišta u Mostaru. Riječ je o jednoj od sedam visokoškolskih ustanova u BiH, i jedinoj s hrvatskim službenim jezikom na kojoj studira oko 10 tisuća studenata. Financiranje, a time održivost i budućnost te ustanove dovodi se u izravnu vezu s ukidanjem hrvatskog jezika kao službenog ili uvođenjem dvojezičnosti. Zastupnika je interesiralo što će učiniti Vlada da pomogne tom sveučilištu, kao znak ustavne potpore Hrvatima u BiH, ali i BiH u cjelini jer su te ustanove za sve otvorene.

Kako ova sjednica Sabora pada upravo u vrijeme bitnih odluka glede statusa Mostara, a napose u vrijeme uhićenja Ante Jelavića i još nekih dužnosnika HDZ-a BiH, premijer **Sanader** je rekao kako će šire odgovoriti na pitanje. Hrvatska je apsolutno zainteresirana za očuvanje ravnopravnosti, konstitutivnosti i suverenosti Hrvata u BiH, a napose za stabilnost te nama susjedne države. Stoga puna potpora neće biti samo deklarativne naravi već će ići kao financijska pomoć kroz hrvatski proračun za spomenuto sveučilište i bolnicu. Također se obvezao da će napisati jedno pismo vlastima u BiH i visokom predstavniku za BiH o potrebi da se sačuva hrvatski jezik na tom sveučilištu. Podsjeća da je gospodinu Paddy Ashdownu, visokom predstavniku za BiH rekao kako pozdravlja inicijativu, nastojanje i napor da se do rješenja statusa Mostara dođe konsenzusom svih naroda koji žive u Mostaru. Ako je Jelavićevo uhićenje politički motivirano onda ga treba odbaciti, a ukoliko je riječ o nekim drugim razlozima (pravnim, krivičnim) u to se ne može ulaziti, bio je premijerov odgovor na uhićenje Ante Jelavića.

Dug u zdravstvu

Zastupnik dr. sc. **Marko Turić (HDZ)** postavio je pitanje ministru zdravstva glede velikog duga u zdravstvu zanimajući se je li financijska revizija poslovanja Ministarstva naišla na nenamjensko tro-

šenje financijskih sredstava namijenjenih isključivo liječenju bolesnika.

Ministar zdravstva i socijalne skrbi, prof. dr. sc. **Andrija Hebrang** potvrdio je da je bilo nenamjenskog trošenja novca - umjesto da se sredstva Hrvatskog zavoda za zdravstveno osiguranje troše za pružanje zdravstvene zaštite pacijentima usmjeravana su u građevinske investicije i za nabavku opreme. To u konačnosti služi bolesniku, napominje ministar, ali odmah dodaje kako za te investicije najvećim dijelom nisu predviđena zatečena sredstva u proračunu i otuda dolazimo u sukob sa željom da se sve što je planirano i potpisano produlji. Tvrdi da je takva praksa bila i u samom Hrvatskom zavodu za zdravstveno osiguranje, a u prilog toj konstataciji naveo je nalaz Državne revizije koja još 2002. opominje da je na ovaj način nenamjenski potrošeno 398 milijuna kuna. Stupanjem na dužnost ministra zatekao je, kaže, nenamjenske troškove u obliku ugovora između Ministarstva i županija za investicije u županijske zdravstvene objekte, opremu itd. "Iako se radi o nečemu što je sasvim suprotno našem poimanju upravljanja novcem naših građana mi ćemo te investicije podržati i nastaviti na način da ćemo Proračun iz temelja reorganizirati i u njega iste uključiti", rekao je ministar. Nenamjensko trošenje sredstava vezano je uz nabavku opreme, a napose potrošnog materijala ugovori koji su potpisani u Ministarstvu i to nakon što su protekli izbori - zadnji takav ugovor potpisan je dva dana prije njegovog dolaska na čelno mjesto Ministarstva tj. 21. i 22. prosinca u iznosu od 6 milijuna kuna. Zatražit će, kaže, da se ta stavka ne uzme u obzir kod rebalansa proračuna nego da se prebaci na 2005. godinu.

Autonomna odluka Županijskog odbora HDZ-a

Nakon kraće stanke u nastavku Aktualnog prijedpodneva prvi je govorio **Vlado Jukić (HSP)**, a pitanje je uputio predsjedniku Vlade RH. Interesirao se na temelju kojeg dokumenta zamjenik župana Osječko-baranjske županije mora biti pripadnik nacionalne manjine i člana SDSS-a budući da se Erdutski sporazum više ne primjenjuje kako je višekratno u studenome lani javno izjavljivala aktualna ministrica pravosuđa.

HDZ je još prije četiri godine uveo načelo supsidijarnosti, a to znači da Središnjica HDZ-a ne ulazi u odluke koje se tiču lokalnih sredina (općina, gradova, županija) već prepušta potpunu autonomiju stranačkim vodstvima tih sredina da sami odluče tko će biti kandidat za načelnika, gradonačelnika i župana, tko će s kim ići u koaliciju i koga će predložiti za dožupana, odgovorio je dr. sc. **Ivo Sanader**. U tom smislu ovdje je riječ o autonomnoj odluci Županijskog odbora HDZ-a i premijer je podržava te drži da je to još jedan korak prema nadilaženju međusobnih odnosa bez obzira koliko oni bili opterećeni prošlošću.

Uz konstataciju kako se u ovom slučaju radi o odluci HDZ-a, zastupnik **Vlado Jukić** primijetio je još kako mu premijer nije konkretno odgovorio na pitanje vrijedi li ili ne Erdutski sporazum?

U Erdutskom sporazumu niz je odredbi koje su kasnije konzimirane pisanom namjerom Vlade RH i Ustavnim zakonom o pravima nacionalnih manjina, odgovorio mu je premijer **Sanader**. Poznate su mu izjave ministrice Škare-Ožbolt i različitost interpretacija, a tek slijedi analiza i izvješće o tome vrijedi li ili ne Erdutski sporazum.

Autocesta do Dubrovnika

Franjo Matušić (HDZ) interesirao se za sudbinu autoceste prema Dubrovniku, i to neovisno o najavljenom projektu gradnje mosta prema Pelješcu. Podsjeća premijera da je tijekom predizborne kampanje, a i nedavno kao predsjednik Vlade potvrdio odluku o gradnji mosta Komarna-Pelješac. Bio bi to početak kraja izolacije hrvatskog juga, ali i bržeg razvoja gospodarstva Pelješca te otoka Korčule, Lastova i Mljeta. Zbunjenost je, međutim, još uvijek prisutna kod građana oko gradnje autoceste. Naime, pred izbore 23. studenoga 2003. visoki lokalni dužnosnici SDP-a Dubrovnika i Dubrovačko-neretvanske županije izjavili su u medijima kako ta autocesta nije potrebna. Takav stav lokalnih SDP-ovaca zasigurno nije stav većine građana Dubrovnika i Dubrovačko-neretvanske županije, tvrdi **Matušić** pa ga zanima hoće li se uz najavljenju gradnju mosta Komarna-Pelješac nastaviti gradnja autoceste prema Dubrovniku neovisno o mostu?

Odgovarajući mu premijer **Sanader** je podvukao da gradnja autoceste Dubro-

vník-Split-Zagreb ide dalje te kako je to bila odluka bivše Vlade, a aktualna Vlada je samo nastavlja. Nisu mu poznati razlozi zbog kojih je lokalni SDP bio protiv ovog projekta bivše Vlade, kada se zna da je upravo bivša Vlada donijela stratešku odluku o gradnji te autoceste kroz Neum ali najvećim dijelom ipak hrvatskom stranom (od Ploča prema Dubrovniku). Projekt ove autoceste nije konkurentan nego kompatibilan s najavljenim projektom mosta oko kojeg postoji visok stupanj konsenzusa ne samo u Dubrovačko-neretvanskoj županiji nego i cjelokupnoj hrvatskoj javnosti.

Ovim se odgovorom otklanjaju dvojbe, uzvratio je zastupnik **Matušić** te izrazio nadu da dinamiku radova neće usporiti probijanje proračuna ovom autocestom.

Josip Leko (SDP) javio se radi povrede Poslovnika. Povreda Poslovnika, objasnio je, sastoji se u tome što je zastupnik **Matušić** stekao pravo postavljanja pitanja upisom u knjigu zastupnika, a da mu nije bio verificiran mandat tj. nije polagao prisegu. Tako je, kaže, povrijeđen članak 180. Poslovnika. Uz to, smatra kako je sasvim netočan podatak da je SDP protiv gradnje te autoceste.

"U času kada je postavio zastupničko pitanje **Matušić** je saborski zastupnik", odgovorio je predsjedatelj sjednice dr. **Darko Milinović**. **Ivo Lončar (neovisni)** bio je mišljenja da je zastupnik **Leko** dva puta povrijedio Poslovnik. Najprije je to učinio tako što je dezinformirao Hrvatski sabor i hrvatsku javnost ustvrdivši da je povrijeđen članak 180. Poslovnika koji sa svim ovim apsolutno nema nikakve veze. Drugi je put povrijedio članak 209. tj. morao je odmah reći koji je članak Poslovnika povrijedio zastupnik **Matušić** i tek zatim objasniti u čemu se ogleda ta povreda Poslovnika, zaključio je **Lončar**.

Ratifikacija Sporazuma bez dodatnih uvjeta

I slijedeće pitanje bilo je upućeno hrvatskom premijeru. Dr. sc. **Tonči Tadić (HSP)** prisjetio se izjave koju je talijanski veleposlanik u Hrvatskoj (**Aleksandro Garfini**) dao "Vjesniku" o ratifikaciji Sporazuma o stabilizaciji i pridruživanju spominjući talijanske uvjete za to - da Hrvatska provodi svoj Zakon o ekološko-ribolovnoj zoni u dogovoru s Italijom, odnosno s drugom zemljom

kako je zadnji put tvrdio. Još je čudniji zahtjev bio glede otvaranja pitanja talijanske imovine u Hrvatskoj. Zastupnika je zanimao premijerov stav o svemu tome u svijetlu njegovog skorog susreta s talijanskim premijerom.

Premijer **Sanader** odgovorio je kako procjenjuje da Italija neće postavljati spomenute uvjete prigodom ratifikacije Sporazuma te iskoristio prigodu da pozove Vladu Talijanske Republike da isti ratificira bez ikakvih dodatnih uvjeta jer je to već učinilo ukupno 12 država.

Zastupnik **Tadić** primijetio je da ipak nije dobio jasan odgovor te dodao kako talijanski veleposlanik u Italiji nije govorio u osobno ime. Premijer **Sanader** je rekao kako misli da će Hrvatska provoditi zakone onako kako ih je donio Hrvatski sabor, i pritom zaradio pljesak iz sabornice. To, dakako, ne isključuje razgovore sa susjedima u narednim mjesecima pa tako i s Italijom kako bi se vidjelo koje su točke njihovog interesa. Zakon se, međutim, mora primjenjivati onako kako ih je donio Hrvatski sabor, i ne može se povlačiti, ponovio je premijer **Sanader**.

Status Mostara

Franjo Arapović (HDZ) pojasnio je da je djelomično dobio odgovor na svoje pitanje koje je namjeravao postaviti i to kroz premijerov odgovor zastupniku **Bagariću**, a tiče se statusa grada Mostara. Iskoristio je priliku i zamolio premijera da komentira rezultate izbora koji su bili poslije referenduma u Mostaru kada se 99 posto birača izjasnilo da Mostar bude jedan grad i jedna općina.

Premijer **Sanader** odgovorio je da u demokraciji valja poštivati volju i raspoloženje birača kao vrhovne instance demokracije. Dodao je zatim da je u razgovoru s visokim povjerenikom EU-a za BiH gospodinom **Paddyem Ashdownom** izrazio puno razumijevanje za karakter posla kojeg ovaj obavlja, a napose za složenu situaciju u kojoj to čini. Zaželio mu je svako dobro u poslu kojeg obavlja te naglasio da su Hrvatska i BiH dvije prijateljske države i sugerirao mu da rješenje za Mostar pokuša pronaći kroz konsenzus sva tri naroda koji tamo žive.

Poticaji u poljoprivredi

Katarina Fuček (HDZ) postavila je pitanje ministru poljoprivrede, šumarstva i

vodnog gospodarstva. Seljaci koriste zimski period kako bi se pripremili i organizirali za proljetnu sjetvu. Poznato je, međutim, da im još nisu isplaćeni novčani poticaji za prošlogodišnji poljoprivredni urod, a novac im je potreban za cjelokupnu organizaciju predstojeće sjetve. Zastupnicu je stoga zanimalo da li će i kada seljacima biti isplaćeni ti poticaji, te što se generalno može učiniti da se takve stvari ubuduće ne događaju.

Ministar **Petar Čobanković** složio se za zastupnicom da je riječ o složenom problemu, a u nastavku osvrnuo se na dvije stvari glede neisplaćenih poticaja za poljoprivredne kulture iz prošlogodišnje proljetne sjetve. Prvo, poticaji za poljoprivredne kulture mogu biti isplaćeni tek nakon unosa i obrade obrasca jedan, a rok za to je 31. siječnja. Trenutno je kod nas privremeno financiranje, a to znači da su u proračunu za prva tri mjeseca određena financijska sredstva (231 milijun kuna) ali su ona nedostatna za isplatu svih poticaja koji su preneseni iz 2003. godine. Ukupno gledajući po osnovi 2003. godine trebalo bi isplatiti oko 800 milijuna kuna od čega bi oko 650 milijuna kuna trebalo ići za kulture iz proljetne sjetve. Uvažavajući trenutnu situaciju, kaže, da je već dao nalog unutar Ministarstva (na čijem je čelu) da se izradi plan preraspodjele sredstava, te od Vlade zatraži suglasnost za tu preraspodjelu i tako stvori određen financijski iznos na osnovi kojeg bi se krenulo u isplatu poticaja za poljoprivredne kulture iz proljetne sjetve. Ministar vjeruje da će se s prvim dijelom isplate poticaja upravo za te poljoprivredne kulture iz proljetne sjetve krenuti poslije 31. siječnja. Najvažnije u svemu tome je da će se ta isplata obaviti u dva dijela, jer, ministar kaže da je bolje već sada isplatiti jedan dio poticaja nego čekati donošenje novog državnog proračuna kada bi se mogao isplatiti cjelokupni iznos.

Protupožarna zaštita

Zastupnica **Ruža Lelić (HDZ)** podsjetila je na činjenicu da smo svake godine svjedoci velikih požara osobito u ljetnim mjesecima koji uništavaju našu obalu čineći veliku materijalnu i ekološku štetu. Drži da je upravo sada vrijeme da se pripremimo kako bismo spremno dočekali ovo ljeto. S tim u vezi upitala je ministra obrane koliki će biti angažman MORH-a u predstojećoj protupožarnoj sezoni i hoće li MORH za taj posao biti spreman s obzirom na postojeću opremu i ljudstvo?

Ministar **Berislav Rončević** odgovorio je da Ministarstvo obrane aktivno sudjeluje u ostvarivanju te zadaće i bit će spremno za predstojeću protupožarnu sezonu. Podsjetio je da Hrvatska raspolaže s tri kanadera od kojih je jedan lani imao havariju i sada je na generalnom popravku, zatim četiri helikoptera (procjena je da će tri biti dnevno operativna), dva air traktora te namjenski organizirane snage na kopnu. "Poboljšana je i oprema ljudi koji će gasiti požare na terenu, a ako proračunska sredstva budu onakva koliko priželjkujemo za ovu djelatnost, MORH je spreman za ovogodišnju protupožarnu zaštitu", zaključio je ministar Rončević.

Premijer **Sanader** dopunio je odgovor konstatacijom da će već na jednoj od slijedećih sjednica Vlade (vrlo skoro) biti kompletan Vladin prijedlog mjera koje bi trebalo poduzeti u preventivnom smislu te riječi prije ovogodišnje turističke sezone. O potrebnim koracima koje treba učiniti Vlada u toj pripremi prije ovogodišnjeg ljeta javnost će biti obaviještena, zaključio je dr. sc. Sanader. Zastupnica je zahvalila na odgovoru.

Nestala pšenica

Josip **Đakić (HDZ)** uputio je pitanje ministru gospodarstva, rada i poduzetništva. Upitao ga je li možda upoznat sa slučajem nestanka 5200 tona seljačke pšenice u Virovitičko-podravskoj županiji. Zanimalo ga je što će ovaj ministar poduzeti po pitanju odgovornosti za nestanak pšenice te kakvo rješenje vidi za opljačkano slovenskog i podravskog seljaka pred kojim je neizvjesna proljetna sjetva, ali i prehrana ono malo stočnog fonda kojeg posjeduju?

Iako smatra da je ovo pitanje trebalo uputiti ministru poljoprivrede, šumarstva i vodnog gospodarstva (ne radi se o robni iz robnih zaliha što je u nadležnosti Ministarstva gospodarstva, rada i poduzetništva), ministar potonjeg ministarstva, **Branko Vukelić** obećao je zastupniku da će zajedno s resornim ministrom poljoprivrede (gospodinom Čobankovićem) prikupiti sve potrebne informacije i prosljediti ih Vladi i Hrvatskom saboru. Čini mu se da će tu biti posla i za ministra Mlinarića.

Zastupnik **Đakić** je zatražio da mu se dostavi i pisani odgovor na pitanje što je učinjeno u svezi s navedenim problemom i koje su mjere s tim u vezi poduzete.

Netočne činjenice u svezi s raspuštanjem Skupštine Osječko-baranjske županije

Zastupnik mr. sc. **Vladimir Šišljagić (HDZ)** svoje je pitanje, oko raspuštanja Skupštine Osječko-baranjske županije, uputio ministrici pravosuđa. "Zahvaljujući HINI Hrvatska radiotelevizija je u svom središnjem Dnevniku 26. siječnja netočno i neistinито izvijestila hrvatsku javnost da je neustavnošću 12 presuda Upravnog suda dovedeno u pitanje raspuštanje Skupštine Osječko-baranjske županije kao i priznavanje održanih izvanrednih izbora od 18. siječnja ove godine", primijetio je Šišljagić. HINA je, kaže, dopustila da u svom komentaru iznosi netočne činjenice i donosi netočne zaključke čime je, drži, unijela smutnju kako u medijske kuće koje su tu vijest prenosile, tako i u cjelokupnu hrvatsku javnost. Zastupnik naglašava kako Skupština Osječko-baranjske županije nije raspuštena zbog presuda Upravnog suda već zato što to predstavničko tijelo lokalne samouprave nije funkcioniralo gotovo pet mjeseci (od 4. srpnja 2003. kada je održana posljednja sjednica sve do sredine studenoga lani kada je bivša Vlada svojom odlukom raspustila Skupštinu).

Zastupnika je zanimalo što je od svega toga točno - je li točna možda informacija HINE i Hrvatske televizije ili ono što on kao zastupnik zastupa?

Ne ulazeći u autonomnost HINI-og komentara ministrica pravosuđa, **Vesna Škare-Ožbolt** rekla je da je činjenica da je na osnovi Zakona o lokalnoj upravi i samoupravi tadašnje Ministarstvo pravosuđa, uprave i lokalne samouprave podnijelo prijedlog Vladi RH za raspuštanjem te županijske skupštine jer se nije sastalo više od tri mjeseca. To je bio razlog zašto je bivša Vlada donijela rješenje o raspuštanju Skupštine Osječko-baranjske županije, zaključila je ministrica, a zastupnik **Šišljagić** joj posebno zahvalio što je dala vjerodostojno tumačenje razloga zbog kojeg je ova skupština raspuštena.

Otmica

Glede aktualne otmice Jelene Gude-ljević, zastupnica **Danira Bilić (HDZ)** zatražila je od ministra unutarnjih poslova da iznese detaljnije informacije o tome što je MUP učinio u svezi s tim slučajem.

MUP je uhitio dvojicu osumnjičenika za to djelo i nad njima se provodi kriminalistička obrada u interesu koje se ne može govoriti o detaljima, kratko je odgovorio ministar unutarnjih poslova **Marijan Mlinarić**, dr. med. Smatra da će slučaj te otmice biti vrlo brzo riješen po zakonu. Zastupnica je bila zadovoljna dobivenim odgovorom.

Poziv premijeru da dođe u Osijek

Dr. sc. **Vilim Herman (LIBRA)** imao je jedan prijedlog za premijera. Slavonija je danas, kaže Herman, zasićena aferama, a treba se okrenuti budućnosti. Tvrdi da su stručne podloge pružile mogućnost da se manje-više stvori politički konsenzus oko nekoliko strateški važnih slavonsko-baranijskih projekata (koridor 5c, Agrobanka, razvoj Sveučilišta, pitanje agrara i navodnjavanja itd.). Stoga je zastupnik predložio premijeru da dođe u Osijek kao što je primjerice bio u Istri, kako bi o ovim projektima razgovarao sa stručnjacima i zastupnicima tog područja. Herman drži da je to potrebno kako bi se Slavonija i Baranja okrenule budućnosti, a i zato jer se priprema državni proračun pa je u tom smislu potrebno napraviti važne korake za to područje Hrvatske. Ako premijer odluči doći u takav posjet, tada bi po ocjeni zastupnika to trebalo biti u roku manjem od mjesec dana.

Prihvativši ovaj prijedlog, premijer **Sanader** je rekao kako će pokušati da to bude u roku od 30 dana. Podsjetio je zatim kako je već bio u Osijeku, a sada bi bio radni sastanak u kojem bi trebali sudjelovati predstavnici novoizabrane županijske vlasti. Vladi je u interesu ravnomjeran razvoj svih hrvatskih krajeva i županija pa će u tom smislu njezinu potporu imati svi prezentirani projekti o kojima će raspravljati ukoliko kod projekata postoji konsenzus, ali će njihova realizacija ovisiti o stanju državnih financija, zaključio je premijer Sanader. "Doviđenja u Osijeku", poručio je zastupnik **Herman** premijeru Sanaderu.

Reforme i ulaganja u zdravstvo

Zastupnik mr.sc. **Nikola Ivaniš (PGS)** svoje je pitanje uputio ministru zdravstva i potpredsjedniku Vlade Republike Hrvatske, dr. sc. **Andriji Hebrangu**. Smatra ujedno da je početak rada ovog ministarstva obilježen raspravama i kon-

troverzama oko gubitaka unutar zdravstvenog sustava. Zatražio je da se pojedine određeni poslovni potezi koji su se u posljednje vrijeme odigrali unutar Kliničkog bolničkog centra u Rijeci. U kratkim je crtama podsjetio na ugovor koji je potpisan između Grada Rijeke, Županije Primorsko-goranske, te Ministarstva zdravstva i KBC o zajedničkom ulaganju, odnosno nabavci kapitalne opreme u vrijednosti oko 80 milijuna kuna. Budući da su natječaji zaustavljeni upravo u trenutku kada su se počele otvarati poslovne ponude za nabavku CT opreme, zastupnik je upitao za zakonsku utemeljenost i ispravnost potpisanih ugovora i natječaja. Zanima ga ujedno hoće li se poslovi nastaviti ukoliko su potpisani ugovori bili pravovaljani i zakoniti?

U svom odgovoru ministar **Hebrang** potvrdio je da su natječaji bili zakonski utemeljeni, ali u stavkama Ministarstva zdravstva nisu predviđena sredstva za nabavu navedene opreme. Budući da se sada obavljaju poslovi za proračun od 1. travnja 2004. godine nadalje, Ministarstvo će ove natječaje uključiti u slijedeći obračunski interval. Svi prihvaćeni poslovi nastaviti će se obavljati čim Hrvatski sabor usvoji proračun za slijedeće razdoblje ove godine.

U svom dodatnom javljanju zastupnik **Ivaniš** konstatirao je da će se sukladno dobivenom odgovoru onda moći računati na postojeće zahvate u KBC Rijeka, te se zahvalio na odgovoru.

Cjelovita zakonska prava i borcima II. svjetskog rata

U svom pitanju zastupnik **Damir Kajin (IDS)** podsjetio je na detalje vezane uz obilježavanje Međunarodnog dana obilježavanja holokausta, ističući da su predsjednik Vlade i predsjednik države posjetili Židovsku općinu u Zagrebu. Pozitivnom je ocijenio i izjavu premijera **Ive Sanadera** o važnosti antifašizma u Istri. S tim u svezi, zapitao je kada će se vratiti stečena, pa oduzeta prava borcima II. svjetskog rata, odnosno, kada će se u pravima izjednačiti s braniteljima Domo-vinskog rata?

Na ovo je pitanje odgovorio premijer **Sanader**, zahvaljujući se ujedno na pozitivnim utiscima oko početka rada nove Vlade. Ocijenio ih je normalnim i očekivanim civilizacijskim potezima, budu-

ći da je antifašizam ugrađen u temelje hrvatske države i neupitne europske vrijednosti. Hrvatska se priključila i Međunarodnom danu obilježavanja dana kada je oslobođen logor Auschwitz, a poseban sat u školama posvećen je obilježavanju ovih važnih sadržaja. O ostalim detaljima koji su navedeni u nastavku pitanja, premijer je najavio pisano očitovanje, i to nakon što se upozna sa svim detaljima koji utječu na donošenje cjelovitog odgovora.

U svom dodatnom javljanju zastupnik je podsjetio da je i predsjednik **Tudman** u svim svojim kontaktima, uvijek naglašavao patriotizam istarskih antifašista. Sugerirao je ujedno da se određene mjere definiraju i prilikom izrade Proračuna za slijedeću, odnosno za 2004. godinu.

Zaustaviti nasilje u školama

Zastupnica **Dorotea Pešić - Bukovac (IDS)** svoje je pitanje započela kratkim osvrtom na prisutnost oružja među djecom, te statistikama koje upozoravaju na strahovito veliki trend nasilja nad mladima, ne samo u školama, nego i izvan njih. Istraživanja upozoravaju da pojedina djeca sa sobom u školu unose pirotehnička sredstva, noževe i vatreno oružje. Čak 27% mladih svakodnevno trpi nasilje od svojih vršnjaka, a nadležne vlasti poduzimaju mjere tek u slučaju teških tjelesnih povreda. Zapitala je što nadležno ministarstvo namjerava poduzeti kako bi se smanjilo nasilje u školama?

Na pitanje je odgovorio državni tajnik u Ministarstvu znanosti, obrazovanja i športa, dr. sc. **Nevio Šetić**. On je naglasio da ravnatelji i učitelji u školama reagiraju kako bi se smanjila razina i opasnosti od nasilja, ali treba imati u vidu da se veliki dio nasilja odigrava izvan školske zgrade. Kako bi se ublažile posljedice nasilja, određenu pomoć moglo bi pružiti i odvjetništvo za malodobnike, te posebni programi koji se pripremaju unutar Ministarstva. Najveću pomoć oko ublažavanja navedenih postupaka svakako pružaju nadležni ravnatelji i učitelji. Veliki dio ovih pojava kao i nasilja, događa se izvan škole pa to upućuje na potrebu interdisciplinarnog rješavanja ovog pitanja. U svakom slučaju postoji zabrinutost zbog ovakve situacije, a Ministarstvo radi stručni program kojim bi se ukazalo što sve ravnatelji, učitelji i nastavnici trebaju i mogu učiniti, kako bi se uklonile navedene pojave.

Zastupnica Dorotea Pešić - Bukovac napomenula je da je djelomično zadovoljna ponuđenim odgovorom, upozoravajući da su često puta roditelji sami prepušteni na rješavanje ovih problema. Navela je ujedno primjer Grada Kastva, koji je uveo zaštitarsku službu u autobusu koji vozi djecu u školu. Smatra ujedno da bi trebalo snažnije surađivati s jedinicom lokalne samouprave oko rješavanja konkretnih problema.

Sudbina brodogradnje i "Viktora Lenca"

Zastupnik Valter Poropat (IDS) svoje je pitanje oko daljnje sudbine brodogradilišta "Viktor Lenac", uputio ministru gospodarstva, rada i poduzetništva, Branku Vukeliću. Zanima ga hoće li Vlada Republike Hrvatske pomoći u pronalaženju rješenja da se ne bi dogodila likvidacija poduzeća i sudbina koju je imala "Prvomajska" iz Raše, koja je svojedobno zapošljavala veliki broj stručnih osoba.

Ministar gospodarstva, rada i poduzetništva, Branko Vukelić naglasio je da "Viktor Lenac", odnosno brodogradnja u cjelini predstavlja jednu od strateških grana industrije u Hrvatskoj, pa je time i u interesu hrvatske Vlade. Trenutno se, međutim, ova tvrtka nalazi u stečaju, pa je time izvan nadležnosti ministarstva. Međutim, problematika brodogradnje nije izvan nadležnosti, pa je navedeno pitanje u opisu zaduženja državnog tajnika, gospodina Vrankovića. On bi za potrebe Ministarstva gospodarstva uskoro trebao pripremiti cjelovitu informaciju o problemima brodogradnje koji bi se dalje razrađivali u slijedećim sjednicama i potezima Vlade Republike Hrvatske.

Riješiti probleme zatočenih i nestalih branitelja

Zastupnik Petar Mlinarić (HDZ) svoje je pitanje uputio u obliku apela. Zatražio je od nadležnih ministarstava i Vlade Republike Hrvatske da ubrzaju sve potrebne poslove oko problema zatočenih i nestalih hrvatskih branitelja i civila iz Domovinskog rata. Brže rješavanje ovoga teškog problema olakšat će svakodnevne patnje i očekivanja roditelja i prijatelja nestalih branitelja. Apelirao je i

na pripadnike srpske nacionalne manjine da pomognu u rješavanju ovih problema, ukoliko raspolažu korisnim informacijama o okolnostima nestanka ili eventualno s lokacijama grobnica gdje su pokopani posmrtni ostaci ovih osoba.

Na ovo pitanje odgovorila je potpredsjednica Vlade i ministrica obitelji, branitelja i međugeneracijske solidarnosti, **Jadranka Kosor**. Ona je potvrdila da je riječ o najznačajnijem humanitarnom problemu u Republici Hrvatskoj. Dok se ne pronađe i posljednji nestali od oko 1200 osoba, Vlada će ovom pitanju davati najviši prioritet. Problemi će se rješavati međuresorski, imajući u vidu da je i ministar Dragan Primorac jedan od priznatih stručnjaka za utvrđivanje identiteta osoba putem DNK metode. Založila se ujedno da se zakonski uredi postavljanje posebne zastave u Hrvatskom saboru, koja bi bila izložena sve dok se ne pronađe i posljednja nestala osoba.

Zastupnik Petar Mlinarić zahvalio se na odgovoru, dodajući da bi bio sretniji da je ovo pitanje postavio zastupnik Damir Kajin.

Problemi struke izvan stranačkih kalkulacija

Pitanje upućenu premijeru Vlade dr. sc. Ivi Sanaderu, uputio je zastupnik mr. sc. **Marin Jurjević (SDP)**. Podsjećajući na izjave kako prilikom smjenjivanja vlasti neće biti revanšizma, upozorio je na izjave ministra dr.med. Andrije Hebranga u "Novom listu" koji je izjavio da: "zdravstvo trebaju voditi ljudi koji su spremni provoditi program HDZ-a". Da li to otvara potrebu da svi ravnatelji bolnica trebaju biti članovi HDZ-a ili makar poznavati program ove stranke, zapitao je zastupnik.

U svom odgovoru premijer Sanader potvrdio je potrebu da se problemi struke rješavaju izvan stranačkih kalkulacija, ukazujući između ostalog i na ograničene ljudske potencijale u pojedinim strukama. Hrvatska se mora oslanjati na svoje najkvalitetnije stručnjake, bez obzira na njihove stranačke afinitete. Iako politička orijentacija treba biti na sekundarnoj razini, svaka politička snaga koja dobije mandat birača na određeno vrijeme, mora već iz razloga odgovornosti prema biračkom tijelu provoditi vlastiti program koji je dobio podršku. Deman-

tirao je iznijetu konstataciju da bi svaki ravnatelj ili dužnosnik u zdravstvu trebao znati stranački program, ali bi zato trebao poznavati što je program ove Vlade, odnosno što je program Ministarstva zdravstva i socijalne skrbi.

Podsjetio je zatim da je bivša vlast u jednom trenutku smijenila sve predstavnike nadzornih tijela. Ovakvi se slučajevi neće ponavljati, ali će se voditi računa o poštivanju zakona. Ukoliko su pojedine ustanove zbog dugovanja ušle u deficit, onda je logično da odgovorne osobe moraju biti smijenjene i to bez obzira na političku orijentaciju. Javnost prati sve naznačene probleme iz domene zdravstva u medijima, a uskoro će se na televiziji sučeliti najistaknutiji protagonisti oko rasvjetljavanja tokova utrošenoga novca kojega izdvajaju svi porezni obveznici. To je ujedno prilika da svi sudjelujemo u raščlanjivanju problema oko utroška sredstava namijenjenih zdravstvu, zaključio je predsjednik Vlade RH, Ivo Sanader.

Zastupnik Marin Jurjević napomenuo je da je djelomice zadovoljan pruženim odgovorom, upozoravajući ipak na dvojbenost oko riječi kojima je ministar Hebrang definirao način rješavanja problema u zdravstvu.

Spašavanje tekstilne industrije

I zastupnik **Mate Brletić (DC)** svoje je pitanje uputio premijeru Ivi Sanaderu. Podsjećajući na težak položaj zaposlenika u tekstilnoj industriji, zatražio je da Vlada otvori socijalni dijalog sa zaposlenicima u ovoj grani gospodarstva, te ujedno potakne snažniju konkurentnost i sačuva razinu zaposlenosti. Upozorio je na niske plaće u tekstilnoj djelatnosti kao i na činjenicu da razvijene industrijske države preseljavaju proizvodne pogone u istočne zemlje, zbog nižih radnih troškova. Ukoliko taj trend zadesi i Hrvatsku, može se očekivati povećanje razine nezaposlenosti, upozorio je zastupnik.

Predsjednik Vlade Republike Hrvatske, dr sc. **Ivo Sanader** potvrdio je da je upoznat s razinom problema u tekstilnoj industriji, a postoji i inicijativa navedenog sindikata za socijalni dijalog s Vladom. O ovome će tek biti riječi, budući da Vlada podržava stajalište da ne treba ulaziti u pojedinačne rasprave s granskim sindikatima,

nego sa sindikalnim središnjicama. Na ovakav pristup Vlada je obvezna i zbog dogovora sa sindikalnim središnjicama, upozorio je predsjednik Vlade. Zastupnik je u svom dodatnom javljanju istaknuo da je zadovoljan ponudjenim odgovorom.

Rad domova zdravlja

Zastupnica **Jagoda Martić (SDP)** svoje je pitanje uputila ministru zdravstva. Podsjetila je ujedno na dopis koji je ministar Hebrang naslovio na adrese osam županija, apelirajući na zaustavljanje svih postupaka kojim se domovi zdravlja pretvaraju u jedinstveni županijski dom zdravlja. Ovakvi se postupci ocjenjuju potrebnim sve dok se ne dobije mišljenje središnjeg Državnog ureda za upravu, vezano uz odredbe članka 65. i 205. Zakona o zdravstvenoj zaštiti. Zapitala je što će biti sa županijama gdje je ova procedura dovedena do kraja. Upozorila je i na specifične poteškoće koje se odnose na Splitsko - dalmatinsku županiju budući da ima obalu, zaleđe i brojne otoke u svom sastavu.

Ministar dr. sc. **Andrija Hebrang** potvrdio je da su neke županije izrazile nezadovoljstvo što se treba utemeljiti samo jedan dom zdravlja, a neke su i provele ovu zakonsku odredbu. Pojedine županije ukazale su na probleme koji se javljaju uslijed rada samo jedne institucije, iako su pojedine ustanove međusobno udaljene i do 100 kilometara. Problemi se javljaju i kod pojedinih županija koje imaju veliki broj otoka, što dodatno otežava efikasnije rješavanje problema oko davanja zdravstvenih usluga. Mnoge županije zanimaju se za dopune i izmjenne zakonskih propisa, pa je Ministarstvo zatražilo meritorno tumačenje kojim bi se naznačeni problem efikasno riješio. Oko navedenog pitanja treba očekivati cjelovito izjašnjavanje nakon prikupljanja svih potrebnih podataka. Načelno ocjenjujemo da bi svaka županija trebala imati onoliko domova zdravlja koliko smatra potrebnim, s obzirom na prometnu povezanost, zaključio je ministar Hebrang.

Zastupnica je istaknula da je zadovoljna ponudjenim odgovorom.

Rad tajnih službi

Zastupnik dr. sc. **Krešimir Čosić (HDZ)** uputio je pitanje ministru unutrašnjih poslova Marijanu Mlinari-

ću. Uvodno je ocijenio da je hrvatska javnost iskazala poseban interes za rad tajnih službi, kao i za njihov preustroj i parlamentarni nadzor. Zapitao je da li su točne naznake da će se protuobavještajna agencija uskoro ponovno integrirati u okvire Ministarstva unutarnjih poslova. Ukoliko su ove najave točne, to bi bilo suprotno nekim dobrim demokratskim standardima koji se primjenjuju u suvremenom svijetu, ocijenio je zastupnik Čosić.

U svom odgovoru ministar **Marijan Mlinarić** demantirao je ovakvu soluciju, ocjenjujući da se radi o špekulacijama koje su svoje mjesto našle u pojedinim novinskim člancima.

Zaštita rijeke Drave

Zastupnik **Zvonimir Mršić (SDP)** zapitao je premijera Sanadera što namjerava učiniti oko zaštite rijeke Drave, vezano uz izgradnju hidroelektrane "Novo Virje", te za zaštitu vodotoka kojima prijeti devastacija zbog intenzivnog kopanja šljunka iz korita rijeke?

Predsjednik Vlade dr. sc. **Ivo Sanader** potvrdio je da Vlada neće dopustiti poteze koji bi naškodili stabilnosti ili ugrozili rijeku Dravu i njen vodotok. Pozvao je ujedno zastupnika da po tom pitanju uputi i vlastite sugestije i prijedloge. Zastupnik je napomenuo da nije zadovoljan odgovorom tražeći da se decidirano odgovori hoće li se ići na izgradnju nove hidrocentrale.

Kada će biti predstavljen Zakon o športu?

Zastupnik **Perica Bukić (HDZ)** svoje je pitanje uputio predstavniku Ministarstva znanosti, obrazovanja i športa. Zatražio je da se objelodani u kojoj je fazi rad na izradi Zakona o športu, te kada se očekuje njegovo donošenje?

Državni tajnik Ministarstva znanosti, obrazovanja i športa, dr.sc. **Nevio Šetić** napomenuo je da se radi na pojedinim segmentima ovog zakonskog projekta koji će za nekoliko mjeseci biti upućen u zakonodavnu proceduru, odnosno u Hrvatski sabor. Ujedno će se precizirati i urediti svi oni nedostaci koji su uočeni prilikom konzultacija i suradnje sa zainteresiranim i stručnim tijelima.

Pozitivne recenzije nove vlasti od svih europskih čimbenika

Zastupnik **Ivan Jarnjak (HDZ)** naglasio je da je hrvatska javnost za vrijeme predizborne kampanje bila zasuta neutemeljenim prijetnjama i najavama o tobožnjoj izolaciji Republike Hrvatske, ukoliko HDZ dođe na vlast. Zatražio je od premijera da iznese utiske brojnih europskih čelnika s kojima se susretao tijekom posljednjih mjesec dana vezano uz razgovore oko eurointegracijskih procesa Republike Hrvatske.

Predsjednik Vlade dr. sc. **Ivo Sanader** potvrdio je da i ova Vlada čini sve kako bi Hrvatska osigurala pozitivno mišljenje od strane Europske komisije. U svim kontaktima i razgovorima koji su vođeni u Europskom parlamentu, Vijeću Europe, tijelima NATO-a, te članovima Europske komisije, vrlo je jasno naznačeno da se pozitivnim ocjenjuju potezi nove Vlade, kao i sam prijenos demokratske vlasti. Time se Hrvatska potvrdila kao zrela, demokratska zemlja, što predstavlja ujedno i dobru ocjenu za sve političke čimbenike u Republici Hrvatskoj. Nema nikakvog zastoja oko predviđenih poslova, te očekujemo da će Europsko vijeće u lipnju donijeti i službenu odluku o statusu Hrvatske kao kandidatu za ulazak u eurointegracije. Hrvatska je ujedno svjesna svih svojih preuzetih obveza i potrebe da ispuni političke kriterije. Očekujemo istovremeno da će Europska unija pravedno vrednovati sve dosadašnje napore Hrvatske u demokratskoj preobrazbi i učvršćenju demokratskih institucija. Time bi ujedno poslala jasan i pozitivan signal svim zemljama u ovom dijelu Europe, te ujedno spriječila da se stvaraju bijele, odnosno tamne mrlje u središtu Europe, zaključio je premijer Sanader.

Sporno imenovanje dužnosnika

Zastupnik **Nenad Stazić (SDP)** osvrnuo se na pojedina zbivanja oko imenovanja Stipe Čačića za pomoćnika ministra unutarnjih poslova. Ocijenio je da se u ovom slučaju mora preuzeti politička odgovornost, budući da se znalo da je riječ o osobi koja je prekršila zakonske propise i to u nekoliko slučajeva. To se odnosi na sporna bolovanja, kršenja odredbi Zakona o službi u Oružanim snagama, te odbijanje isplate alimentacije za

dijete izvan bračne zajednice. Je li to put kojim mislite pokrenuti Hrvatsku, zapitao je zastupnik?

Premijer Sanader uvodno je ispravio pojedine navode ukazujući kako do imenovanja nije došlo dok je gospodin Čačija bio u drugom resoru, odnosno u Ministarstvu obrane. Do imenovanja za pomoćnika ministra unutarnjih poslova i to na poslovima Uprave koja se bavi poslovima osiguranja osoba u cijeloj Hrvatskoj, došlo je tek nakon njegovog umirovljenja. Stipe Čačija imenovan je na ove poslove nakon što se u posljednjih 10, 12 godina dokazao kao dobar profesionalac, a u predizbornoj kampanji nije bio moj tjelohranitelj, nego šef osiguranja HDZ-a u izbornoj kampanji. Premijer Ivo Sanader podsjetio je da je bilo ozbiljnih prijetnji koje su upućivane samoj stranci, kao i njenom predsjedniku. Svi poslovi osiguranja u tom su periodu obavljani na profesionalan i siguran način i to u nimalo lakim okolnostima jer je skupovima HDZ-a nazočilo i po desetak tisuća osoba.

Sve povjerene poslove gospodin Čačija je profesionalno obavio, ali to ujedno ne može poslužiti kao isprika u slučaju neplaćanja alimentacije za dijete. To

je ono zbog čega ću tražiti i prihvatiti njegov mandat, te zatražiti razrješenje zaključio je premijer Sanader.

U svom dodatnom javljanju, zastupnik Stazić nije bio zadovoljan s ponuđenim obrazloženjima. Nije, kaže, tražio da se govori o organizaciji poslova unutar Ministarstva unutarnjih poslova. Sporno je što su istovremeno obavljani poslovi šefa osiguranja HDZ-a, dok je ista osoba obnašala dužnosti profesionalnoga vojnika. Time su se kršile zakonske obveze i u tome se zrcali i politička odgovornost premijera, ocijenio je zastupnik.

Ohrabriti poduzetništvo i smanjiti stopu nezaposlenosti

Zastupnik **Slavko Linić (SDP)** smatra da gospodarske i političke ocjene potvrđuju stabilnost Republike Hrvatske. U tom bi se svjetlu trebalo raditi na konkretnim programima za smanjivanjem nezaposlenosti. Postavio je pitanje da li ova Vlada priprema programe kojima bi se utjecalo na smanjivanje nezaposlenosti?

I na ovo je pitanje odgovor ponudio predsjednik Vlade Republike Hrvatske, dr. sc. **Ivo Sanader**. Smatra da nezaposlenost predstavlja jedan od najvažnijih problema koji će se rješavati poticanjem malog i srednjeg poduzetništva. Država može detektirati probleme, ali ga ne može dugoročno rješavati izravnim zahvatima. Ona može na ograničeno vrijeme riješiti ograničeni broj zaposlenja, ali ujedno i snažno pomoći poticajima malom i srednjem poduzetništvu. Hrvatska će Vlada ujedno uskoro predstaviti intenzivnije mjere koje su sadržane unutar paketa od sedam temeljnih mjera i poticaja. S ovim mjerama uskoro ćemo upoznati i zastupnike Hrvatskog sabora. Postoji želja da se i unutar fiskalne politike potaknu poduzetnici, pogotovo u slučaju okrenutosti prema izvoznim programima. Držimo da će se time postupno smanjivati stopa nezaposlenosti, ocijenio je premijer Ivo Sanader.

Nakon iznijetog odgovora, predsjedavajući je napomenuo da je iskorišteno vrijeme predviđeno za Aktualno prijepodne.

M.Ko; J.Š; V.Ž.

OBRAĆANJE NJ. E. PREDsjedNIKA REPUBLIKE ČILEA G. RICARDA LAGOSA ESCOBARA
NA PLENARNOJ SJEDNICI HRVATSKOG SABORA

Dijalog poboljšati slijedeći putove prvih doseljenika

Pozdravna riječ potpredsjednika Hrvatskoga sabora g. Luke Bebića

Tijekom rasprave o izmjenama Zakona o radu, porodnom dopustu majki koje obavljaju samostalnu djelatnost i neza-poslenih majki te Zakona o zdravstvenom osiguranju, predsjedatelj **Luka Bebić** prekinuo je sjednicu i najavio dolazak predsjednika Republike Čile gospodina Ricarda Lagosa Escobara. Rekao je, uz ostalo, kako ima čast i posebno zadovoljstvo što u Hrvatskom saboru, jednom od najstarijih parlamenata u Europi, može pozdraviti predsjednika daleke ali nama prijateljske Republike Čile, njegovu ekscelenciju gospodina Ricarda Lagosa Escobara i članove izaslanstva. Obraćajući se Predsjedniku Republike Čile, gospodin Bebić je naglasio da je obraćanje predsjednika jedne države zastupnicima parlamenta druge države posebna prigoda i svečanost i ona uvijek, pa tako i u ovom slučaju, izražava i dokazuje osvjedočeno prijateljstvo dvaju naroda i njihovih država, odnosno hrvatskog i čileanskog naroda. Podsjetio je zatim na povijesne veze između Hrvatske i Čilea koje sežu u drugu polovicu 19. stoljeća kada se Hrvati počinju dose-

ljavati u Antofagostu i Quicke, Punta Arenas, Ognjenu zemlju i drugdje integrirajući se u čileansko društvo. Školujući svoju djecu Hrvati su na političkom, gospodarskom i kulturnom području dali veliki doprinos u izgradnji svoje nove domovine, a to čine i danas. Potpredsjednik Bebić je izrazio ponos što brojna ugledna i utjecajna hrvatska dijaspora u Čileu predstavlja nezaobilazni čimbenik u svim sferama suvremenog čileanskog života. Dodao je zatim da hrvatski narod visoko cijeni i trajno će pamtili bezrezervnu potporu i pomoć čileanskog naroda i države pružene Republici Hrvatskoj u najtežim i presudnim danima naše nedavne prošlosti. Zastupnici Hrvatskoga sabora sa zahvalnošću se prisjećaju jednoglasno usvojenih istovjetnih rezolucija u oba doma Nacionalnog kongresa Čilea u srpnju 1991. godine u kojima su se čileanski senatori i zastupnici solidarizirali s hrvatskim narodom na njegovom teškom putu do ostvarenja pune državne suverenosti i međunarodnog priznanja naše države. Ispunja nas zadovoljstvo što je upravo Republika Čile bila prva drža-

va latinskoameričkog kontinenta koja je početkom 1992. godine priznala Republiku Hrvatsku, a u proteklom razdoblju uspostavljena je visoka razina međudržavnih odnosa između Republike Hrvatske i Republike Čile, te ostvarena kvalitetna osnova najširih okvira i sadržaja za suradnju na političkom, gospodarskom, kulturnom i svakom drugom polju. Potpredsjednik Bebić posebno je istaknuo vrlo intenzivnu suradnju Hrvatskog sabora i Čileanskog nacionalnog kongresa koja je započela krajem 1991. godine na inicijativu Čileansko-Hrvatske parlamentarne skupine prijateljstva te izrazio duboko uvjerenje da će se ta suradnja uspješno razvijati i u budućnosti. Prvi državni posjet predsjednika Republike Čile, gospodina Escobara osnažit će ukupne tradicionalne prijateljske odnose dvaju naroda i država, rekao je gospodin Bebić i dodao kako smo se ponovno osvjedočili da Republika Hrvatska u Republici Čile ima pouzdanog partnera i iskrenog prijatelja. Na kraju pozvao je zastupnike u Hrvatskom saboru da pozdrave Predsjednika Republike Čile što su ovi učinili

Povijest je bila nesmiljena, složena i puna žrtvovanja

”Njegova Ekscelencijo, gospodine Predsjedniče Republike Hrvatske, Njegova Ekscelencijo gospodine predsjedniče Hrvatskog sabora, Gospodo potpredsjednici Sabora, Gospodo zastupnici, gospodo visoki dužnosnici Vlade Republike Hrvatske, Gospodo članovi Diplomatskog zbora, Dame i gospodo, Zahvaljujem se na udijeljenoj časti da Vam se obratim pred Saborom. Upravo

ovdje se osjeća ustrajno nastojanje vaše zemlje da prebrodi sve zapreke, kako bi stvorila demokraciju pogleda usmjerenog prema budućnosti.

Ništa se nije moglo postići lako, a povijest je bila nesmiljena, složena i puna žrtvovanja.

No, ovdje stoji današnja Hrvatska. Ovo je prostor u kojem treba stvoriti bit politike, odnosno graditeljicu sloboda, mogućnosti, novih prostora i ostvariti snove.

Stoljeće ukorijenjenosti Hrvata u Čileu

Prošlo je više od stoljeća, kada su neki od pripadnika napustili ovu zemlju u potrazi za novim horizontima. Nisu trpjeli ondašnja ugnjetavanja, ali se nisu niti bojali udaljenosti, ni dalekih zemalja.

Prvi Hrvati stigli su u Čile između 1875 i 1893. Govorilo se da je bilo zlata na jugu

svijeta. Zlata nije bilo puno, ali odande potiče njihova snaga i junaštvo. Doseljednici ostaju na Magallanovom tjesnacu, i uče se suživotu s vjetrovima i prostranstvima stočarskih stepa. Kako doseljavaju, tako marljivo započinju s trgovinom i obrtima. Na drugi kraj Čilea, između Antofagaste i Iquiquea, stižu novi doseljenici privučeni rudnicima i salitrom. I tako, od sjevera i juga započinje razvoj i procvat prezimena, koja mi katkada teško izgovaramo, ali koja su kroz nekoliko desetljeća u potpunosti postala čileanskima.

Jedan od njih, Radomiro Tomic, bio je među najbriljantnijim umovima naše politike, senator i veliki govornik, kandidat za Predsjednika Republike. Možda je pretodio svom vremenu kada je govorio da promjene zahtijevaju jedinstvo u narodu. Danas je Čile zemlja velikih konsenzusa. Mučna povijest koju smo posljednjih godina živjeli naučila nas je da država napreduje kada svi njeni građani dijele viziju zemlje koju vole i ciljeve kojima streme. Prvi sam Predsjednik Čilea koji posjećuje Hrvatsku. To je izuzetna čast, i ujedno prigoda u kojoj ću kazati kako Čile živi svoju sadašnjost i sanja svoju budućnost. Mi smo dio Latinske Amerike i odande se povezujemo sa svijetom. Pokušavamo iznjedrati demokraciju, vođenje zemlje, djelotvornost i napredak države u kojoj još puno toga treba učiniti, ali čiji su bitni temelji potpuno jasni: u okviru šire demokracije tražimo gospodarski rast kako bismo polučili veću socijalnu pravdu.

Ipak, znamo da u današnjem svijetu nije dovoljan vlastiti napor, ukoliko je svjetsko okružje ispunjeno preprekama i ne postoje pravila jasna i istovjetna za svakog pojedinca. Čile je pristupio otvorenom gospodarstvu, budući da je upravo otvaranje bit našeg napretka. Mi smo zemlja koja broji 15 milijuna stanovnika, čiji proizvod ovisi o 65% trgovine sa svijetom. Jasno nam je da ne možemo napredovati ako se povučemo u sebe. Uvjereni smo da u ovom XXI stoljeću zemlje mogu napredovati, jedino ako prihvate cjelokupni planet kao mogućnost i u različitim vidovima uvide prostor za vlastitu prisutnost. Stoga smo pokušali potpisati gospodarske ugovore s raznim zemljama i regijama. Imamo ugovore slobodne trgovine s Kanadom, Meksikom, Sjedinjenim Državama i Europskom unijom. Potpisali smo ugovor sličan onome s Korejom, čija se parlamentarna ratifikacija očekuje uskoro, i

također ugovor sa EFTA-om, takozvanim Europskim udruženjem slobodne trgovine. Potpisali smo dakako gospodarske ugovore s većinom latinoameričkih zemalja i članica smo MERCOSUR-a. Zemlja smo članica APEC-a, foruma koji broji 21 člana, među kojima Sjedinjene Države, Japan, Australija, Kanada, Koreja i Meksiko ulažu velike napore u gospodarske promjene Pacifičkog oceana. Ponosni smo što će se sjednica APEC-a ove godine održati upravo u Čileu.

No, ukoliko je naš izbor obilježen ovakvim uključivanjem u svijet, iskustvo nam pokazuje da to nije laka zadaća i navodi nas na dublja razmatranja.

Globalizacija i multilateralnost

Uočavamo rastuću proturječnost između dviju struja unutar svjetskih zbivanja: globalizacije i multilateralnosti. Prva se učvršćuje, no druga ne slijedi taj ritam, dapače, usporava se. Zabrinuti smo stoga oslabljivanjem multilateralnih napora glede gotovo svih aspekata globalnog dnevnog reda.

Ne zatvaramo oči pred globalizacijom. No, ona je tu. Potrebno je razmotriti ovu novu stvarnost postavljajući ljudsko biće u središte velikih globalnih promjena. Svijet je to bio u stanju učiniti 1954. godine s osnivanjem Ujedinjenih naroda i multilateralnim sistemom pravila kako bi se razriješile razlike i krenulo naprijed. Što se danas događa? Imat ćemo politike kojima se povećavaju potraživanja globalnih javnih dobara, kao što je okoliš, međunarodno pravosuđe, ljudska prava, borba protiv svjetskih epidemija, kulturna različitost, ljudska spoznaja, korištenje zajedničkih dobara? Koliko se može napredovati u pravilima koja reguliraju međunarodne gospodarske transakcije, svjetsku makroekonomiju i financijsku stabilnost? Kako ćemo postići ozbiljne osnove slobodnog i pravednog tržišta?

Već dva desetljeća većina zemalja Latinske Amerike ulaže znatne napore kako bi se približile modernoj ideji globalizacijskog procesa, koji se naziva "Washingtonski konsenzus". Problem je što to nije dostatno.

Stvarnost je pokazala da političke ekonomije bazirane na tom prijedlogu ne uspijevaju same razriješiti izazove pravednosti, jednakosti i društvenih zahtjeva. Zajedno sa slobodnim tržištem, krutošću

makroekonomske ravnoteže i otvorenim gospodarstvom, potrebne su javne politike koje bi potaknule društvenu pravdu.

To je bit onoga što smo pokušali ostvariti u Čileu od povratka demokracije. Uspjeli smo stoga sniziti siromaštvo sa 40 na 20%. Dakako, nije zadovoljavajuće, ali to je put kojim želimo nastaviti ka razvoju. Ono što tražimo i što nas potiče jest napredak u jednakosti.

No, ako želimo društvenu povezanost naših naroda kao osnovni element, koliku ćemo povezanost imati na planetarnoj ljestvici jednog multilateralnog sistema? To je debata koja još zapravo nije ni započela. Uvjereni smo da je za zemlje, kao što su Čile ili Hrvatska, ključna zadaća upravo potraga za odgovorima na ova pitanja. Svaka zemlja ako ulaže vlastite napore može pridonijeti ovoj raspravi. To je dimenzija u kojoj se bogatstvo lokalnoga može pretvoriti u pozitivni rast globalnoga. Unutar te zadaće vrijednosti jedne zemlje i snaga njenog kulturnog identiteta postaju esencijalni, pogotovo kada nas povijest stavlja pred velike izazove.

Mir i njegovo očuvanje

Neću vam govoriti o važnosti mira i nužnosti njegova očuvanja da bismo se mogli suočiti s budućnošću.

No, želim Vam reći da Čile vjeruje u mir kao bitni uvjet za ljudski razvoj, te vjeruje da podijeljena politička rješenja mogu prebroditi krize i napetosti.

Upravo smo zemlja članica Savjeta sigurnosti za 2003 - 2004. godinu. Zahvaljujući tome pred velikim smo odlukama u suočavanju s krizom u Iraku. Iskustvo nam je pokazalo, kada pred nama iskrnsu međunarodni izazovi, da je od izuzetne važnosti moći odgovoriti iz najdubljih uvjerenja.

Danas znamo da je mir katkada teže postići od rata. No samo mir nam može omogućiti pobjedu u bici nad novim sukobima u kojima je u pitanju budućnost čovječanstva. Bitke kojima će se ukinuti siromaštvo, dobiti dostojanstven posao, utažiti glad, suočiti s epidemijama, otvoriti prostor mašti i naporima za postizanjem potpunog ljudskog bića. Politika se tu susreće s glavnim razlogom svoga postojanja.

Upravo slijedeći putove, koje su prije više od stoljeća odredili prvi doseljenici, Hrvatska i Čile mogu ostvariti veći dijalog."

PRIJEDLOG ZAKONA O IZMJENAMA I DOPUNAMA ZAKONA O POREZU NA DODANU VRIJEDNOST

Dogodine niži PDV

Hrvatski sabor je većinom glasova prihvatio zakonski prijedlog kojim se Vlada odlučila na smanjenje stope PDV-a sa 22 na 20 posto. Njezino je obrazloženje da će to pridonijeti rastu standarda, kupovne moći i zapošljavanja te da će se nedostajuća sredstva u Proračunu nadoknaditi - povećanjem kontrole eksploatacije prirodnih bogatstava, jačanjem kontrole javnih poduzeća i smanjenjem sive ekonomije, uvođenjem discipline u javne financije i smanjenjem administracije.

Oni koji su podržali Prijedlog učinili su uz : tvrdnju kako to jedinicama lokalne samouprave otvara mogućnost za 2 posto veće investicije u narednoj godini (a bez stvaranja uvjeta za njihov gospodarski razvoj nema ni kvalitetnog oporavka gospodarstva Republike); napomenu kako je točno da Vlada ne može nikoga natjerati da smanji cijenu, ali da je sve veća konkurencija jamstvo da će trgovci robu pojeftiniti; ocjenu kako nije baš vjerojatno da će blago smanjenje PDV-a imati većih efekata, ali da valja pozdraviti svako poredno rasterećenje građana.

Iz redova onih koji su se izjasnili protiv čulo se: da predloženo smanjenje neće zadovoljiti nikoga - ni korisnike Državnog proračuna niti potrošače; da najosjetljivija socijalna kategorija neće osjetiti ovu mjeru (a najgore što jedan porez može učiniti jest da država izgubi mnogo, a nitko ne osjeti ništa); zahtjev da se razmotri prijedlog SDP-a i HNS-a o uvođenju međustopa.

O PRIJEDLOGU

Umjesto prikaza Prijedloga evo, najkraće, što je o njemu uvodno rekao premijer dr.sc. Ivo Sanader. Među prvim razlozima što se Vlada odlučila na smanjenje stope PDV-a sa 22 na 20 posto je njezina ocjena kako će to pridonijeti rastu standarda, kupovne moći i zapošljavanja, rekao je, naglasivši kako nakon

rješavanja gorućih nacionalnih pitanja u prvi plan, napokon, dolaze ova. Kako bi se, međutim, osiguralo da se smanjenje odrazi na džepu građana, s obzirom na činjenicu slobodnog formiranja cijena, premijer je, zatražio potporu od Hrvatske udruge poslodavaca te uputio javni apel trgovcima s tim u svezi (da smanje marže za 2 posto). Obrazlažući to, rekao je kako nema mogućnosti da Vlada kontrolira (i sankcionira) hoće li trgovac dići cijenu i staviti tih 2 posto u svoj džep te da upravo na tom pitanju mogu, kako reče, svi proći ili pasti na ispitu zrelosti "budući da ne želimo živjeti u divljem kapitalizmu, budući da želimo razvijati kod svih sastavnica hrvatskog društva i kod poduzetnika, i kod potrošača, i kod svih nas stanovitosti svijest o stanovitoj solidarnosti".

Premijer je izvijestio zastupnike kako su neki trgovački lanci obećali to podržati, a i da podrška postoji od Hrvatske udruge poslodavaca i Udruge za zaštitu potrošača.

Među prvim razlozima što se Vlada odlučila na smanjenje stope PDV-a sa 22 na 20 posto je njezina ocjena kako će to pridonijeti rastu standarda, kupovne moći i zapošljavanja.

Rekavši kako bi ovdje, kao i u nekim drugim slučajevima, trebalo postići konsenzus, dr. Sanader je, nadalje: podsjetio kako prethodna Vlada nije ispunila obećanje o smanjenju PDV-a za 17 posto; obrazložio kako se planiraju nadomjestiti nedostajuće tri milijarde u Proračunu - povećanjem kontrole eksploatacije prirodnih bogatstava, jačanjem kontrole javnih poduzeća i smanjenjem sive ekonomije, uvođenjem discipline u javne financije i smanjenjem administracije (s tim da se, različitim programima, preu-

Sjednici su prisustvovali učenici nekoliko škola u Hrvatskoj, među ostalim i oni iz Osnovne škole "Ljudevit Gaj" iz Osijeka koji su došli uručiti peticiju (s 10.931 potpisom) učenika i učitelja osnovnih i srednjih škola s područja Grada Osijeka pod nazivom "Vratite oružje". Potpisi su skupljeni na mirnom prosvjednom skupu održanom 17. listopada 2003, na rođendan tragično preminulog učenika Marka Svrtana.

smjeri rad tih ljudi u druge ustanove ili na slobodno tržište).

Primjena zakona od 1. siječnja predlaže se, objasnio je predsjednik Vlade, jer je bilo potrebno da se državna administracija priredi za sve te mjere i da one prođu uobičajenu saborsku proceduru. Uz to, dometnuo je, slijede razgovori s predstavnicima bivše vlade kako bi se ustanovilo zašto je došlo do probijanja Proračuna i zašto su neke odluke donešene nakon što je birač u Hrvatskoj donio odluku o promjeni vlasti. Nije to, naglasio je alibi nego razlog više za dobru pripremu za smanjenje stope PDV-a, izjavio je dr. sc. Sanader. Rekavši još kako je, po reakcijama hrvatske javnosti, uvjeren da je to dobra mjera koja će zasigurno - ako se podigne razina društvene svijesti i ukoliko se uključe i drugi faktori u društvu, omogućiti da se tri milijarde izravno investiraju u rast standarda hrvatskih potrošača.

RADNA TIJELA

Odbor za zakonodavstvo je podupro donošenje ovog zakona uz primjedbe na članke 2, 3. i 5. Riječ je, ponajprije, o zahtjevu da se preispita mogućnost da se, osim sredstava donacija, u porezna oslobođenja uvrste i sredstva koja se troše po osnovi sponzorstva određenog događaja ili manifestacije za iste (navedene) namjene. Drugi je zahtjev: preispri-

tati da li se porezno oslobođenje odnosi i na udruge koje nemaju svojstvo pravne osobe i ne upisuju se u registar sukladno Zakonu o udrugama, jer je u takvom slučaju otežan nadzor nad korištenjem sredstava koja su donirana, odnosno kojima su one sponzorirane. Predloženo je, nadalje, da se predvidi kako zakon stupa na snagu danom koji je predložen za početak njegove primjene. Obrazloženje: nije prihvatljivo da u pravnom sustavu istodobno budu na pravnoj snazi dva zakona koja utvrđuju ista pitanja, s tim da se jedan primjenjuje, a drugi ne. Tu je i prijedlog da se preispita mogućnost odgode primjene samo članka 1.

U **Odboru za financije i Državni proračun** zakonski prijedlog je podržan jednoglasno, bez rasprave, a u **Odboru za gospodarstvo**, nakon kraće rasprave sa 7 glasova "za", 2 "protiv" i dva "suzdržano", uz ocjenu (većine) kako je ovo prvi korak u reformi poreznog sustava koji će imati pozitivan učinak na rast životnog standarda građana. U tom radnom tijelu čuo se još prijedlog kako bi za postizanje socijalnog efekta trebalo predložiti diferencirane porezne stope.

RASPRAVA

Podrška

Zakonski prijedlog je obrazložio premijer, dr. sc. **Ivo Sanader**, a zatim su uslijedila izlaganja predstavnika radnih tijela. Stav **Odbora za gospodarstvo** obrazložio je njegov predsjednik, **Gordan Jandroković**, a **Odbora za financije i državni proračun Šime Prtenjača**.

PDV smanjiti odmah

Teško da će blago smanjenje PDV-a imati većih efekata, ali valja pozdraviti svako porezno rasterećenje građana, rekao je **Damir Kajin**, podržavši zakonski prijedlog u ime **zastupnika Kluba IDS-a**, koji su još apelirali da se PDV smanji za turizam, smještaj, usluge, vatrogasnu opremu, te da se uvede nulta stopa za donacije u zemlji te, možda za potrošenu vodu. On je još rekao kako najavljuvanje dijela opozicije da neće glasati za smanjenje PDV-a nije baš vjerodostojno s obzirom na to da je ta opozicija prije 2000. predlagala smanjenje PDV-a na 17 posto. Zahtjev IDS-a da se

PDV smanji odmah obrazložio je upozorenjem kako su građani očekivali upravo to te kako odgoda rađa skepsu.

Teško da će blago smanjenje PDV-a imati većih efekata, ali valja pozdraviti svako porezno rasterećenje građana.

Ustvrdio je zatim kako (tobožnja) briga o Proračunu nije stvar opozicije već vladajuće većine pa da je i odgovornost za izvršenje proračunskih stavki na sadašnjoj, a ne na bivšoj vlasti. Ova se Vlada, međutim, upozorio je, pokušava unaprijed opravdati - tobožnjim većim deficitom od onog kojeg je iskazivala (iskazuje) bivša vlada. Sadašnja govori: o deficitu od 6,85 posto bruto društvenog proizvoda (bivša o 4,5 posto), dugovima u zdravstvu od 7,5 mlrd (bivša o 1,5 mlrd kuna), o čemu bi svakako trebalo raspraviti u Parlamentu, rekao je zastupnik.

On je zatim: izjavio kako bi ova vlada bivšoj trebala priznati da je pokrenula Hrvatsku (prilike su sada neusporedivo bolje); predložio da se od (najmanje) pet mlrd kuna više u Proračunu (zahvaljujući bivšoj - naglasio je - a ne ovoj Vladi) žrtvuju odmah 3 milijarde; izjavio kako smanjenje PDV-a neće osjetiti dominantno potrošači već trgovci (uvoznici) te da blago smanjenje PDV-a ne utječe na smanjenje cijena niti smanjuje rad na crno, o čemu svjedoče neki europski primjeri.

Zastupnik je, nadalje, podsjetio na prijedloge IDS-a iz 1996 (zalaganje za tri stope - 22, 11 i 5.5 posto); ustvrdio kako teza da je PDV neutralan stoji teoretski, ali nije baš jasna; podsjetio kako je činjenica plaćanja PDV-a u trenutku fakturiranja bila za mnoge razarajuća, napose za katastrofalne nelikvidnosti 1998. i 1999. Uz zatezne kamate pa kamatu na kamatu (lihvarjenje) sustav je bio doslovce razoren.

Damir Kajin je još podsjetio zastupnike koje je sve poreze i doprinose smanjila trećesiječanjska administracija, ustvrdio kako za rast bruto proizvoda i pad nezaposlenosti u 2004. neće biti dominantno zaslužna nova vlast; izjavio kako je najveća zasluga bivše to što je Hrvatska izvučena iz međunarodne političke izolaci-

cije i što je dio gospodarstva postao neovisan o politici centralne vlasti.

Iz ovog izlaganja još izdvajamo podatke: smanjenje PDV-a za 2 posto, prema Poreznom vodiču Zagrebačkog instituta za javne financije snizit će cijene za najviše 1,64 posto; stanovnici će prosječno profitirati 70-80 kuna godišnje.

Objašnjenja i ispravci navoda

Dr. sc. **Ivo Sanader** je, reagirajući na Kajinovo izlaganje, izjavio kako ne prihvaća tvrdnju, iz Kajinova u mnogočemu politički obojeno izlaganje, da nije ispunjeno predizborno obećanje. Data su, objasnio je jamstva o smanjenju stope PDV-a i to se upravo čini, a odluku donosi Sabor, ne Vlada, a rok od 1. siječnja 2005. je primjeren. Razlika između ove i bivše vlasti je ta što će ova ispuniti svoja obećanja, izjavio je, dometnuvši kako nije imao namjeru, ali mora, govoriti politički kako bi zaštitio istinu.

Ponovo ustvrdivši kako nije riječ ni o kakvom alibiju već o dužnosti prema poreznim obveznicima, upitao je da li je Vlada trebala šutjeti, primjerice o (probi-jenih) 1,6 mlrd kod autocesta ili o drugim temama o kojima predstoji razgovor. S tim u svezi podsjetio je kako je bivši ministar financija uputio Vladi negativno mišljenje, uz zahtjev da Vlada ne podrži probijanje.

Data su jamstva o smanjenju stope PDV-a i to se upravo čini, a odluku donosi Sabor, ne Vlada, a rok od 1. siječnja 2005. je primjeren. Razlika između ove i bivše vlasti je ta što će ova ispuniti svoja obećanja.

Damir Kajin je uzvratilo kako IDS ne traži ni od koga da šuti te da su zadovoljni zaokretom u vodenju HDZ-ove politike, što je bitan napredak za sve u Hrvatskoj.

Ispravljajući premijera, dr. sc. **Mato Crkvenac (SDP)** je rekao kako napuhavanje tobožnjih deficita Hrvatskoj nanosi veliku štetu, zamjerivši premijeru što o deficitu većem od 4,5 posto (koji je, inače utvrđen zajedno s Međunarodnim

monetarnim fondom) govori kao o gotovoj stvari.

Dr. sc. **Ivo Sanader** je na to citirao pismo bivšeg ministra financija u kojem ovaj, u mišljenju Vladi, ukazuje kako je s planom građenja, održavanja i sanacija autocesta neposredno povezan financijski plan Hrvatskih autocesta te da su, prema Zakonu o proračunu, i izvanproračunski korisnici (Hrvatske autoceste) uključeni u konsolidirani proračun države te da rebalans plana izvanproračunskog korisnika, znači i izmjenu konsolidiranog Proračuna, donosi Parlament.

Suglasnost na financijski plan, i to je bit, rekao je Sanader, izvanproračunskog korisnika daje Hrvatski sabor, uz upit - na temelju čega je odluku donijela Vlada suprotno upozorenju da to donosi Sabor.

Netočno

Netočno je da bivša Vlada nije ispunila obećanja - ispravio je Sanadera **Šime Lučin (SDP)**, dometnuvši kako ne bi smio davati takve paušalne ocjene, da bi trebalo objasniti što nije ispunjeno. Jednako kao što ne bi smio tvrditi da je ova sve ispunila, a već je odustala od izmjene Zakona o unutarnjim poslovima.

U poreznoj kampanji ste obećali smanjenje PDV-a na 17 posto, a nakon toga četiri godine niste o tome htjeli ni čuti - uzvratilo je dr. sc. **Ivo Sanader**.

Premijeru je, pak, dr. sc. **Mato Crkvenac** uzvratilo kako pročitani dopis nije bio konačan stav Ministarstva financija, u usklađivanju stavova u Vladi došlo se do nekih novih spoznaja, objasnio je.

Znači li to da je Ministarstvo financija odustalo od stava iz pisma zbog rasprave na koordinaciji (je li poslano drugo) i kako se moglo na temelju rasprave među ministrima derogirati zakon - upitao je dr. sc. **Ivo Sanader**. Dometnuvši kako ministar može promijeniti stav kako bi odluka bila bolja, ali ne u pogledu mijenjanja zakona (zakonska je obveza da odluči Parlament, a ne Vlada).

Mr. sc. **Miroslav Rožić** je upozorio da predstavnik predlagatelja ima pravo govoriti, ali ne i odgovarati replikama na ispravke netočnih navoda, na što je predsjednik Hrvatskog sabora, **Vladimir Šeks** ustvrdio kako, prema Poslovniku, predstavnik Vlade i predlagatelj može tijekom cijele rasprave davati objašnjenja, odgovarati na upute, primjedbe pa i ispravke netočnih navoda. Uslijedila je kraća polemika pota-

knuta upozorenjem mr. sc. **Miroslav Rožić** upozorio da takva praksa dosad nije bila.

Ispravljajući premijera, dr. sc. **Mato Crkvenac** je ustvrdio kako su svi zakonodavni faktori konstatirali da u Sabor, prema Zakonu o cestama, ide utvrđivanje programa izgradnje cesta, a ne i međugodišnja dinamika izvršavanja faza programa.

Ivica Račan (SDP) je izrazio žaljenje zbog "ovakve geste i ponašanja" predsjednika Vlade, koji je - kako reče - sam sebe demantirao otvorivši raspravu o pitanju, za koje je prethodno ustvrdio kako će biti riješeno naredni dan bez politiziranja.

Na povredu Poslovnika (članka 144) ukazao je **Šime Lučin**, upozorivši predsjedavajućeg da Sanader nije govorio samo o suštini i biti problema nego je, kako reče, u duhu predizbornih govora i kampanja održao širi pleoaje, na što je **Vladimir Šeks** odgovorio da se članak 144 ne odnosi na to.

Ivo Lončar (neovisni) je izjavio da je Poslovnik povrijedio Ivica Račan, napose zato što nije ništa ispravio, a i stoga što kod ispravka netočnog navoda predsjedatelj daje riječ zastupniku čim završi govor onoga čiji se navod želi ispraviti.

Za

U ime **Kluba zastupnika Hrvatske stranke umirovljenika, Josip Sudec** podržao je zakonski prijedlog, izrazivši nadu kako će razdoblje odgođene primjene biti iskorišteno za dodatne analize praćenja te, možda, neka pozitivnija rješenja. Ove zastupnike posebno raduje, naglasio je, što smanjenje ide u korist povećanja standarda, napose umirovljeničke populacije i nadaju se, uz to, kako će biti ispunjena i druga predizborna jamstva.

Protiv

Klub zastupnika SDP-a nije za predloženo, izvijestio je zastupnik Slavko Linić, rekavši kako predloženo smanjenje neće zadovoljiti nikoga - ni korisnike državnog proračuna niti potrošače. Kad bi trgovci i smanjili cijene za 2 posto konačni potrošač odnosno najosjetljivija socijalna kategorija neće to osjetiti, ustvrdio je, izračunavši kako bi se to, u slučaju prosječne mirovine od 1700 kuna odrazilo samo kao 27 kuna u mjesec dana.

Zastupnik je izrazio žaljenje što zastupnicima nije dostavljen prijedlog Kluba zastupnika SDP-a, inače upućen u saborsku proceduru. Oni su predložili - kad se već ide na smanjenje i ocjenjuje da se može nositi teret smanjenja prihoda Proračuna - uvođenje barem jedne međustope, kao poticaj gospodarstvu, odnosno turizmu te međustopa za hranu i na potrošnju za djecu do sedam godina (a može se povećati i na djecu do 15 godina, dometnuo je).

Iz izlaganja u nastavku izdvajamo ove ocjene i primjedbe: nije realno očekivanje da će trgovci promijeniti cijene; Vlada koja se odriče 3,5 milijardi ovisi o dobroj volji trgovaca, a oni u konkurentskim bitkama oko marži neće puno gledati na ovih 2 posto; brzopleto se ulazi u raspravu o PDV-u, a ne zna se što će se s doprinosima, čije su stope uzrok nekunkurentnosti gospodarstva; čemu smanjenje nekome tko kupuje skupe automobile - međustope su važne (gotovo sve zemlje EU ih imaju), jer je smanjenje bitno za proizvode koje netko, primjerice umirovljenik, redovno kupuje.

Komentirajući premijerovo upozorenje kako je bivša vlast obećala smanjiti PDV na 17 posto, Slavko Linić je rekao da je to točno, ali da je Koalicija ocijenila kako je cilj - podići gospodarstvo, plaće pa se umjesto na smanjenje PDV-a išlo na smanjenje stope doprinosa, na smanjenje neoporezivog dijela, uz ocjenu da je bolje zaštititi građane slabijeg imovinskog stanja.

U ovom trenutku, zaključio je predstavnik SDP-a, treba podizati standard socijalno ugroženih građana, umirovljenika i radnika s manjim primanjima.

U ime predlagatelja

Ministar financija **Ivan Šuker** je, najprije ustvrdio kako je intencija Europske unije smanjenje stopa poreza i uvođenje jedne stope PDV-a, a zatim - komentirajući upozorenja kako neće biti efekata, rekao kako smanjenje od 2 posto PDV-a na sve investicije u državi jedinicama lokalne samouprave otvara mogućnost za 2 posto veće investicije u narednoj godini. A bez stvaranja uvjeta za njihov gospodarski razvoj nema ni kvalitetnog oporavka gospodarstva Republike.

Vrlo su interesantne, rekao je, tvrdnje, kako se ne može govoriti o smanjenju stope PDV-a, a prihodi su danas 8,5 milijardi veći nego 1999.

Rekavši kako bi trebalo komparirati financijske učinke pojedinih prijedloga u svezi s PDV-om ministar je podsjetio kako se u protekle četiri godine nitko nije obazirao na prijedloge o diferenciranim stopama u turizmu i prehrani te kako su stranke koje sada kritiziraju smanjenje PDV-a prije početka predizborne kampanje predlaganje smanjenje te stope, a onda se tek opredijelile za diferenciranu stopu.

Nedostajuće tri milijarde u Proračunu nadoknadit će se - povećanjem kontrole eksploatacije prirodnih bogatstava, jačanjem kontrole javnih poduzeća i smanjenjem sive ekonomije, uvođenjem discipline u javne financije i smanjenjem administracije.

Ispravljajući ministra, mr. sc. **Mato Arlović (SDP)** je netočnom nazvao njegovu tvrdnju o intenciji zemalja EU. Osim Danske, sve te zemlje imaju više stopa, rekao je, potkrijepivši to konkretnim podacima o sadašnjem stanju, dometnuvši kako nigdje, koliko mu je poznato, nisu pokrenute izmjene i dopune zakona o PDV-u. Osim toga, pojasnio je, SDP-ov prijedlog nultu stopu u turizmu zamjenjuje stopom od 12 posto.

Dr. sc. **Mato Crkvenac** je upozorio kako nije riječ smanjenju od 2 posto već za dva poena, što iznosi 0,44 posto, što govori i o tome kakav će biti učinak na gospodarstvo, dometnuo je.

Ministar **Šuker** je Arloviću uzvratilo kako je intencija zemalja EU da se uvedu dvije stope, o čemu se govori u svim financijskim krugovima. Crkvenu je pojasnio kako stalno govori o 2 posto poena.

Predloženo će imati pozitivan učinak

U ime **Kluba zastupnika HDZ-a, Gordan Jandroković** je podržao Prijedlog zbog, kako je rekao, činjenice da je riječ o početku reforme poreznog sustava i procjene da će predloženo imati pozitivan učinak na smanjenje cijena i otud na

smanjenje troškova života te na rast životnog standarda hrvatskih građana, a bit će i pozitivnih makroekonomskih efekata. Iako je točno da Vlada ne može nikoga natjerati da smanji cijenu, predloženim se stvaraju uvjeti za njihovo smanjenje, što je Vladin zadatak, naglasila je zastupnica. A sve veća konkurencija među trgovcima, dometnula je, jamstvo su da će trgovci robu pojeftiniti.

Predloženo smanjenje neće zadovoljiti nikoga - ni korisnike Državnog proračuna niti potrošače. Kad bi trgovci i smanjili cijene za 2 posto konačni potrošač odnosno najosjetljivija socijalna kategorija neće to osjetiti.

Iz ovog izlaganja još izdvajamo sljedeće ocjene: predloženo će rezultirati osim smanjenjem cijena i poboljšanjem konkurentnosti gospodarstva i smanjenjem sive ekonomije, a pad prihoda kompenzirat će se na način kako je to najavio predlagatelj; većina prigovora predlagatelju je samo političke naravi.

Skok u bazen bez vode

U ime **Kluba zastupnika HNS-a, Radimir Čačić** je najprije podsjetio kako je u 2003. od 44 milijuna poreznih davanja od PDV-a došlo 27 milijardi, te kako smanjenje za 3 milijarde na prvi pogled ne izgleda strašno. S obzirom na to da država raspolaže s 87 milijardi kuna. Međutim, izuzmu li se fiksni troškovi, država putem Vlade, ministarstava raspolaže s nepunih 5-6 milijardi i sada se polovica od te podloge za utjecaj na gospodarski rast i za socijalne intervencije pokušava oduzeti na jedan način koji je, kako reče, teško objašnjiv. Naime, čini se to u trenutku kad nema u Proračunu ni za ovu a kamoli sljedeću godinu. To je, po Čačiću, skok u bazen s 15 metara, bez prethodne provjere ima li vode. Pomak je, rekao je, to što će se pričekati na primjenu, ali i dalje se, dometnuo je, ne zna ima li vode.

Na prvi pogled, 2 posto je ništa, ustvrdio je zastupnik, ali to je gotovo toliko kao i svi iznosi koji se dobivaju iz sljedećeg najvećeg poreza, na naftne derivate.

Rekavši kako je pravilo poreznog sustava - svugdje uzeti ponešto, a da se previše ne osjeti, Čačić je ustvrdio kako je najgore što jedan porez može učiniti da država izgubi mnogo, a nitko ne osjeti ništa. Naime, za 95 posto građana ključni kriterij je plaća i sindikalna košarica. (prema posljednjim podacima za četveročlanu obitelj - 5295 kuna), a predloženim bi se "skinulo" 86 kuna (troška) - ili 21,50 kuna po osobi, ako to ikada i dođe do potrošača.

Predstavnik HNS-a je zatim rekao kako su rješenje tržišni odnosi, da su pozivi tipa "nemojte zadržati 2 posto, snizite cijenu, vratite cijenu i sl." možda bili rješenje 1954. godine. Ministrovu napomenu kako se 75 posto PDV-a ubire na granici on je popratio upozorenjem kako skidanje 2 poena znači da će se olakšati (potaknuti) uvoz i potrošnja iz uvoza, što će dodatno ubiti konkurentnost Hrvatske i to na korist trgovcima, a ne građanima.

Iz ovog izlaganja još izdvajamo Čačićevu tvrdnju kako je Koalicija svoje obećanje ispunila time što je za dvije milijarde smanjila porezno opterećenje (ne kroz PDV, ali kroz nešto što, kako reče, stvarno "doprinosi"), što je za još 1 posto rasteretila gospodarstvo, pojačala izvorno financiranje lokalne samouprave onim što je učinjeno na brdsko-planinskim područjima te onim poduzetim na području posebne državne skrbi (kojima je 50 do 100 posto povećano izvorno financiranje).

Zastupnik je, na kraju, predložio da Vlada ozbiljno razmisli i o prijedlozima SDP-a i HNS-a, uz koje bi se, po njegovoj tvrdnji s dvostruko manje sredstava postigli dvostruko veći efekti.

Ispravci navoda

Ispravljajući Čačića, **Ivan Jarnjak** je rekao kako nije točna Čačićeva tvrdnja, izvedena kroz njegovo "političko predavanje" da je prijedlog o smanjenju sa 22 na 20 posto HDZ donio napamet (itekako su se "lomila koplja"). Nije točno ni da je Koalicija na jedan drugi način smanjila PDV, jer su smanjivani neki drugi porezi (zakonima je precizno utvrđeno na što se odnose), a ne PDV.

U novom javljanju, ministar **Šuker** je, reagirajući na "niz paušalnih i netočnih ocjena", među ostalim: ukazao na kontradiktornost izjave da 2 posto neće utjecati ni na šta i ocjene (povodom mini-

strove napomene kako se 75 posto PDV-a naplati na granici) kako se time potiče izvoz; izjavio kako država nije došla do plafona svojih fiskalnih naplata (mnogo novca curi mimo Državnog proračuna, npr. situacija s kruhom); ustvrdio kako će prihodi ostati veći nego su na sadašnjem nivou, samo će se ubrati na drugačiji način (itekako treba pod kontrolu staviti iskorištavanje kamenoloma); rekao da će se on kao ministar zalagati da novac poreznih obveznika nitko unaprijed ne potroši (a već je).

Točno je da Vlada ne može nikoga natjerati da smanji cijenu, ali predloženim otvara mogućnost i stvara uvjete za njihovo smanjenje, što je njezin zadatak. A sve veća konkurencija među trgovcima jamstvo je da će trgovci robu pojeftiniti.

Ispravljajući ministra, **Radimir Čačić** je izjavio kako nije istina da je ista potrošeno, dometnuvši kako je prošla vlada u kampanji pretrpjela cijeli niz napada za nešto što je ostavila ova vlada. Zastupnik je još napomenuo kako nije smanjen PDV nego opterećenje.

Franjo Matušić (HDZ) je upozorio predsjedavajuću, dr. sc. **Vesnu Pusić** kako je Čačić u više navrata povrijedio Poslovnik, a ona nije reagirala na vrijeme. Nije bio ispravljen navod već je bila započeta rasprava o sasvim drugoj temi.

Reagirajući na Čačićovo izlaganje, ministar **Ivan Šuker** je izvijestio zastupnike kako posjeduje dokument (Nadzornog odbora) koji je potpisao Čačić, a u kojem stoji da će se plaćanje ukupnih rashoda u iznosu milijarde i 120 milijuna kuna izvršiti u 2004. godinu. Kako, upitao je, netko može za nekakv plan što ga je donio Sabor, prenijeti obavijest u sljedeću godinu?

Uzvrćajući ministru, **Radimir Čačić** je izjavio kako su svi dokumenti točni i precizni i apsolutno po zakonu te upozorio na postojanje contractinga, napomenuvši kako o tome postoji dogovor i s MMF-om. Jedno su, objasnio je ugovorne obveze, a drugo tekuća plaćanja.

U novom javljanju, **Ivan Šuker** je podsjetio kako je Parlament usvojio financijski plan Hrvatskih autocesta prema koje se u 2003. mogu izvršiti radovi u iznosu 5 milijardi i 400 milijuna. Ako je sve tako (kako tvrdi Čačić) zašto je onda Vlada na zadnjoj sjednici taj financijski plan povećala za milijardu i 700 milijuna kuna, upitao je.

Mr. sc. **Mato Arlović** je objasnio zašto je ukazao na povredu Poslovnika, rekavši da je na to u međuvremenu reagirala potpredsjednica Hrvatskog sabora, dr. sc. Pusić (upozorenje ministru da se drži teme i ne postavlja pitanja).

Radimir Čačić je zatim izjavio kako Sabor nije donio odluku o tome koliko će se izgraditi već koliko će se platiti, što su dvije različite stvari.

Hinjena briga opozicije

Podržavši Prijedlog u ime **Kluba zastupnika HSLS-a i DC-a**, dr. sc. **Ivan Čehok** je najprije ustvrdio kako je riječ o umjetno stvorenoj dvojbi treba li ili ne smanjiti porez na dodanu vrijednost. Jer, naglasio je, valja smanjiti sve poreze koji se mogu smanjiti. Briga koju s tim u svezi iskazuje oporba hinjena je po njegovoj ocjeni. Podsjetio je kako su svi članovi Koalicije po dolasku na vlast zastupali ideju o smanjenju PDV-a, ali su shvatili, s vremenom, kako je državna blagajna oskudnija nego se prethodno mislilo. Štoviše, i HSLS je, zajedno s SDP-om, predlagao smanjenje na 17 posto.

Prema tome, treba priznati da nova Vlada ima hrabrosti i želi to napraviti. Zašto, dakle, unaprijed tvrditi da to nije moguće, upitao je zastupnik, rekavši kako treba podržati sve što pridonosi smanjenju fiskalnih opterećenja, javne potrošnje, glomaznog i skupog aparata. To više što je Hrvatska prema konkurentnosti u odnosu na druge tranzicijske zemlje otprilike 8-9 postotnih poena iznad opterećenja koje te države nameću svojim građanima. Na to, dometnuo je, ukazuje i udio javne potrošnje u bruto domaćem proizvodu.

Zastupnik HSLS-a je ocijenio kako je najprirodnije da se nedostajuća sredstva u proračunu namire boljom poreznom kontrolom već raspisanih poreza (previsoka siva ekonomija).

Iz ovog izlaganja još izdvajamo: upit ministru kada će se smanjiti visoka davanja na plaću - u Hrvatskoj iznose 100

posto (pa je cijena rada previsoka), a u Slovačkoj, primjerice, 45; upozorenje kako zbog neutralnog karaktera PDV-a u odnosu na poduzetnike efekt konkurentnosti neće biti uspostavljen bez drugih poreznih davanja; prijedlog da se povećava neoporeziva osnovica jer će tada efekt smanjenja bilo kojeg poreza biti socijalno pravednije distribuiran, čemu treba težiti s obzirom na ovakve socijalne uvjete.

Komentirajući Čačićevu metaforu o bazenu bez vode, Čehok je rekao da su građani u protekle četiri godine i tako "plivali na suhom" pa da je red da se "spustimo i u taj suhi bazen i da vidimo na koji način je moguće rasteretiti građane i poduzetnike, a ne dovesti u pitanje normalno punjenje Proračuna.

Najgore što jedan porez može učiniti da država izgubi mnogo, a nitko ne osjeti ništa.

Ispravljajući prethodnika mr. sc. **Nikola Ivaniš (PGS)** jerekao kako dilema nije stvorena umjetno, ona zaista postoji jer se k istom cilju može doći i povećanjem neoporezivog dijela dohotka. Netočno je, također, da je riječ o hinjenoj brizi. Tu je brigu, podsjetio je, uvodno iskazao i sam premijer govoreći o tome kako postoji briga hoće li i koliko od predloženog doći do građana.

Građani su u protekle četiri godine i tako "plivali na suhom" pa je red da se spustimo i u taj suhi bazen i da vidimo na koji način je moguće rasteretiti građane i poduzetnike, a ne dovesti u pitanje normalno punjenje Proračuna.

Miroslav Korenika (SDP) je, ispravljajući Čehoka, ustvrdio kako su u Klubu zastupnika SDP-a uistinu zabrinuti za prihode Državnog proračuna.

Čehok je uzvratilo kako ga Ivaniš nije ispravio već raspravljao, a zatim je pojašnjavao kako i nije rekao da hine svi već da se čini katkada da hine, što je u nekim istupima itekako vidljivo.

Uvođenje beneficirane stope

U ime **Kluba zastupnika HSS-a** govorio je **Zlatko Tomčić (HSS)**. Smatra da ovu raspravu treba maksimalno distancirati od bilo kakvih političkih konotacija, te da ekonomska struka mora imati presudnu ulogu u ovome.

Hrvatska seljačka stranka je za svaku mjeru koja ima za cilj rasteretiti građane, smanjiti njihove životne troškove, te je za one mjere koje će poticati razvoj domaćeg gospodarstva, povećati njegovu konkurentnost. Međutim, HSS je mišljenja da se ovim prijedlogom to ne može postići, a ovakvo smanjenje PDV-a sa 22% na 20% ocjenjuju i konceptijski štetnim za državni proračun i ukupne državne financije.

Takvo "investiranje u građane 3 milijarde kuna" građani neće uopće osjetiti.

Stoga Klub zastupnika HSS-a neće prihvatiti ovaj Prijedlog zakona, ali su otvoreni za stručne rasprave i utvrđivanje koncepcije.

Osvrnuo se na osnovnu tezu predlagatelja koja se odnosi na smanjenje cijena, rasterećenje građana u smislu povećanja njihove kupovne moći, što drži pohvalnim. Međutim, u HSS-u su uvjereni da takvo "investiranje u građane 3 milijarde kuna" koje se spominje, građani neće uopće osjetiti, a "ako će nešto osjetiti, onda će to biti mrvice. Potom je obrazložio takvo mišljenje. Naime, najveći dio naših građana cijeli svoj budžet daje na vrlo jeftinu robu dnevne potrošnje, a daleko je od toga da kupuje skupu robu i koristi skupe usluge".

Tomčić ističe da tih 2% neće bitno utjecati na poboljšanje kućnih budžeta, tim prije što se neće ni realizirati u onim dobrima i uslugama za koje su zainteresirani naši građani, oni socijalno najugroženiji. Naglašava da će se taj efekt izgubiti dobrim dijelom u labirintu utvrđivanja maloprodajnih cijena, te da je nemoguće kontrolirati da će se sve robe i usluge smanjiti za 2%, naročito one manje vrijednosti.

Nadalje, usluge koje isto tako imaju veliki postotak učešća u ukupnom susta-

vu PDV-a, one će se isto naprosto izgubiti kroz tržišnu konkurenciju, a za to građani uopće nisu zainteresirani, jer je u usluga, naročito onim velikim uslugama, premali dio običnih građana.

Zaključio je da ukoliko je svrha bilo smanjiti troškove građanima, to je promašeno, jer će građani ostati izvan toga, odnosno imat će samo minimum dobiti od ovoga.

Drugo, ističe da ovaj prijedlog izravno generira tekući deficit proračuna. Naime, za 3 milijarde kuna koje su u ovom zakonskom prijedlogu nema nadomjestka. Isto tako, Tomčić ističe da postoje efikasnija sredstva od naplate eksploatacije kamenoloma za nadoknađivanje ove tri milijarde.

Smatra da će povećanje tekućeg deficita proračuna izravno ugroziti upravo ono što se financira iz proračuna, a to su plaće, mirovine, razni socijalni izdaci, a da bi država to mogla podnijeti, opet će se morati zaduživati. Sve ovo upućuje na jednu spiralu stalnog zaduživanja da bi se mogle ispunjavati one temeljne funkcije državnog proračuna, ako hoćemo da naši građani od toga svega imaju nekakve koristi.

Osnovni problem je da u ovom Prijedlogu zakona nije egzaktno rečeno od kuda će se namiriti ove tri milijarde, i na koji način osigurati da one uistinu budu investirane u građane kojima je iz socijalnih razloga to najpotrebnije, a ne u trgovce, ne u velike sustave. Ovako će sami građani od svega toga imati najmanje koristi.

Nadalje, Tomčić ističe neutralni karakter poreza na dodanu vrijednost, pa se smanjivanjem njegove stope ne postiže željeni poticaj rasta domaćeg gospodarstva. "Niža stopa PDV-a u hrvatskim uvjetima znači određeni poticaj rasta potrošnje koja se velikim dijelom sastoji i od uvozne robe, dakle, niži PDV izravno potiče i uvoz".

Drži da treba promisliti da li je u ovom trenutku za državnu ekonomiju, državni proračun dobro uopće razgovarati o smanjenju jedinstvene stope PDV-a. "Mi smo za jednu modificiranu varijantu, smanjenje PDV-a, ali ne po ovom modelu, i mi smo za smanjenje poreza na dobit, poreza na dohodak i socijalnih doprinosa, ali napraviti korektnu računicu da točno znamo što naše građane čeka". Dodao je da će HSS pokušati dati određeni doprinos kako se iz ove situa-

cije može izaći i koji model bi po njihovom shvaćanju mogao dati adekvatna rješenja.

Po mišljenju HSS-a sustav PDV-a ovog trenutka, kod ovakvog ekonomskog stanja u državi, odnosno stanja državnih financija, mora imati najmanje tri funkcije. Prva funkcija je stabilnost i sigurnost prihoda i priliva u državni proračun, kako bi država mogla financirati svoje potrebe. Drugo je razvojna funkcija, za one gospodarske grane koje će država temeljem svojih strateških opredjeljenja eventualno preferirati. Treće je socijalna funkcija, a "ovakav neutralni PDV nigdje nije socijalan, on naprosto nema socijalnu notu".

Tomčić odgovara na koji način možemo osigurati stabilnost i sigurnost priljeva prihoda u državni proračun. Smatra da je to moguće zadržavanjem ove stope od 22% na najveći dio dobara i usluga, njih 75% do 80%, o čemu treba napraviti korektne računice, te povećanim trošarinama kao supstitut za ono što će se izgubiti na osnovnoj stopi od 22% i što će se eventualno izgubiti kroz uvođenje beneficirane ili nulte stope.

Uvođenjem beneficiranih stopa za one gospodarske grane koje treba poticati imalo bi izravan socijalni efekt.

Zastupnik smatra da se razvojni aspekt sustava PDV-a može osigurati uvođenjem beneficiranih stopa za one gospodarske grane za koje se Vlada odredi da ih treba poticati i posebno stimulirati, kao turizam, poljoprivreda, prehrambena industrija, čime bi ove gospodarske grane postale konkurentnije i zaštitila bi se domaća proizvodnja. Uvođenje beneficirane stope i to 11%, po prijedlogu HSS-a, imalo bi izravan socijalni efekt. Naime, u tom slučaju hrana bi bila jeftinija za 11%, kao i sve ono što bi bilo u beneficiranoj stopi bilo bi izravno jeftinije za građane 11%. Ovih pak 2% što se predlaže, naprosto će se izgubiti", izjavljuje Tomčić.

"Prihvaćam da se beneficirana stopa primjenjuje na domaću proizvodnju, a osnovna stopa od 22% na uvozne proizvode".

Utvrđiti što ulazi u nultu stopu

Kada se govori o socijalnoj komponenti, Tomčić ističe da se mora razmišljati o nultoj stopi poreza ne samo na kruh, mlijeko, lijekove i ortopedska pomagala, već na širu košaru dnevnih potrepština. Stoga drži da će se morati uskoro utvrditi što ulazi u tu nultu stopu. Oni koji su najsiromašniji od toga bi imali najviše koristi.

Dakle, treba se osigurati s jedne strane siguran priljev sredstava u državni proračun, drugo, razvojna komponenta za one gospodarske grane koje želimo preferirati i stimulirati, ali i treće, snažni socijalni efekt za one kojima je to najpotrebnije. Na kraju je konstatirao da od ovih 2% koji se predlaže hrvatski građani neće imati ništa.

Prvi korak ka poreznim reformama

U ime predlagatelja govorio je ministar **Ivan Šuker**. Reкао je da ukoliko bi Vlada slijedila ovdje neke iznesene prijedloge, sustav bi bio neprovediv. Osvrnuo se na prijedlog po kojem bi hrana domaćeg porijekla bila oporezovana po stopi od 11%, a hrana uvoznog porijekla 22%. Ističe da već postoje pravila igre koja smo usvojili ulaskom u WTO, te tehnika obračuna PDV-a. Postavio je pitanje tko bi kontrolirao što je uvoznog, a što domaćeg porijekla, te kakav bi nered mogao zavladati na tržištu.

Smanjenje PDV-a na nultu i na beneficiranu stopu za određene artikle, donosi izravnu korist u kućne budžete.

Rekao je da je ovo prvi korak ka poreznim reformama. Konstatirao je da je porezni sustav RH razoren i ovakav kakav je jednostavno nije u funkciji onih kojima bi trebao pomoći, znači nema svoju socijalnu funkciju. Da bi se pak moglo govoriti o poreznoj reformi, mora se utvrditi koliki je fiskalni kapacitet države, kako njenih gospodarstava, tako i njenih građana, napominje ministar.

”Jedno osnovno načelo kada se govori o poreznoj politici je da se proširivanjem

porezne osnovice stvaraju preduvjeti za smanjenje poreza”. Ovaj prvi korak porezne reforme znači i pojačanu kontrolu naplate prihoda državnog proračuna, čime bi se trebali stvoriti preduvjeti i za smanjenje onih poreza i doprinosa koji direktno utječu na cijenu rada, pojašnjava ministar. Također je rekao da je bitno pitanje je li točan podatak da 40% uposlenika u Hrvatskoj prima jednu plaću, a na drugu se obračunavaju doprinosi, i taj problem se mora riješiti. Dodaje da su u ovom trenutku najveći problem državnih financija upravo deficiti mirovinskog i zdravstvenog fonda, koji se pokrivaju iz poreznih prihoda.

”Ako ćemo se baviti stvarnim problemima RH, to je da ovakvo smanjenje od 2% povećava mogućnost investiranja kako države, tako jedinica lokalne samouprave za 2%, jer njima se porez na dodanu vrijednost ne vraća, jer nisu u sustavu PDV-a.” Ministar je naglasio da ukoliko se o ovom Prijedlogu govori isključivo na način da će to proizvesti manjak u državnim proračunu, radi se o nerazumijevanju Prijedloga.

Za ispravak netočnog navoda javio se **Zlatko Tomčić (HSS)**. Ispravio je navod ministra da bi primjenom dvije porezne stope, one na domaću proizvodnju hrane i druge na uvoznu došlo do nereda u sustavu. Naglasio je da čitav niz razvijenih europskih zemalja, koje imaju manje razloga da štite domaću proizvodnju nego Hrvatska, imaju taj model razrađen i to rade. Drži da treba iznaći načina kako zaštititi domaću proizvodnju, a modeli postoje.

Nadalje, Tomčić je rekao da u svom izlaganju za cilj nije imao negirati neutralnost PDV-a, već je naglasio da je on neutralan za poduzetnike, ali ne za onoga tko traži mjesto u konkurenciji i nije neutralan za građane. Dapače, u izlaganju je rekao da smanjenje PDV-a na nultu stopu za određene artikle i na beneficiranu stopu opet za određene artikle, donosi izravnu korist u kućne budžete.

Turizam iziskuje međustopu PDV-a

U ime **Kluba zastupnika HSP-a** govorio je **Tonči Tadić (HSP)**. Smanjenje PDV-a sa 22% na 20% jedno je od predizbornih obećanja HDZ-a, pa i odgovornost za provedbu u potpunosti

pada na vladajuću većinu, istaće zastupnik. ”Teško je biti protiv smanjenja PDV-a, ali je jednako tako teško zamisliti sve loše posljedice eksperimenata u poreznom sustavu koji se rade bez jasnih simulacija”.

Osvrnuo se na ključni razlog koji se navodi u obrazloženju predlagatelja za uvođenje te mjere, a to je poboljšanje standarda i pojeftinjenje života za najšire slojeve pučanstva. Međutim, ističe Tadić, simulacije koje je učinio HSP, govore da će to pojeftinjenje biti doista vrlo malo, možda oko 1%. Napominje da već postoji nulta stopa PDV-a na kruh, mlijeko, lijekove, knjige, što znači da ni jedan od ovih artikala neće pojeftiniti radi uvođenja ove mjere.

Pad cijena ne može se vezivati uz smanjenje PDV-a.

Ističe da se cijene prehrambenih proizvoda i cijene općenito u bilo kojem tržišnom gospodarstvu ne formiraju ovisno o tome kako se mijenja sam porez, nego o tome kako se mijenja ponuda i potražnja. Dakle, pad cijena ne može se vezivati uz smanjenje PDV-a.

Ponovno je naglasio da sve porezne eksperimente treba raditi vrlo pažljivo, s dobrim simulacijama i sagledavajući porezni sustav s aspekta njegove stabilnosti i cjelokupnosti.

Napominje da turizam iziskuje međustopu PDV-a. S time bi se automatski moglo računati sa pojeftinjenjem, odnosno s većom konkurentnošću hrvatskog turizma, jer doista svi naši susjedi imaju nižu međustopu PDV-a od naših 22%.

Veći pak pomak u standardu postiže se u tranzicijskim zemljama jedino kroz manji porez na dohodak, što je savjet Svjetske banke. U HSP-u se nadaju, ako se doista ide u poreznu reformu, da će uslijediti i reforma poreza na dohodak sa uvođenjem 5 stopa, kao što imaju naši susjedi i dobar dio europskih država. Naglasio je da ciljevi porezne politike trebaju biti poticanje investicija, zapošljavanja, oporezivanje potrošnje, posebice one koje se temelji na uvozu, poticanje izvoza, tretiranje turizma kao izvoza, poticanje obrazovanja i informatizacije hrvatske nacije.

Tonči Tadić ističe da se HSP već dvije godine u Hrvatskom saboru zalaže da u nultu stopu budu uključene školske knjige, sva školska oprema i informatička oprema, upravo radi brže informatizacije Hrvatske.

”Ovo smanjenje je vrlo dvojbeno po učinku, a može izazvati bumerang efekt kroz povećanje trošarina i zapravo pad standarda naših građana”.

Za ispravak netočnog navoda javio se **Franjo Matušić (HDZ)**. Ispravio je navod kolege Tadića da je čak kruh poskupio zbog najave o smanjenju PDV-a, što drži netočnim. ”Proizvođači kruha su rekli koji su razlozi, da je to cijena brašna i neusklađivanje cijena u proteklom godinama”.

Potrebne promjene poreza na dohodak

U ime **Kluba zastupnika LIBRE** govorio je **Jozo Radoš (LIBRA)**. Rekao je da je teško pretpostaviti na koji način će država uspjeti osigurati tri milijarde kuna da bi onemogućila negativne efekte smanjivanja prihoda od poreza na dodanu vrijednost. Dodaje da nije jasno kojim će to mjerama država uspjeti smanjiti svoju potrošnju tako da ne bi ušla u novu krizu zaduživanja. U tom smislu dao je nekoliko prijedloga ministru financija. Drži da bi u ukupnom pitanju PDV-a trebalo riješiti pitanje naplate toga poreza prilikom naplate računa. Naime, danas se porez na dodanu vrijednost plaća od strane pravnih osoba prilikom fakturiranja i to užasno opterećuje sve pravne osobe, pa bi bila velika stvar kada bi ova hrvatska Vlada uspjela učiniti to da se porez na dodanu vrijednost plaća otprilike od njegove naplate, a ne nekoliko mjeseci prije prilikom fakturiranja, čime se prisiljava pravne osobe, naše gospodarske i ine subjekte da akumuliraju veliki novac. Pojašnjava da bi se time bitno smanjila nelikvidnost našega gospodarstva sa svim negativnim efektima koje nelikvidnost sa sobom nosi.

”Radi se negdje oko milijardu kuna rupe u proračunu, koji će nastati zbog toga što će obveze biti ispunjene ne na dan fakturiranja nego dva ili tri mjeseca poslije i to se može prenositi”. Dakle, umjesto da taj novac akumuliraju pravni subjekti i naši gospodarstvenici, neka

taj novac akumulira država, izjavljuje Radoš.

Osvrnulo se i na nultu stopu za lijekove, rekavši da ovdje ima jedna nelogičnost, naime, nultoj stopi za lijekove nisu izloženi lijekovi koji nisu na popisu Hrvatskog zavoda za zdravstveno osiguranje. ”Negdje se događa situacija da čovjek koji je bolestan ne samo da nema taj lijek na popisu našega zavoda, prema tome mora ga plaćati, nego na taj lijek koji nije pitanje luksuza mora još dodatno plaćati i porez na dodanu vrijednost.” Smatra da se ovo mora promijeniti, i to ne generalno, već tamo gdje doista ljudima treba taj lijek, treba omogućiti da se do njega dođe jeftinije, ako ga već nema na popisu Hrvatskog zavoda za zdravstveno osiguranje.

Napomenuo je da je veliki nedostatak ovoga zakona to što on zapravo uopće ne dira u decentralizaciju. Ističe da je vrijeme da Hrvatska krene putem rasterećenja jedinica lokalne samouprave, u smislu viših prihoda i viših ovlasti.

Na kraju je rekao da sve ove ciljeve koje je Vlada navela prilikom predlaganja ovoga zakona je jednostavnije i lakše postići promjenom poreza na dohodak. Tada to neće ovisiti o dobroj volji trgovaca, imat će izravne socijalne efekte, a jednako tako će imati i izravan utjecaj na razvoj hrvatskog gospodarstva.

U tom smislu Klub zastupnika LIBRE zajedno s Klubom zastupnika HNS-a predložio je Prijedlog izmjena Zakona o porezu na dohodak.

Za riječ se javio ministar financija, **Ivan Šuker**. Pojasnio je kada se plaća porez na dodanu vrijednost. ”Moramo shvatiti da smo potpisali nekakve dokumente i da često smjernice EU nalažu da se porez na dodanu vrijednost plaća na fakturiranu, ne obračunatu vrijednost, prema tome, to je osnovni razlog zašto se nije pristupilo nekakvim promjenama”.

Što se tiče izmjena poreza na dohodak, Šuker napominje da svi zaboravljaju u toj izmjeni da netko mora nadomjestiti i sredstva jedinicama lokalne samouprave, jer Zakon o porezu na dohodak koji je direktno vezan uz Zakon o financiranju jedinica lokalne samouprave ima daleko veći utjecaj i posljedice na proračun jedinica lokalne samouprave nego što će biti posljedice na državni proračun.

Zaključio je da ova Vlada itekako treba razmišljati o reformi poreznog sustava, poreza koji naplaćuju direktno jedinice

lokalne samouprave, a ovo je prvi korak porezne reforme. ”Treba vidjeti koji će biti efekt onih poreznih olakšica u porezu na dohodak koje su pretpošle godine usvojene i koje će se tek kroz porezne prijave građana ove godine vidjeti, da bi onda mogli govoriti o nekakvoj konkretnoj reformi što se tiče poreza na dohodak”.

Usljedila je rasprava u trajanju od deset minuta.

Nulta stopa na dječje potrepštine

Ingrid Antičević-Marinović (SDP) osvrnula se na predizborno obećanje HDZ-a da će se PDV smanjiti odmah, a ovim Zakonom to se prolongira za godinu dana. Smatra da nema nikakvog razloga za ovako dug period prolongiranja.

Inače, mišljenja je da sam PDV po svojoj naravi nije instrument socijalne politike, a ni jedan od značajnijih instrumenata gospodarske politike, međutim, i kroz ovaj porez ima načina da se bude socijalno osjetljiviji, upravo kroz diferencirane stope, odnosno nultom stopom na dječje potrepštine što predlaže Klub zastupnika SDP-a.

”Tim linearnim smanjenjem, ako uopće do njega dođe slijedeće godine, džepovi hrvatskih građana neće biti teži, ali ono što je, nema sumnje izvjesno, to je da će državna blagajna mnogo izgubiti, a manjak od toga teško se može brzo i lagano nadoknaditi, pogotovo ako u sadašnjem trenutku nemamo konkretne mjere za to, osim općih fraza, smanjenje državne administracije.”

Zaključila je da sama odgoda o smanjenju PDV-a znači da su građani iznevjereni, jer je u izbornoj kampanji rečeno da će se to učiniti odmah.

Potrebna veća socijalna osjetljivost

Dragica Zgrebec (SDP) osvrnula se na dio govora predsjednika Vlade kada je predstavljao program Vlade s kojim se u potpunosti slaže, kada je rekao da je potrebna cjelovita reforma poreznog sustava, koja će biti u funkciji oživljavanja proizvodnje, odnosno da je Vlada uvjeren da će smanjenje poreza i ukupnog uređenja poreznog sustava dovesti

kumulativno i kroz određeno vremensko razdoblje do povećanja gospodarske aktivnosti.

S obzirom na to da je predizborno obećanje bilo da porezna reforma započinje smanjenjem poreza na dodanu vrijednost, a sada iz Prijedloga proizlazi da bi to stupilo na snagu tek sa 1. siječnjem 2004. godine, zastupnica smatra da je uputnije da se do drugog čitanja točno zna što će se desiti sa Zakonom o porezu na dobit, što sa Zakonom o porezu na dohodak, što će biti s posebnim porezima, jer tada bi se moglo lakše sagledati u kojem će položaju biti građani što se tiče poreza na dodanu vrijednost koji plaćaju taj porez, u kakvom položaju će biti zaposleni koji plaćaju porez na dohodak i u kakvom će položaju biti gospodarstvo. Dakle, potrebne su te simulacije.

Zastupnica je iznijela stav Kluba zastupnika SDP-a da efekti ovakvog smanjenja PDV-a kakav predlaže nova Vlada neće biti vidljivi po kućne budžete građana. Naime, drže da treba iznaći način da efekt takvog smanjenja PDV-a bude veći za one kategorije građana i za one porodice koje više troše za osnovne živčane i životne namirnice. Stoga Klub zastupnika SDP-a predlaže za određeni broj proizvoda diferenciranu stopu, što većina europskih država ima. Predlaže se međustopa od 12%, što bi značilo da na potrošnju od 100 kuna dolazi smanjenje cijene od 8,2 kune. Tada bi i trgovci imali moralnu obvezu da idu na smanjenje, ističe zastupnica.

Što se tiče potrošnje za djecu, Klub zastupnika SDP-a predlaže da se uopće ukine PDV, dakle, da stopa iznosi 0. Naime, danas su obuća i odjeća za djecu među najskupljima. "Ukoliko kupujete dječje cipelice od prosječne cijene od 300 kuna, danas ćete u toj cijeni platiti 54 kune poreza na dodanu vrijednost. Ukoliko ukinemo tu stopu od 22%, onda ćemo uz te dječje cipelice možda kupiti i djetetu papučice."

Dragica Zgrebec smatra da postoji mogućnost, ukoliko smo utvrdili da se možemo odreći 3 milijarde kuna prihoda PDV-a, da njega na jedan bolji, socijalno prihvatljiviji način raspodijelimo.

Diferencirana stopa neprihvatljiva

Za riječ se javio ministar, **Ivan Šuker**. Osvrnuo se na pitanje diferencirane stope

i koliko je ona socijalno pravična. Drži da je diferencirana stopa vrlo problematična i to prvo stoga što mora definirati proizvode na koje se odnosi. "Ako govorimo o diferenciranoj stopi za prehranu, onda su tu stotine artikala koje oni s najmanjim primanjima nemaju sa čime kupiti, dakle, diferencirana stopa opet ide u prilog onome tko ima daleko veća primanja."

Mišljenja je da je diferencirana stopa daleko socijalno nepravednija, jer ona daje mogućnost onima koji imaju više novaca da je više iskoriste. "Ne može se reći, diferencirana stopa ne izaziva nikakve posljedice na proračun, ali ovo smanjenje od 2% će dovesti do ugroze državne financije, već i jedno i drugo dovodi do smanjenja u proračunu".

Diferencirana stopa daleko socijalno nepravednija, jer ona daje mogućnost onima koji imaju više novca da je više iskoriste.

Ponovio je još jednom da je uvjeren da ono što će biti zahvaćeno diferenciranom stopom ide u prilog onima koji imaju daleko veća primanja, koji imaju daleko veću kupovnu moć, a ne idu u prilog onima koji imaju malu kupovnu moć.

Dragica Zgrebec (SDP) javila se za ispravak netočno navoda ministra. Rekla je da nije točno da je Klub zastupnika SDP-a protiv smanjenja od dva posto. "Mi samo kažemo da je moguće na drugi način tih 3 milijarde kuna rasporediti." Rekla je da nije izjavila da je diferencirana stopa socijalno prihvatljivija, već je rekla da ukoliko se ciljano ide diferenciranom stopom, onda ona postiže svoj efekt.

Ukoliko se ciljano ide diferenciranom stopom, onda ona postiže svoj efekt.

"Sigurno da je drugačiji utjecaj PDV-a na onoga tko će na te proizvode trošiti 90% svog kućnog budžeta u odnosu na onoga koji će za takve proizvode trošiti deset, pa možda i manje posto svog kućnog budžeta". Na kraju je konstatirala

da Vlada ne bi smjela odustati od nekog prijedloga samo zato što je to komplicirano.

Ministar **Ivan Šuker** javio se za riječ, podsjetivši da u ovom trenutku Hrvatska ima dvije stope, ima nultu stopu i stopu od 22%. Nultom stopom obuhvaćeni su osnovni prehrambeni proizvodi, lijekovi i ortopedska pomagala. Što se tiče diferencirane stope, ministar je naveo slijedeći primjer: "Ako uvedete diferenciranu stopu na meso, onda od nje imaju najveću korist oni koji imaju veću kupovnu moć."

Samim smanjenjem stimulira se izvoz

Potom je govorio mr.sc. **Mato Arlović (SDP)**. Ustvrdio je da je porez na dodanu vrijednost jedan od najnepravednijih poreza, iz razloga što on ne vodi računa o gospodarskim mogućnostima onih koji plaćaju taj porez, a to su krajnji potrošači. Rekao je da načelno svako smanjenje poreza na dodanu vrijednost je prihvatljivo i može se podržati. Međutim, tu se otvara druga dilema, da li se može smanjiti porez na dodanu vrijednost i eventualno uvesti diferencirana stopa, koja bi bila ciljana i koja bi omogućila socijalno pravednije opterećenje poreznih obveznika s jedne strane, a s druge strane omogućila sudjelovanje u razvoju RH kroz poreznu funkciju, odnosno pojedinih područja RH koji su u teškoj poziciji. S obzirom na to da je nemoguće i jedno i drugo, Klub zastupnika SDP-a opredjeljuje se za ciljanu diferenciranu stopu i proširenje proizvoda koje obuhvaća nulta stopa.

Tako bi uvođenje snižene stope recimo na poljoprivredne prehrambene proizvode i turističke usluge poduprlo razvoj ovih djelatnosti smanjenjem ulaznih troškova. Uvođenje snižene stope jedna je od mogućnosti za približavanje gospodarstva Slavonije i Baranje gospodarstvu drugih regija.

Isto tako, međustopa za poljoprivredno-prehrambene proizvode postaje jedna od socijalnih mjera koja smanjuje troškove života, osobito u sferi nabave namirnica i drugih proizvoda široke potrošnje, jer je za očekivati da će se tim proizvodima smanjiti cijene.

Istovremeno, uvođenjem međustope u poljoprivredno-prehrambene proizvode i turističke usluge povećava se konkuru-

rentna sposobnost našeg gospodarstva u odnosu na zemlje iz okruženja i EU, jer i one imaju međustope u ovoj sferi, a osobito treba voditi računa o poljoprivredno-prehrambenom sustavu kojem treba dugo prelazno razdoblje da bi se približio i doveo u situaciju da bude koliko-toliko konkurentan sa EU.

Uvođenjem međustope u poljoprivredno-prehrambene proizvode i turističke usluge povećava se konkurentna sposobnost našeg gospodarstva.

Osim toga, stimulira se posredno i neposredno izvozna politika. Za razliku od toga, samo smanjenjem PDV, a ne uvođenjem i međustope, stimulirala bi se uvozna politika, s obzirom na to da najveći broj, odnosno više od 75% robe široke potrošnje je praktički uvoznog karaktera, objašnjava zastupnik.

Klub zastupnika SDP-a predlaže uvođenje nulte stope za odjeću i obuću namijenjenu za djecu do 7 godina, nadalje za dječju hranu, higijenske potrepštine za djecu, pomagala i za odgoj i obrazovanje djece, što je zapravo jedna od najjačih mjera pronatalitetne politike koja se može dati. Isto tako, predlažu brisanje nulte stope za usluge organiziranog boravka gostiju iz inozemstva i predlažu jedinstvenu međustopu za turističke usluge od 12%.

”Kada govorimo o povećanju broja proizvoda koje treba obuhvatiti nultom stopom i kada govorimo o uvođenju međustope koja bi trebala obuhvatiti poljoprivredno-prehrambene proizvode, mi zapravo govorimo o mogućnosti da se socijalno pravednije rasporede tereći poreznih obveza na krajnje korisnike, odnosno na potrošače”. Na taj način bi građani na jedan pravedniji način i prema svojim gospodarskim mogućnostima sudjelovali u podmirivanju ovoga poreza koje je do sada bio potpuno jednak za sve.

Stopa od 11% na prehrambene proizvode

Ljubica Lalić (HSS) podsjetila je da je Zakon o porezu na dodanu vrijednost

donesen 1995. godine i u njemu se uređuje novi porezni sustav oporezivanja prometa, dobara i usluga, kojim je zamijenjen dotadašnji sustav oporezivanja prometa utemeljen na Zakonu o porezu na promet proizvoda i usluga. Mišljenja stručnjaka o novom poreznom sustavu bila su podijeljena, a otpori prema novom sustavu bili su vrlo intenzivni i kod proizvođača i kod trgovaca, a najviše kod građana koji kao krajnji korisnici snose teret ovog poreza.

Sve te okolnosti dovele su do toga da je primjena Zakona donesenog 1995. godine počela tek 1. siječnja 1998. godine. Do danas podijeljena mišljenja stručnjaka nisu se ni približila, a kamoli ujednačila. Ono o čemu su se svi složili, to je izdašnost tog poreznog oblika koji predlagatelj u obrazloženju prijedloga ovih izmjena kvalificira pozitivnom stranom poreznog sustava. Promatrano s aspekta sigurnosti i opsega punjenja državnog proračuna, što isključuje interes građana, ta kvalifikacija je potpuno osnovana. Međutim, zastupnica ističe da državna vlast primarno treba skrbiti o općem interesu svih građana. S tog aspekta kvalificirati izdašnost poreznog sustava njegovom pozitivnom stranom, Ljubica Lalić smatra čak sramotnim.

Drži netočnim da je novi porezni sustav doveo do smanjenja sive ekonomije, za koju kaže da i danas ”cvate”. Konstatirala je da je krajnji potrošač koji snosi porezni teret bio nezadovoljan jedinstvenom poreznom stopom i onda kada je zakon donesen, i onda kada se počeo primjenjivati, a i danas, iako je kroz zadnje 4 godine uvedena 0 stopa na kruh, mlijeko, knjige, lijekove, ortopedska pomagala, znanstvene časopise, usluge javnog prikazivanja filmova, te na usluge organiziranog boravka stranih turista, koje se plaćaju doznakama iz inozemstva.

Smatra da zbog tog izraženog nezadovoljstva HDZ je u predizborno vrijeme dao obećanje da će stopu PDV-a smanjiti sa 22 na 20%, i sada se ovo obećanje želi predloženim zakonom i izvršiti, s tim da se primjena odgađa za 1. siječnja 2005. godine. Ljubica Lalić ističe da sama ova odgoda ukazuje da se vrlo brzo shvatilo da je obećanje olako dano, jer se nema ovakvim pristupom odakle niti namiriti rupa u proračunu, a kamoli povećati prihodovna strana, što je nužnost, ako se žele realizirati obećanja iz sfere socijalnih prava.

Zastupnica izjavljuje da je izbalansirati želje i potrebe moguće samo sasvim drugačijom poreznom politikom od predložene. Mišljenja je da linearnim smanjenjem porezne stope od 2% krajnji potrošač, tj. građanin ne dobiva ništa, već dobiva samo trgovac. ”Ako se sjetimo svih onih problema s trgovcima kada se zakon počeo primjenjivati, tada je sasvim osnovano pitanje, kako će se držati pod kontrolom tisuće i tisuće trgovaca, da li su baš svakom artiklu pripadajuće smanjili cijenu zbog smanjenja porezne stope od svega 2%”.

Upravo stoga zaključuje da je ovaj zakon neprihvatljiv unatoč svim uvjerenjima i premijera i ministra financija.

Ljubica Lalić drži da je puno efikasnije rasterećenje građana smanjenje poreza na dohodak i smanjenje stope doprinosa iz plaća, a učinkovitost takvog rasterećenja jamči jasniji sustav kontrole.

”Zalažem se za smanjenje stope, ali na način koji će istinski dovesti do smanjenja razine cijena, konkurentnosti gospodarstva, smanjenja sive ekonomije i povećanja domaće proizvodnje”. Ističe da se poreznom politikom može i mora poboljšati konkurentnost našeg gospodarstva, mora se stimulirati investicijska potrošnja i osobna potrošnja domaćeg porijekla. Za takav učinak nije dovoljno smanjenje od 2%, potrebno je uvođenje diferenciranih poreznih stopa kojima je cilj poticanje potrošnje roba domaće prerađivačke industrije, pojašnjava zastupnica.

Linearnim smanjenjem porezne stope od 2% krajnji potrošač, tj. građanin ne dobiva ništa.

HSS je predložio stopu od 11% na prehrambene proizvode, smatrajući da takvim smanjenjem vidno dolazi do smanjenja razine cijena, što je u direktnom interesu građana koji prema nekim procjenama čak 80-90% dohotka troše na prehranu.

Dodatni učinak je povećanje konkurentnosti domaće proizvodnje, a smanjenje troškova života uz postignutu konkurentnost dovodi po povećanja potrošnje koju slijedi povećanje domaće proizvodnje i otvaranje novih radnih mjesta.

Konkurentnošću proizvodnje zasigurno će doći do smanjenja uvoza. Zastupnica ocjenjuje čistom demagogijom uvjeravanje Vlade da će linearnim smanjenjem stope PDV-a od 2% smanjiti razinu cijena i poboljšati konkurentnost gospodarstva. "Proširimo lepezu artikala s nultom stopom, uvedimo stopu od 11% na robu domaće prerađivačke industrije, a tada opća stopa neka ostane 22% i sasvim sigurno će se ostvariti cilj koji je poželjan i u općem interesu."

Sustavna porezna reforma

Zvonimir Mršić (SDP) ustvrdio je da je osnovni smisao predloženog zakona ostvarivanje predizbornog obećanja HDZ-a. "No Vlada, ostvarujući to predizborno obećanje, nije uzela u razmatranje većinu relevantnih argumenata, te je očito malo ishitreno usvojila i definirala ovaj prijedlog koji je očito teško provesti u praksu, pa je onda zatražila jednu godinu odgode". Tu napominje da se ipak ne radi o sustavu, ne mijenja se porezni sustav, već samo porezna stopa, pa nije potrebna nikakva priprema administracije od godine dana.

Ističe da je PDV u svojoj suštini nepravedan porez, jer je to porez na potrošnju, a posebice je nepravedan i socijalno neosjetljiv ukoliko ima samo jednu poreznu stopu. Rekao je da se većina slaže da treba smanjiti PDV. Ali ono oko čega postoje razlike je to na koliko odnosno za koliko ga treba smanjiti. "Bilo bi logično da razmišljamo o diferenciranoj stopi, pa da stimuliramo da jeftiniji proizvodi budu ono što jest interes društva, a ja mislim da je interes društva da se više kupuje dječje hrane ili opreme za djecu".

Spomenuo je da u ovoj godini dana do početka primjene ovog zakona treba pristupiti sustavnoj poreznoj reformi. Treba vidjeti koji su to porezi koji će omogućiti povećanje standarda, koji će omogućiti iznad prosječni gospodarski rast grana od nacionalnog interesa kao što su turizam, poljoprivreda ili prehrambena industrija, nadalje, koji su to porezi koji će osnažiti položaj jedinica lokalne samouprave itd.

Naglasio je da je porezni sustav jedan od sustava koji iziskuje potrebu za nacionalnim konsenzusom koji će rezultirati ciljevima oko kojih se svi slažu, kao što su povećanje standarda, gospodarski rast, pronatalitetna politika, fiskalno snaženje lokalne samouprave, poticanje poduzetništva i ostalo.

Predložio je da Vlada pokrene političku, stručnu i javnu raspravu o cjelovitoj reformi poreznog sustava, te da do kraja travnja predloži set poreznih zakona na kojima bi trebalo postići politički i nacionalni konsenzus, a čija bi primjena započela početkom slijedeće godine, zbog ozbiljnog zahvata u poreznom sustavu. "Imamo definirane ciljeve, samo za to treba dakle definirati i porezni sustav koji će ih omogućiti".

Smanjenje PDV-a potez odgovorne politike

Ispravljajući netočan navod kolege Mršića da je PDV porez na potrošnju Ivana Sućec-Trakoštanec (HDZ) je napomenula da se te dvije kategorije poreza ne mogu izjednačavati. Naime, PDV slučajno, ako se radi o gotovinskom plaćanju, plaća krajnji potrošač, ali on se obračunava u svakoj fazi - od proizvodnje, preko prerade, pa do potrošnje, s tim da ga kasnije porezni obveznik ima pravo odbiti. Koliko god pravedan ili nepravedan bio, savršenijeg mehanizma i boljeg sustava od poreza na dodanu vrijednost nema, zaključila je zastupnica.

Predloženim smanjenjem stope PDV-a Vlada, zapravo, investira u podizanje životnog standarda oko 3,5 mlrd. kuna

Po riječima Katarine Fuček (HDZ) ovaj Zakon treba promatrati s političkog, socijalnog i ekonomskog, odnosno gospodarskog gledišta jer će na ta područja i najviše utjecati. Naime, birači su sada u mogućnosti ocjenjivati prve poteze nove Vlade, i uspoređivati jesu li oni u skladu s predizbornim obećanjima. Predloženo smanjenje stope PDV-a sa 22 na 20 posto je svakako potez odgovorne politike, jer bi to u konačnici trebalo rezultirati pojeftinjenjem nekih proizvoda, kaže zastupnik. Primjerice, umirovljeniku s prosječnom mirovinom od tisuću i dvjesto kuna mjesečno bi ostalo u džepu 27 kuna, a godišnje 280 do 300 kuna. Nadalje, prosječna četveročlana obitelj koja na životne troškove troši oko 6 tisuća kuna primjenom nove stope uštedjela bi godišnje

oko tisuću i petsto kuna. (Dragutin Lesaru je ispravio da bi taj efekt na godišnjem nivou iznosio tisuću i 32 kune, budući da se u potrošačkoj košarici ne nalazi samo hrana nego i lijekovi, knjige i dr. koji imaju nultu stopu PDV-a).

Na taj su način na dobitku i država i gospodarstvo jer se povećanom kupnjom postižu višestruki učinci, napominje zastupnica. Naime, povećava se potrošnja, što automatski utječe i na povećanje ponude, a time i proizvodnje, što u konačnici obećava i nova radna mjesta. To znači da ovaj zakon, uz socijalni, ima i poticajni učinak na gospodarstvo. To je - kaže - veliki pomak, ima li se u vidu da Vlada ovime, zapravo, investira u podizanje životnog standarda oko 3,5 mlrd. kuna koje će nedostajati u državnom proračunu. Vlada je ovim potezom pokazala da će se ponašati poduzetnički i da će pronaći druge izvore kako bi nadomjestila taj manjak. Dajući mogućnost trgovcima da smanje cijene svojih proizvoda nagovijestila je da će poticati i poduzetničke poteze onih koji će znati iskoristiti svoju priliku na tom nemilosrdnom tržištu. Zbog toga nema bojazni da će smanjenje PDV-a pogodovati isključivo trgovcima, jer i oni se moraju boriti za to da bi bili što konkurentniji. Ovo je samo početak porezne reforme jer Vlada nije dobila mandat na mjesec dana nego na četiri godine, naglašava zastupnica.

Na kraju se još osvrnula na izlaganje zastupnika Čačića koji je rekao da bi se ova Vlada morala povesti za primjerom HNS-a koji je ranije također obećavao smanjenje PDV-a, ali kad je Koalicija došla na vlast od toga se odustalo jer se vidjelo da to nije realno.

Prava i odgovorna Vlada mora unaprijed pribaviti potrebne podatke na kojima će bazirati svoje prijedloga iza kojih će stajati, a ne da kasnije od toga odustane, kaže zastupnica.

Potaknut njenim riječima Radimir Čačić je ustvrdio da je već šest mjeseci nakon dolaska na vlast Koalicija ustanovila da ima dvije milijarde viška prihoda, odnosno da postoji rezerva za 2-postotno smanjenje PDV-a. Međutim, kao odgovorni ljudi utvrdili su da postoji pametniji način na koji se mogu potrošiti ta sredstva. "A vi sada predlažete nešto za što se još uvijek ne zna hoće li se i kada realizirati", zaključio je.

Zakon pogoduje bogatima

Ispravljajući netočan navod da će primjenom manje stope PDV-a prosječna ušteda biti razmjerna povećanju prihoda po obitelji, **Zvonimir Mršić (SDP)** je primijetio da siromašniji obitelji više troše na prehranu, a bogatije na luksuzne proizvode. Po svemu sudeći ovaj zakon pogoduje bogatima, dok bi zakonski prijedlog SDP-a koji se zalaže za diferenciranu stopu, trebao donijeti najveće uštede upravo siromašnim građanima.

Iz izlaganja kolegice Fuček moglo bi se zaključiti da smo mi koji kritiziramo predložene izmjene Zakona o PDV-u protiv toga da se poboljša standard građana s najnižim primanjima, konstatala je **Dragica Zgrebec (SDP)**. Naprotiv, i mi smo za smanjenje prihoda od PDV-a, ali smatramo da to treba postići diferenciranom stopom, ciljano, za određene robe i usluge. Kako reče, njeni stranački kolege stoje na stajalištu da se gospodarski rast ne može postići smanjenjem PDV-a već nekim drugim beneficijama u poreznoj politici i to onoj koja se odnosi na cijenu rada, odnosno na oporezivanje profita.

Katarina Fuček je nato primijetila da je u protekle četiri godine, dok je bio na vlasti, SDP imao prilike primijeniti rješenje za koje se sada zalaže.

Vrijeme je za porezno rasterećenje

Po mišljenju **Nike Rebića (HDZ)** početak mandata je pravo vrijeme da Vlada predloži Saboru smanjenje PDV-a. To nije samo puko izvršavanje predizbornog obećanja, nego prije svega optimistična poruka javnosti da se nakon tri, četiri godine apatije i indiferentnosti može i drugačije i bolje, a ne da se nameti i porezi stalno povećavaju. S tim u svezi podsjetio je na činjenicu da je prije nekoliko godina, kad je HDZ-ova Vlada uvela novi sustav oporezivanja prometa dobara i usluga, tadašnja opozicija bila protiv uvođenja PDV-a, kao što se danas protivni smanjivanju stope tog poreza (iako su prošle izbore dobili na obećanju da će ga ukinuti ili bitno smanjiti). Međutim, pokazalo se da je taj potez bio puni pogodak, jer je rezultirao proračunskim suficitom.

Po riječima zastupnika Hrvatska ima jednu od najvećih stopa PDV-a u Europi (prosječna stopa u europskim zemljama iznosi oko 18 posto). Smanjenjem te stope Vlada i ovaj Sabor šalju jasnu poruku pučanstvu da je vrijeme za porezno rasterećenje potrošača, poduzetnika, itd. i da se zalaže za smanjivanje razine cijena, poboljšanje konkurentnosti gospodarstva, ali i za racionalizaciju državne uprave. Nije logično da se ovu Vladu proziva ako izvršava izborna obećanja, kaže Rebić. Stoga nema nikakvog razloga da se predložene izmjene ne prihvatite, to više što imamo godinu dana da se pripremimo za provođenje ovog zakona čija provedba neće iziskivati posebna sredstva.

Nije logično da se ovu Vladu proziva ako izvršava izborna obećanja.

Jure Bitunjac (HDZ) je, kako reče, konzultirao kolegu, doktora ekonomskih znanosti, koji mu je potvrdio da predloženo sniženje stope PDV-a nesumnjivo znači određeno rasterećenje za građane, dok će povećana potrošnja biti zamašnjak ukupnog gospodarskog razvoja. Budući da su i trgovci dio gospodarskog sustava nema mjesta sumnji da će tih 2 posto završiti u njihovom džepu. Naime, nakon prvotnih negativnih efekata stvar će regulirati odnos ponude i potražnje na tržištu i konkurencija. To znači da će spomenute 3 milijarde na neki način završiti u gospodarskom ciklusu.

U nastavku je izjavio da ga zagovornici diferencirane stope podsjećaju na razdoblje iz 80-ih godina kad se obračunavao porez na promet proizvoda i usluga koji je imao čak 22 tarife. To je bilo vrlo komplicirano obračunavati, a tako veliki broj stopa omogućavao je i veće malverzacije kad je riječ o trgovcima.

Po njegovom mišljenju kod načina plaćanja PDV-a ne bi trebalo ništa mijenjati jer bi plaćanje tog poreza prilikom naplate roba i usluga za državni proračun bilo dosta riskantno (ni prijašnja Vlada nije se usudila ići u takvu izmjenu).

Mi se također zalažemo za smanjenje stope PDV-a, ali diferencirano, primijetio je **Zvonimir Mršić (SDP)**. Dodao je tome da samo jedna europska zemlja ima

jedinstvenu stopu tog poreza, dok sve ostale primjenjuju diferenciranu stopu.

Diferencirane stope socijalno pravednije

Nije točno da je SDP svojedobno bio protiv uvođenja PDV-a, rekao je **Miroslav Korenika (SDP)** te pojasnio da su zastupnici te stranke samo tražili precizne i jasne simulacije koje bi pokazale što će taj porez donijeti hrvatskom gospodarstvu i ekonomiji. Po njegovim riječima bivša Vlada, u kojoj je sudjelovao i SDP, a i sama stranka, su također u svom izbornom programu predvidjeli smanjenje PDV-a, ali na posve drugačiji način nego što to predlaže aktualna Vlada. Esdepeovci ni u kom slučaju nisu protiv smanjenja tog poreza, ali se zalažu za to da efekti tog smanjenja budu jasni, da se s time krene odmah i da se zastupnicima predoče daleko preciznije simulacije. Nažalost, osim paušalnih ocjena nije im ponuđeno ništa konkretno.

Primjena diferenciranih stopa PDV-a bila bi socijalno pravednija nego predloženo rješenje koje prvenstveno ide u prilog manjem krugu boljestojećih građana.

Kako reče, čudi ga da se u 21. stoljeću, u doba informatike, kao jedan od glavnih argumenata protiv uvođenja više poreznih stopa, odnosno međustopa, navodi da će to biti komplicirano za izradu ili za kontrolu. Primjena diferenciranih stopa PDV-a bila bi socijalno pravednija nego predloženo rješenje, tvrdi zastupnik. Upravo radi toga Klub zastupnika SDP-a uputio je u saborsku proceduru svoj prijedlog izmjena i dopuna Zakona o PDV-u, kojim se uvodi međustopa od 12 posto za poljoprivredu, prehranu i za turizam, a nulte stope za dječju hranu, odjeću i druge potrepštine te za novine.

Po njegovoj računici građani koji kupuju dnevne novine bi primjenom 2 posto manje stope PDV-a neznatno uštedjeli, dok bi kupci boljih automobila poprilično profitirali. To znači da predloženo rješenje ipak ide u prilog manjem krugu boljestojećih građana. S druge strane, ovo je

- kaže - idealno vrijeme da se izmjenama Zakona o PDV-u potvrdi volja ove Vlade da i na taj način poboljša pronatalitetnu politiku. Naime, mnoge obitelji suočavaju se s problemima skupe dječje odjeće, prehrane, pribora za školu, itd. Primjera radi, spomenuo je da bi se smanjenjem PDV-a za dva indeksna poena, prilikom kupnje dječjih cipela koje koštaju 200 kuna uštedjelo svega 3 kune i 28 lipa (primjenom diferencirane stope ušteda bi iznosila 16 kuna). Ne slaže se ni s ministrovom tvrdnjom da će, zahvaljujući predloženim izmjenama, lokalna samouprava ubuduće moći nešto više investirati. Naime, dobar dio lokalnih jedinica već je preinvestiran i u okviru Zakona o proračunu nemaju više velikih mogućnosti za dodatne investicije, bez obzira na visinu PDV-a. Zbog svega toga zastupnik je izrazio bojazan da će krajem godine ova Vlada i saborska većina ponovno tražiti odgodu primjene ovog zakona.

Reagirajući na tvrdnje nekih sudionika rasprave da su prijašnja Vlada i većina u Hrvatskom saboru bile inertne prema porezima ove vrste, podsjetio je na obrazložene predlagatelja iz kojeg je vidljivo da su još 1. lipnja 2000. odnosno 1. rujna iste godine smanjene odnosno uvedene nulte stope PDV-a za znanstvene časopise te za usluge javnog prikazivanja filmova smanjene odnosno uvedene nulte stope PDV-a. Isto je učinjeno od 1. siječnja 2001. za usluge organiziranog boravka stranih turista koji plaćaju doznakama iz inozemstva. Osim toga, smanjeni su i porezi na dohodak i iz dohotka te doprinosi za zdravstveno osiguranje koji izravno povećavaju cijenu rada. Kako reče, očekuje da će hrvatska Vlada vrlo brzo doći u ovaj Visoki dom s takvim prijedlozima, što bi uistinu povećalo konkurentnost našeg gospodarstva i pridonijelo većem zapošljavanju.

Različiti pristupi

Interesantno je, kaže **Ivan Vučić (HDZ)** da se parlamentarna većina zalaže za smanjivanje poreza, dok se oporba bori protiv tog prijedloga. Potaknut navodima oporbenih zastupnika da su oni također za smanjenje PDV-a, ali na drugačiji način, konstatirao je da su u protekle četiri godine imali dosta vremena za poreznu reformu. Za razliku od njih HDZ je već počeo provoditi ono što je u predizbornoj kampanji obećao biračima.

Nema sumnje da bi većina građana željela da se PDV smanji što prije, ali zbog stanja u državnom proračunu i svega što se u državi događa, to nije realno, konstatirao je dalje. Bilo bi dobro i da se ubuduće primjenjuje više poreznih stopa, ali informatizacija u našoj državi još uvijek nije na takvom stupnju razvoja da bismo svaki proizvod mogli pratiti od ulaska kroz granicu ili od njegove proizvodnje, pa do krajnje prodaje. Kada to bude moguće zalagat će se, kaže, i za smanjenje stope PDV-a na ulaganja u komunalnu infrastrukturu, te sportske i društvene objekte. Naime, neprihvatljiva je praksa da nositelji tih investicija, jedinice lokalne samouprave, plaćaju tako visok porez, nerijetko i na sredstva koja dobiju od države, čime se znatno umanjuju ukupna ulaganja.

Replicirajući mu, **Miroslav Korenika** je spomenuo da je u saborskoj proceduri i Prijedlog izmjena i dopuna Zakona o PDV-u što ga predlaže Klub zastupnika SDP-a (nije stigao pred zastupnike jer Vlada još nije utvrdila svoje mišljenje) koji sadrži socijalno pravednije rješenje od predloženog. Naime, predviđa da bi se PDV plaćao po diferenciranim stopama od 22, 12 i nula posto.

Nadovezujući se na njegove riječi **Milanka Opačić (SDP)** je dodala da se niti jedan oporbeni klub nije izjasnio protiv smanjenja PDV-a, ali da smatraju da bi se to moglo izvesti diferenciranim stopama što bi građani osjetili i na podizanju svog standarda (a ovako će koristiti imati jedino trgovci).

U nastavku je opovrgnuta tvrdnja da Koalicija, dok je bila na vlasti, nije ništa napravila kad je riječ o poreznim olakšicama. Naprotiv, smanjili smo određene porezne stope i uveli određene porezne olakšice koje se primjenjuju od 1. siječnja ove godine i prvenstveno idu naruku socijalno ugroženim kategorijama građana.

Radi se o različitim pristupima kako smanjiti PDV, konstatirala je i **Dragica Zgrebec (SDP)**. Nadovezujući se na izlaganje prethodnice napomenula je da je u protekle tri i pol godine u poreznom sustavu povećana olakšica kod obračuna poreza na dobit (s 800 na 1500 kuna), a uvedene su i olakšice za troškove liječenja, kamate na stambene kredite za kupnju stanova, za troškove podstanarstva (ukupno do 12 tisuća kuna). Smanjen je i porez na dobit te doprinosi (uku-

pno za 4 indeksna poena). Upravo zbog takve politike od 2000. godine bilježi se kontinuiran gospodarski rast i prvi put u tom razdoblju u gospodarstvu je evidentirana veća dobit nego gubici.

Šime Prtenjača (HDZ) smatra da u poreznu reformu treba ići bez odgode. Uvjeren je da će Ministarstvo financija tijekom godine, i u okviru donošenja Proračuna za ovu godinu, predložiti dio instrumentarija kojim će se kompenzirati nedostajući prihodi. Nema sumnje, kaže, da će se smanjenje stope PDV-a pozitivno odraziti i na sektor proizvodnje i na sektor usluga, kao i na standard građana. Dakako, pritom nije zanemariva ni psihološka poruka odnosno signal međunarodnim i domaćim investitorima da smo na putu poreznog rasterećenja, što bi trebalo djelovati poticajno na daljnje investiranje i razvoj.

U poreznu reformu treba ići bez odgode, a Ministarstvo financija će tijekom godine predložiti instrumentarij kojim će se kompenzirati nedostajući prihodi.

Iako stoji na stajalištu da poreznu reformu u svim segmentima porezne politike treba ubrzati, složio se s prijedlogom predlagatelja da se ovaj Zakon počne primjenjivati tek od 1. siječnja naredne godine. Naime, u tijeku su pripreme za donošenje ovogodišnjeg Proračuna u koji je već ugrađen i dio socijalne politike koja će se morati financirati u predstojećem razdoblju. Svoje izlaganje završio je izrazom podrške Vladi koja, kako reče, preuzima na sebe veliki rizik porezne reforme koju smo svi dosad najavljivali ali, nažalost, nismo uspjeli realizirati.

Dobra osnova za početak porezne reforme

Mr. sc. **Marko Širac (HDZ)** je podsjetio na činjenicu da je Zakon o PDV-u na snazi već šest i pol godina, tako da se danas već mogu analizirati svi pozitivni i negativni efekti njegove primjene. Riječ je, kaže, o vrlo kvalitetnom propisu koji je zamijenio netransparentni Zakon o porezu na promet koji je sadržavao više

desetaka poreznih stopa (za svaki pojedini proizvod).

Po mišljenju zastupnika ne bi se trebalo vraćati na takva rješenja, nego zadržati jedinstvenu, transparentnu stopu koja je osigurala solidan prihod, a pojedina pitanja u gospodarstvu i u socijalu rješavati drugim mjerama koje Vladi stoje na raspolaganju. To znači da od nje treba zahtijevati da tijekom ove i narednih godina izađe s drugim rješenjima i prijedlozima za rasterećenje gospodarstvenika i ostalih građana raznih poreza i doprinosa, kako bismo imali slične uvjete gospodarenja kao naši susjedi, odnosno oni s kojima se u budućnosti želimo integrirati.

Zadržati jedinstvenu, transparentnu stopu koja osigurava solidan prihod, a pojedine probleme u gospodarstvu i u socijalu rješavati drugim mjerama koje Vladi stoje na raspolaganju.

Zastupnik, kako reče, ne vidi razloga da se mijenja sustav naplate poreza na dodanu vrijednost, budući da gospodarstvenici, istog trenutka kada isporuče robu i ispostave fakturu, imaju pravo odbiti pretporez.

Po njegovoj ocjeni predloženi Zakon je dobra osnova za početak obećane reforme poreznog sustava. Na kraju je još jednom apelirao na Vladu da što prije krene i s drugim mjerama u tom pravcu koje joj stoje na raspolaganju.

Prijedlogu nedostaju stručne analize i procjene

Zastupnik **Josip Leko (SDP)** ukratko je podsjetio na obrazloženje predlagatelja, odnosno njegovu tvrdnju da se time smanjuje porezno opterećenje i rasterećuju porezni obveznici. Osim ovih ciljeva, predlagatelj Vlada Republike Hrvatske drži da se time ostvaruje i učinkovitije ubiranje poreza, te suzbija siva ekonomija u gospodarstvu. Međutim, zakonski prijedlog izmjena i dopuna o PDV-u, upozorio je zastupnik, ne temelji se na analizama kao ni na procjenama i kvantifikacijama, nego na političkom obećanju.

To je doduše dozvoljeno, ali onda treba reći da je politika ispred odgovornosti.

Založio se zatim za realizaciju smanjenja poreza, ali uz diferencijaciju kojom bi se potaknule važne grane gospodarstva poput turizma. Upozorio je istovremeno da se odustajanjem od oporezivanja donacija, proširuje krug osoba koje mogu primati donacije, pa se time ujedno olakšavaju mogući prekršaji vezani uz "pranje novca". Smatra da treba ograničiti donacije humanitarnim organizacijama, jer se bez porezne discipline ne može voditi primjerena fiskalna politika. Ocjenjuje potrebnim i da se do drugog čitanja razmisli o uvođenju diferencirane stope PDV-a. Time bi predloženi zakonski tekst donio rezultate koji su u interesu građana Republike Hrvatske, a ne u interesu politike, zaključio je zastupnik Leko.

Poreze treba smanjiti, ali uz primjenu diferenciranog modela oporezivanja.

Zastupnik **Zvonimir Puljić (HDZ)** javio se zbog ispravka netočnog navoda oko diferenciranih stopa poreza. Smatra da je riječ o netočnoj i nedokazanoj tvrdnji, budući da se zastupnik Leko zauzima za porezne stope prema vrsti proizvoda, a ne prema socijalnom stanju kupca i potrošača. Uslijedio je ispravak netočnog navoda i zastupnika Leke. On pak smatra da je prethodni govornik ispravljao mišljenje, što je suprotno poslovničkim odredbama. Slijedeća se za ispravak netočnog navoda javila zastupnica **Katarina Fuček (HDZ)**. Netočnim je ocijenila interpretacije zastupnika Leke, oko apela koji su upućeni trgovcima za poštivanje zakonskih odredbi. Zastupnik **Velimir Pleša (HDZ)** odustao je pak od ispravka netočnog navoda, ocjenjujući da je zastupnica Fuček obuhvatila i one argumente koje je i sam namjeravao iznijeti.

Zastupnik **Jure Bitunjac (HDZ)** ukazao je da se govorilo o PDV-u kao neutralnom pojmu s gospodarskog stanovništva, a zatim je zastupnik Leko iznio gledanje SDP-a o rečenom problemu. Ovakav je stav ocijenio kontradiktornim. Predsjedavajući ga je zatim podsjetio da treba ispravljati eventualne netočne navode, a ne tuđe vrijednosne sudove.

Apeli nisu dovoljni

Zatim je govorio zastupnik **Nenad Stazić (SDP)** koji je obećanja o PDV-u ocijenio predizbornim i od samoga početka neozbiljnim. Smatra da ocjenu o neozbiljnosti potkrepljuje i izjava ministra vanjskih poslova, kako je lakše izračunavati stopu PDV-a u visini od 20 posto, a ništa ozbiljnija nisu ni obrazloženja Vlade koja su upućena uz rečeni zakonski prijedlog. Upozorio je i na ostale propuste, budući da nema niti jedne simulacije ni grafikona, kojim bi se predvidjela moguća kretanja u ovom području porezne politike. Neracionalno je što se istovremeno ne raspravlja o prijedlogu kojega je uputio SDP, a rasprava o tome provest će se tek na nekoj od narednih sjednica kada prisprije mišljenje Vlade Republike Hrvatske. Ovim se zapravo željelo izbjeći ukrštanje argumenata, koji govore u prilog diferenciranom modelu poreza kojega zagovara SDP, a kojim bi se stimulirala turistička komponenta u hrvatskom gospodarstvu. Istovremeno bi se vidjelo da je nulta stopa PDV-a korisna i u slučaju nabavke dječjih potreština ili za prehrambene proizvode. U slučaju da se usvoji Vladin koncept smanjivanja porezne stope, koristi za građane bit će neznatne, a najviše će profitirati trgovci koji prodaju velike serije pojedinih proizvoda.

Ukoliko se usvoji ovakav zakonski prijedlog, najveću će korist imati trgovci i uvoznici.

Kritički se zatim osvrnuo i na prijedlog premijera Sanadera koji je apelirao na trgovce da i oni smanje svoje cijene za 2%, ocjenjujući da se oni primarno rukovode zakonima ponude i potražnje. Zastupnik je ocijenio da bi sličan efekt imali i pozivi premijera pijancima da manje piju ili kriminalcima da manje krađu. Predsjedavajući je reagirao na ovakvo kompariranje, te zamolio zastupnika da ne vrijeda premijera.

Opet su uslijedili ispravci netočnog navoda. Zastupnik **Ivan Jarnjak (HDZ)** smatra da nije točan navod kako se u ovom slučaju radi o neozbiljnom pristupu i neozbiljnom zakonu, a zastupnik **Zvonimir Puljić (HDZ)** ukazao je na ironi-

čan kontekst govora o zakonskoj provedbi, jer proizlazi da se trebalo djelovati zakonskom represijom. To nije eksplicite rečeno, ali sluti i proizlazi iz konteksta rečenice. Na iznijete replike odgovorio je zatim zastupnik **Nenad Stazić** koji je potvrdio da se porezna politika ne može voditi apelima, nego zakonima i zakonskim prijedlozima.

Slijedeći se za repliku javio zastupnik **Ivo Lončar (neovisni)** koji je zastupnika Stazića oslovio "drug Neša", navodeći da su dugo vremena radili i surađivali kao novinari na Hrvatskom radiju. Zamjerio mu je što u ovom slučaju rigorozno ustrajava na tabelama i grafikonima kojima bi trebalo upotpuniti zakonski tekst, a nije se zalagao za isti pristup dok je sam bio na vlasti. Zastupnik Stazić zatražio je od predsjedavajućega da upozori zastupnika Lončara da ne treba tepati njemu već HDZ-u kojemu se priklonio, dodajući ujedno da je njegovo ime Nenad.

Zastupnica **Dragica Zgrebec (SDP)** skrenula je pozornost predsjedavajućem da je zastupnik Lončar povrijedio članak 214. Poslovnika, te da treba dobiti opomenu. U Saboru se osobno oslovljavanje podrazumijeva samo unutar iste stranke i ljudi koji su si bliski po političkim uvjerenjima. Inače se za uobičajen termin međusobne komunikacije upotrebljavaju slijedeće riječi: "zastupnici, gospodo, te oslovljavanje imenom i prezimenom", istaknula je zastupnica Zgrebec.

Sličnim se argumentima zatim javio i zastupnik dr.sc. **Antun Vujić (SDP)**, zatraživši od predsjedavajućega da zaštiti dostojanstvo Doma i ne dopusti vrijeđanje zastupnika. Ponovno je govorio i zastupnik Ivo Lončar koji je ocijenio da su i raniji govornici oko navedene teme povrijedili članak 214. Poslovnika, budući da zastupnika Stazića poznaje već 20 godina. Smatra da je u tom periodu ostvarena dobra međusobna suradnja, a pohvalio se "da je moj drug Neša, kao nitko na "Radio Zagrebu" čitao tako dobro moje tekstove".

Za riječ se zatim javila zastupnica **Milanka Opačić** te u ime Kluba zastupnika SDP-a zatražila kratku stanku. Nakon toga predsjedavajući je zamolio zastupnike da vode računa o dostojanstvu i dignitetu Hrvatskog sabora i u trenutku dok ukrštavaju svoje argumente prilikom vođenja rasprave. U zajedničkom je interesu da se rasprave vode u demokratskom

ozračju, a dignitet zastupnika i zastupnica vrednuje i hrvatska javnost.

Govoreći u ime Kluba zastupnika SDP-a zastupnica Milanka Opačić ocijenila je nakon stanke da je ovo bio jedini način kako bi se prekinule uvrede i omalovažavanje zastupnika Nenada Stazića. Ocijenila je ujedno da je predsjedavajući sukladno kršenju članka 214. Poslovnika, trebao odgovarajuće reagirati i zaštititi zastupnika. Budući da to nije učinjeno, nastavljeno je dalje vrijeđanje i omalovažavanje pa je zato i zatražena stanka u ime Kluba zastupnika SDP-a. Podsjetila je zatim i na riječi predsjednika Hrvatskog sabora **Vladimira Šeksa** koji se založio za tolerantni odnos, a slične su se riječi i poruke čule i od premijera **Ive Sanadera**. Svatko tko predsjedava sjednicom treba pokazati i vlastitu toleranciju, jer se time štiti dignitet Sabora i svakog pojedinog zastupnika, zaključila je zastupnica Opačić.

Ponovno se za riječ javio zastupnik **Ivo Lončar**, demantirajući navode da je vrijeđao i omalovažavao zastupnika Nenada Stazića. Pozvao se na odredbe Poslovnika koji nikome ne zabranjuje da nekoga oslovi riječima: "drug ili drugarica". Predsjedavajući je ponovio apel, te zamolio da se u međusobnim kontaktima i oslovljavanjima izbjegavaju sve uvrede koje mogu biti i nehote. Zatražio je da se prevlada ova situacija, te da se vodi računa o tome da se nikomu ne čini ono što bi i sami rado izbjegli prilikom međusobne komunikacije.

Porezne pogodnosti i za turističku granu gospodarstva

Zatim je govorio zastupnik **Mate Brlečić (DC)** koji je u potpunosti prihvatio predloženi zakonski prijedlog, a koji bi trebao rasteretiti porezno opterećenje, te dodatno potaknuti poduzetničko poslovanje. Predložio je ujedno da se razmotri i mogućnost smanjivanja poreznih davanja na usluge organiziranog boravka stranih turista, a koji se plaćaju doznakama iz inozemstva. Smatra da bi pozitivni učinci bili višestruki, a podigla bi se i konkurentnost u odnosu prema zemljama okruženja. Zastupnik Brlečić iznio je zatim i više brojčanih pokazatelja koji ukazuju na višestruku korisnost poreznih povlastica za turističku djelatnost. Drugi prijedlog izmjena vezanih uz poreznu proble-

matiku, a koji je DC predlagao i u prethodnom sazivu Sabora, odnosi se na uključivanje osobnih računala, budući da porezi znatno poskupljuju njihovu kupnju. Upozorio je da bez informatičke pismenosti neće biti moguće zamisliti ukupni društveni napredak Republike Hrvatske, i to na svim stupnjevima obrazovanja.

Zbog ovih je razloga potrebno nultom stopom oporezovati kupnju osobnih računala za osobne potrebe, kao i za potrebe institucija koje se bave djelatnostima odgoja i obrazovanja.

Potrebno je potaknuti poduzetničko poslovanje i smanjiti poreze u turizmu i prilikom nabave informatičke opreme.

Zastupnik **Zdenko Antešić (SDP)** upozorio je da Vladin prijedlog kojim se smanjuje stopa PDV-a neće imati nikakve efekte za turističku djelatnost. Drži da je potrebno uvesti i međustopu, odnosno diferenciranu stopu PDV-a u iznosu od 12 posto. Uz pretpostavku da ostane nulta stopa za organizirane strane dolaske, ove bi mjere snažno potaknule razvoj turizma u Hrvatskoj. Ova grana gospodarstva ujedno bi dobila strateški značaj, te bi svojim resursima postala generatorom bržeg razvoja.

Kako dinamizirati hrvatsko gospodarstvo?

Zastupnik dr.sc. **Mato Crkvenac (SDP)** podsjetio je na porezna rasterećenja koja je bivša vlast provela od 2000. godine. Tada je došlo do smanjivanja doprinosa i rasterećivanja troškova poduzetništva, čime se potaknuo ubrzani razvoj gospodarstva. U slučaju smanjivanja PDV-a, potrebno je sagledati cjelinu ekonomske politike, ali usprkos tome nisu se čuli konkretni prijedlozi o mjerama koje će se poduzimati na tom području. Podsjetio je zatim da se posredstvom PDV-a prošle godine ubralo više od 28 milijardi kuna poreznih prihoda, što je imalo odraza na cjelokupnu ekonomsku politiku i gospodarstvo zemlje. Sagledavajući ove podatke, potrebno je konkretno naznačiti kako će se dinamizirati hrvatsko gospodarstvo.

Dodao je ujedno da je ovaj porez po svojoj definiciji "nepravedan", pa su potrebne i mjere kojima se ublažava određena socijalna nepravednost. Nabrojane porezne slabosti sustava, zastupnik Crkvenac

Porezne olakšice trebaju se upotrijebiti i na području demografske politike.

zaokružio je definicijom da se ovim prijedlogom gubi značajan porezni prihod, a od predloženih mjera ionako nitko neće osjetiti znatnije koristi. Ocijenio je ujedno da bi se porezne olakšice trebale upotrijebiti za poticanje demografske politike, budući da dječje potrepštine i odjeću ne treba oporezivati po postojećoj, odviše visokoj poreznoj stopi. Osim toga, uvođenje međustope za poljoprivredu i prehranu, turizam i dječje potrepštine, štedljiviji je sa stajališta proračuna za oko 800 milijuna kuna od postojećeg prijedloga, a ima sve druge dobre efekte. Predložio je da se do drugog čitanja porazmisli i o ovom prijedlogu.

Pravedniji porezni sustav

U ime predstavnika predlagatelja govorio je ministar financija Vlade Republike Hrvatske, **Ivan Šuker**. On je podsjetio da su prihodi od PDV-a 1999. godine iznosili 19,8 milijardi kuna i na taj prihod je najavljavano smanjenje od 5 posto, dakle na stopu od 17%. Ove se mjere nisu provele u trenutku izvedivosti, a bivša vlast ukazuje da su ovakve reforme sada nemoguće, premda prihod iznosi oko 28 milijardi kuna. Ukratko je zatim opisao i stanje koje je zatekao prilikom preuzimanja ministarstva, ocjenjujući istovremeno da se neke preuzete obveze čudno definiraju i tumače. Nije dobro ni što se njihovo plaćanje ujedno prosljedilo za neka buduća razdoblja.

Založio se zatim za pravednije porezno opterećenje, ukazujući na poteškoće oko pribavljanja potvrda podstanara koji stanuju kod svojih stanodavaca. O smanjenju doprinosa može se govoriti tek kada se utvrdi njihov fiskalni potencijal i kapacitet.

Ministar je zatim dao i neka pojašnjenja koja se odnose na Zakon o obveznim doprinosima koji je uznemirio hrvatske

poljoprivrednike. Kada se proširuje porezna osnovica i broj onih koji trebaju plaćati porez, onda to mora dovesti do smanjivanja nekog drugog poreza. Ovdje to nije bio slučaj i sada će se opet prilikom podnošenja prijave poreza na dohodak javiti problemi za onih 20-tak tisuća ljudi kojima su poslana uplatnice u listopadu prošle godine. Zaključio je da će ovaj pravilnik morati ići na doradu, jer nije logično da umirovljenici s poljoprivrednom osnovicom moraju plaćati mirovinsko i zdravstveno osiguranje ukoliko imaju nekakvu dodatnu skromnu zaradu. Postoji još puno nedorečenih okolnosti zaključio je ministar Šuker, ocjenjujući da nije korektno što su značajne, ranije preuzete obveze, jednostavno prebačene u zaduženje novoj Vladi.

Za netočan navod javila se zatim zastupnica **Dragica Zgrebec**.

Nitko se ne protivi smanjenju stope PDV-a nego su primjedbe na način kako to predlaže Vlada, rekla je **Dragica Zgrebec (SDP)** dodavši kako je čudi da se predlaže linearna stopa PDV-a.

Očito je da su sve stranke složne oko toga da dođe do smanjenja PDV-a ali s različitim pristupima, rekao je **Zdravko Sočković (HDZ)**. Smatra da ne treba biti opterećen s manjkom u Proračunu od 3 milijarde kuna jer je evidentno da je to moguće pokriti. Drži da bi stoga vrijeme trebalo utrošiti na realno sagledavanje pozitivnih efekata smanjenja stope poreza na dodanu vrijednost sa 22 na 20 posto. Pojasnio je da prijedlog Vlade ima za cilj prvenstveno povećanje standarda građana Republike Hrvatske, a nikako nema za cilj dodatni izvor zarade trgovcima. Porezna reforma u Hrvatskoj je neophodna, a ovo je samo prvi korak, zaključio je zastupnik.

Standard građana može rasti jedino zapošljavanjem

Do sada nije iznesen ni jedan konkretan program porezne reforme, naglasio je **Pero Kovačević (HSP)**, dodavši kako Hrvatska stranka prava ima konkretan program i ima odgovore na ta pitanja. Smatra da naš porezni sustav nije ni razvojni ni socijalni i služi jedino za punjenje Državnog proračuna. Mišljenja je dalje da standard građana može rasti jedino zapošljavanjem, dok porezna politika mora biti razvojna. Nužnim drži smanjivanje stope udjela sive ekonomije u BDP-u te uvođenje financijske

discipline kako bi država ubrala ono što joj pripada.

Standardna stopa PDV-a u Hrvatskoj veća je od prosjeka Europske unije što je pored potrebe smanjenja poreza općenito razlog zašto Liberalna stranka podržava smanjenje PDV-a, rekao je dr. sc. **Ivo Banac (LS)**. Drži da smanjenje PDV-a neće smanjiti cijene, ali će povećanje kumulativnog profita maloprodaji zasigurno povećati stopu likvidnosti koja posljednjih mjeseci pada, a prihodovna strana u Proračunu ostati će ista ako se poveća porezna disciplina. Mišljenja je da promjena mora ići i u smjeru da se regulira položaj dobavljača poduzećima koja su u stečaju. Ukazao je potom na odstupanje od šeste smjernice Europske unije prema kojoj pravo na oslobođenje od poreza imaju ustanove socijalne skrbi te usluge vjerskih zajednica. Konstatirao je da bi stoga u našem poreznom sustavu trebalo subjekte koji obavljaju navedene djelatnosti osloboditi poreza.

Svakome je jasno zašto je sadašnja opozicija, a donedavna izvršna vlast protiv smanjenja PDV-a, rekao je **Željko Nenadić (HDZ)**. Kao razloge naveo je to što sami nisu mogli ispuniti predizborna obećanja dana 2000. godine zbog nedostatka političke volje, znanja i mudrosti. Iznio je potom razloge u korist jedinstvene stope PDV-a koje je još 1999. godine objavilo glasilo Instituta za javne financije. Napomenuo je da je u Irskoj utvrđeno kako u apsolutnom iznosu bogataši troše na hranu dvostruko više od siromašnih te multo oporezivanje hrane donosi veću olakšicu bogatima. U Švedskoj, pak, studija je pokazala da bi nulta stopa PDV-a na hranu pogodovala samcima jer oni obično kupuju skuplju hranu, dodao je zastupnik. Osvrnuo se i na iste studije glede novina i časopisa koje kupuju bogati rekavši da bi sniženjem stope za izdavaštvo PDV postao regresivniji. I Europska zajednica teži jedinstvenoj stopi PDV-a, ustvrdio je, predloživši zastupnicima SDP-a da budu korektni sukladno predizbornim obećanjima i predstavljaju konstruktivnu oporbu te glasuju za ovaj vladin prijedlog.

Teško je uspoređivati efekte smanjenja poreza u Švedskoj i stanje u Hrvatskoj, replicirao je **Zvonimir Mršić (SDP)**. Pojasnio je potom da konstruktivna opor-

ba ne znači prihvaćanje onoga što predložiti vlast, nego kritičko osvrtnje na to.

Za ovu Vladu i njen program izjasnio se hrvatski narod i dopustite nam da taj program i provodimo, odgovorio je **Željko Nenadić (HDZ)**.

Oporba ni jednom riječju nije protiv smanjenja PDV-a, nego za to da se u smirenoj atmosferi razmotri više prijedloga te postigne najoptimalnije rješenje, dodao je **Zdenko Antešić (SDP)**.

Nemate pravo prozivati SDP da djeluje suprotno svom programu jer je u njemu smanjenje PDV-a, rekla je **Dragica Zgrebec**.

Da je oporba korektna prema biračima, smatrao je i **Slavko Linić (SDP)**.

Uvjeren sam da će parlamentarna većina ovaj Zakon usvojiti te da će Hrvatska od iduće godine imati 20 posto PDV-a, istaknuo je **Dragutin Lesar (HNS)**. Međutim, dodao je kako je u dvojbi glasati ili ne za ovaj Zakon. Kao razlog naveo je to što jedan dan vlast poziva građane da rađaju djecu, dok im drugi dan naplaćuje na opremu za djecu 22 posto. Zatim to što će smanjenje cijena iznositi samo 1,6 posto, te podatak da se 72 posto carine ubire na granici što u neravnopravan položaj stavlja regije u Hrvatskoj. Ukazao je potom na činjenicu da su mjerilo kupovne moći stanovništva plaće, naglasivši da artikli široke potrošnje neće bitno pojeftiniti. Drži dalje kako u razmatranju porezne reforme moramo znati međuzavisne odnose proizvodnje, odnosno potrošnje i proizvodnje te utjecaj na njih kada bilo koji porez mijenjamo budući da on nije isti u svakom dijelu Republike Hrvatske jer zavisi od gospodarstva. Na kraju je predložio da u kategoriju oslobođenja od PDV-a uđu i zaklade.

U cijeloj priči je utješno da će se porezno rasterećenje svakako dogoditi, rekao je mr. sc. **Neven Mimica (neovisni)**. Smatra da nije svejedno na koji će se to način dogoditi te da treba naći najbolju mjeru između optimalnih gospodarskih i socijalnih učinaka smanjivanja PDV-a i ukupnog prostora koje za to pruža proračunski okvir. Nužnim drži da predlagatelj do drugog čitanja razmotri i drugačije načine smanjivanja PDV-a te da se pri tome osloni na stručnu raspravu bez nepotrebne politizacije. Zamjerio je predlagatelju što u obrazloženju Zakona nema brojki što smatra omalovažavanjem zastupnika jer ih se nedovoljno informira.

Hrvatsko gospodarstvo traži potpunu reformu fiskalnog sustava

PDV bio on 22 ili 20 posto, bio linearan ili selektivan ne može generirati sve ono za što smo svi svjesni da u našem društvu postoji kao opterećenje, za sve ono što se karakterizira kao kočnica razvoja gospodarstva kao rezultat deficita, prekomjernog uvoza ili pada industrijske proizvodnje, naglasio je **Ante Markov (HSS)**. Smatra da hrvatsko gospodarstvo traži potpunu reformu fiskalnog sustava. Ukazao je potom na to da ekonomska znanost ima određene principe, a to su: jednostavnost, sigurnost i provedivost. Jednostavnost će, kaže, dati za pravo onima koji preferiraju jednu stopu PDV-a, sigurnost je nešto na čemu se oslanja čitav sustav, a provedivost znači da svi plaćaju poreze. Naglasio je da se on kao i Klub zastupnika HSS-a zalaže za rasterećenje gospodarstva i otvaranje Hrvatske prema svijetu te smatra da se nije potrebno iscrpljivati na ovakvim raspravama. Ovo je samo jedan od koraka u reformi fiskalnog sustava i unapređenja poreznog sustava u Republici Hrvatskoj koji može i treba osigurati poticaje domaće proizvodnje i zaustavljanje nekontroliranog uvoza i stvaranje potpore turizmu te proizvodnji hrane kao našoj zbilji i opredjeljenju, zaključio je zastupnik.

U cijeloj priči je utješno da će se porezno rasterećenje svakako dogoditi ali nije svejedno na koji način jer treba naći najbolju mjeru između optimalnih gospodarskih i socijalnih učinaka smanjivanja PDV-a i ukupnog prostora koje za to pruža proračunski okvir.

Budući da sam u predizbornoj kampanji zagovarao smanjenje stope poreza na promet sa 22 na 20 posto glasovat ću za ovaj Zakon, rekao je **Slaven Letica (neovisni)**. Što se tiče proračunskog manjka koji će uslijediti smanjenjem PDV-a napomenuo je da se radi o točno 2 milijarde i 530 tisuća milijuna kuna. Sugerirao

je potom ministru financija da kontaktira stručnu javnost te katedru za ekonomiku Hrvatske. Smatra dalje da stanje u kojem se nalazi hrvatska nacija i hrvatsko gospodarstvo je najteže u povijesti Hrvatske, pa čak i Hrvata. Zaključio je na kraju izlaganja da se Vlada Ive Sanadera nalazi u vrlo ozbiljnoj situaciji budući da mora u četiri godine platiti 12 milijardu na račun vraćanja duga.

Ukoliko smanjite poreznu stopu ne znači da će se i porezni iznos u istom iznosu smanjiti, odnosno porezni iznos može ostati i isti, konstatirao je **Luka Roić (HSS)**. Pojasnio je dalje kako je PDV neizravni porez i nije prema svima isti te sigurno više opterećuje one s manjim primanjima. Smatra da svi drugi porezi mogu puno bolje artikulirati interese hrvatskih građana. Iskazao je bojazan da će najveći dio novaca ipak ostati tamo gdje je namijenjen, velikim trgovačkim lancima, krupnom kapitalu i stranim investitorima. Boljim drži da se otvorila javna rasprava te da se s točnim pokazateljima o efektima smanjenja PDV-a ušlo u sadašnju saborsku raspravu. Mišljenja je da bi u sve više trebala biti uključena stručna javnost te da struka bude presudna u donošenju ovog Zakona. Dodao je da je svako pojeftinjenje za građane s malim osobnim dohotkom dobro došlo, ali drži da se to moglo daleko bolje učiniti s posebnim porezima, smanjenjem cijene rada, smanjenjem doprinosa i smanjenjem poreza na dohodak. Zaključio je da bi ovaj Zakon mogao biti još jedan dar hrvatske Vlade tajkunima i inozemnim ulagačima.

PDV je neutralan porez, ali on u određenom vremenu za određene poduzetnike može postati utralan, napomenula je **Ivana Sućec-Trakoštanec (HDZ)**. Kao primjer navela je tov stoke koji traje nekoliko mjeseci pa i godina ukazavši na sredstva od 22 posto koja su angažirana odnosno "zarobljena" u tom razdoblju. Smatra da će tih dva posto predstavljati sredstva koja će brže kolati i s kojima će se moći ići u nove gospodarske aktivnosti, pa i potrošnju. Nada se da će proračunski manjak od predviđene 2 i pol milijarde kuna biti namiren kada Ministarstvo financija i inspekcijske službe uvedu reda. Naglasila je potom da će smanjenje poreza na dodanu vrijednost imati višestruke i različite posljedice u različitim područjima. Ukupno smanjivanje poreza, dodala je, dobro bi došlo i

mi ćemo ga predlagati a prvo se krenulo s PDV-om. Pojasnila je kako je HDZ uvidio da nije dobro ne izvršiti predizborna obećanja te stoga radi ono za to misli da je u interesu poreznih obveznika i građana Hrvatske.

Krajnje potrošače se rasterećuje i povećava im se kupovna moć

Smanjenje PDV-a na 20 posto je mjera koju je nova Vlada obećala u tijeku predizborne kampanje i provodi je kao prvi korak u realizaciji svog programa, naglasio je **Zvonimir Puljić (HDZ)**. Krajnje potrošače rasterećuje se za oko 3 milijarde čime se uvećava njihova kupovna moć, dodao je. Pojasnio je kako će poduzetnici, proizvođači i trgovci doživjeti olakšanje jer će trebati manji iznos likvidnih sredstava koje moraju uplatiti kao razliku poreza za proteklo obračunsko razdoblje u korist proračuna. Mišljenja je kako tu postoji određeni rizik, ali sugerira Vladi da ne ustukne u reformiranju poreznog sustava i pokretanju gospodarstva.

Smanjenje PDV-a na hranu je nužno jer ćemo tako omogućiti hrvatskim građanima, kojima je to najpotrebnije, da određeni proizvodi budu jeftiniji i pristupačniji, ustvrdio je **Božidar Pankretić (HSS)**. Smatra dalje da treba pripomoći hrvatskoj poljoprivredi kako bi bila što je moguće konkurentnija. To se može učiniti, konstatira, samo zaštitnom carinom koja je dozvoljena sukladno članku 12. GAT sporazuma. Pojasnio je da su neke države koje će ubrzo postati članice EU-a imale takvu carinu i na najdirektniji način su uspjele svoj deficit u platnoj bilanci učiniti manjim. Zaključio je da bi ipak trebalo kontaktirati kompletnu struku, uvažiti sve što je danas rečeno i pokušati do drugog čitanja predložiti Zakon koji bi bilo najbolje da se donese konsenzusom.

Poljoprivredu treba stimulirati i poticajima da bi dostigli konkurentnost s Europskom zajednicom, istaknuo je **Željko Kurtov (HNS)** dodavši kako je velika većina poljoprivrednika u sustavu PDV-a.

Vrlo je upitno hoće li smanjenjem PDV-a doći do smanjenja troškova života od prosječno 5295 kuna, rekla je mr. sc. **Alenka Košiča Čičin-Šain (HNS)**. Neosporno je međutim, kaže, da će doći do smanjenja prihoda u Proračunu. Smatra da bi rješenje bilo da uplata PDV-a bude u trenutku naplate računa, a ne fakturiranja čime se smanjuje udarna likvidnost i

ostavlja više sredstava za raspolaganje u daljnjim investicijama. Drži dalje kako bi smanjivanje stope PDV-a dovelo do pojeftinjenja uvozne ionako jeftine robe što bi rezultiralo povećanjem uvoza. Dodao je da se HNS zalaže za intervenciju u porez na dohodak jer upravo on čini radnu snagu skupom i stvara nezainteresiranost stranih ulagača da pokrenu bilo kakvu ozbiljnu proizvodnju u Hrvatskoj. Smatra da linearno smanjivanje PDV-a od dva posto predstavlja samo formalno udovoljavanje biračima uz odgodu s puno nepoznanica. Zaključio je da HNS podržava promjenu sustava koja će se neposredno odraziti na povećanje neto plaće, a da pri tome trošak rada za poslodavca ostaje nepromijenjen.

Ako se PDV smanji za dva posto plaća našem građaninu povećava se 86 kuna, a Proračun gubi tri milijarde kuna, konstatirao je **Branko Vojnović (HNS)**. Međutim, dodao je, ako se ide na rješenje koje nudi HNS da se neoporezivi dio plaće poveća sa 1500 na 2000 kuna onda prosječna plaća raste za 4 posto ili 156 kuna, a Proračun gubi milijardu i 750 milijuna kuna. Ušteda je milijardu i 250 tisuća kuna, ustvrdio je zastupnik.

Smanjenje PDV-a na 20 posto je mjera koju je nova Vlada obećala u tijeku predizborne kampanje i provodi je kao prvi korak u realizaciji svog programa.

Dr. sc. **Vilim Herman (LIBRA)** je ukazao na činjenicu kako još nemamo ni Proračun za 2004. godinu ni njegovo izvršenje iz čega bi bilo vidljivo kolike su realne mogućnosti za smanjenje PDV-a. Upitao je kako je moguće manjak u Proračunu nadoknaditi povećanjem investicija jer kako natjerati velike kompanije da doista investiraju u Hrvatskoj. Smatra da će korist od smanjenja PDV-a imati trgovci kroz povećanje profita kao i oni s najvećim primanjima što ne može biti motiv za donošenje ovog Zakona. Drži dalje kako će učinci na standard ljudi biti vrlo mali, je istinsko povećanje kupovne moći može doći samo s povećanjem zaposlenosti. Dodao je da očekuje reformu cjelokupnog poreznog sustava, te pita što je s porezom na dobit i dohodak?

Klub zastupnika HSP-a neće biti protiv smanjenja PDV-a, no nemamo jamstva da će to biti provedeno u interesu potrošača, istaknuo je u ime Kluba zastupnika HSP-a **Pero Kovačević (HSP)**. Dodao je kako njegov Klub očekuje da porezni sustav bude u funkciji razvitka i da maksimalno iskoristi unutarnje rezerve vezane uz investiranje i poticanje zapošljavanja.

Dolazim iz jedinice lokalne samouprave gdje umirovljenici u prosjeku imaju 1380 kuna i izračunajte što znači za njih 22 posto smanjenja izdataka na sve, naglasio je **Josip Sudec (HSU)**.

S ovim Zakonom umirovljenici će dobiti 22 kune, a s diferenciranom stopom PDV-a 113, napomenula je **Dragica Zgrebec (SDP)**.

Postignut je tihi konsenzus oko porezne reforme

Tada se za riječ javio ministar financija **Ivan Šuker**. Zahvalio je svima na raspravi te iskazao zadovoljstvo slaganjem oko toga da je Hrvatskoj potrebna reforma poreznog sustava. Naglasio je da nitko nema pravo odlučivati o tome koji porez će platiti, a koji ne te onima koji tako razmišljaju to treba izbiti iz glave. Ako to uspijemo stvorit ćemo preduvjete za kvalitetnu poreznu reformu oko čega je možda danas postignut tihi konsenzus, zaključio je gospodin Šuker dodavši kako tu naglasak stavlja na poreznu reformu jedinica lokalne samouprave.

Rasprava je time završena.

Prije glasovanja u ime Kluba zastupnika HSS-a **Ante Markov** je zatražio stanku. Nakon stanke je pojasnio da se Klub zastupnika HSS-a zalaže za odgodu glasovanja o ovom Zakonu kako bi se usuglasila stajališta stranaka. Smatra da je to prevažan Zakon i da bi se oko njega morao postići konsenzus.

Prišlo se ipak glasovanju te je većinom glasova (78 "za", 42 "protiv" i sedam "suzdržanih") donesen zaključak kojim se prihvaća Prijedlog zakona o izmjenama i dopunama Zakona o porezu na dodanu vrijednost, a sve primjedbe i prijedlozi uputit će se predlagatelju zbog izrade Konačnog prijedloga.

J.R.; S.Š.; M.Ko.; V.Ž.; M.S.

PRIJEDLOG I KONAČNI PRIJEDLOG ZAKONA O POTVRĐIVANJU UGOVORA O OSNIVANJU I RADU MEĐUNARODNOG SREDIŠTA ZA RAZVOJ MIGRACIJSKE POLITIKE (ICMPD)

Većinom glasova zastupnici su donijeli **Zakon o potvrđivanju Ugovora o osnivanju i radu Međunarodnog središta za razvoj migracijske politike (ICMDP)**. Time se ujedno pristupa izradi i primjeni dugoročnih strategija rješavanja fenomena migracije ljudi.

Ovaj zakonski prijedlog podnijela je Vlada Republike Hrvatske po hitnom postupku ukazujući u uvodnom dijelu teksta i na ustavnu osnovu za njegovo donošenje. Njime se potvrđuje Ugovor iz 1993. godine o osnivanju i radu Međunarodnog središta za razvoj migracijske politike. Ugovor je izmijenjen i produljen 1996. godine, između Republike Austrije, Republike Mađarske, Švicarske konfederacije, Republike Slovenije i Češke Republike, kako bi njegove odredbe u smislu članka 140. Ustava Republike Hrvatske postale dio unutarnjeg pravnog poretka. U dijelu Ugovora kojim se preciziraju njegovi ciljevi, navodi se da se posljednjih godina povećava nezakonit priljev ljudi s juga na sjever, a stanje se pogoršalo i nedavnim migracijama s istoka prema zapadu. Iako su u cijelosti potrebne, nacionalne mjere nadzora ulaska nisu dovoljne da održe opseg i sastav imigracijskih tokova na razinama koje odgovaraju željama stranaka. Stoga je potrebno dati prioritet izradi i primjeni dugoročnih strategija rješavanja fenomena migracija ljudi. Te strategije imaju za cilj olakšati pravovremeno upozorenje, borbu s glavnim uzrocima, usklađivanje mjera nadzora ulaska u zemlju i usklađivanje njihovih politika prema strancima, azilantima i izbjeglicama. Ugovorom se unaprjeđuje i međusobna suradnja na području migracijske politike kao i odgovarajuća istraživanja na tom području.

Ugovorom iz 1993. o osnivanju i radu Međunarodnog središta za razvoj migracijske politike, definirani su ciljevi Ugovora, utvrđene su zadaće i pravni status ICMPD-a, kao i njegov Upravni odbor i direktor. Ujedno su definirane njihove dužnosti i obveze, te utvrđeno korištenje usluga ovog središta. Uređeno je i sudjelovanje i financiranje novih stranaka potpisnica i međunarodnih organizacija, savjetodavno tijelo, smještaj i uprava ICMPD-a, kao i trajanje i raskid Ugovora. Troškovi članarine u iznosu od 20.000 EUR-a godišnje, osiguravat će se u državnim proračunu Republike Hrvatske.

O predloženom zakonskom tekstu očitovale su se i nadležna radna tijela. **Odbor za zakonodavstvo** podupro je donošenje ovoga Zakona ne protiveći se prijedlogu predlagatelja da se pristupi donošenju po hitnom postupku, a na tekst Konačnog prijedloga nije iznio primjedbe. **Odbor za unutarnju politiku i nacionalnu sigurnost** ocijenio je opravdanim da se Ugovor potvrdi te da se osigura kontinuirano korištenje usluga ICMPD-a od Republike Hrvatske i početak priprema za formalno pristupanje ovom Ugovoru. Na tekst Konačnog prijedloga nisu iznesene konkretne primjedbe, te je Odbor odlučio da Hrvatskom saboru predloži donošenje Zakona o potvrđivanju Ugovora o osnivanju i radu Međunarodnog središta za razvoj migracijske politike (ICMPD) u tekstu kako ga je predložio predlagatelj.

O predloženom zakonskom tekstu uvodno je u ime predlagatelja govorio državni tajnik Ministarstva unutarnjih poslova **Ivica Buconjić**. On je napomenuo da Republika Hrvatska zajedno s Poljskom i Portugalom ima status zemlje sudionice

kojega je stekla potpisivanjem Sporazuma o suradnji sa Centrom 1995. godine. Nakon toga došlo je do zastoja, te ponovnog pokretanja suradnje kada je 2002. godine upućeno formalno pozivno pismo Republici Hrvatskoj da postane članicom. U studenome 2002. godine Ravnateljstvo policije pozitivno se očitovalo o navedenoj inicijativi, a tadašnji ministar vanjskih poslova **Tonino Picula** potpisao je Deklaraciju o namjeri pristupanja Sporazumu i radu Centra 29. kolovoza 2003. godine. Ocijenjeno je ujedno da Republika Hrvatska ima interes da se učlani u Centar kako bi mogla efikasnije voditi svoju migracijsku politiku.

U ime Odbora za unutarnju politiku i nacionalnu sigurnost govorio je zastupnik **Ivan Jarnjak** koji je konstatirao da na sjednici Odbora nisu izneseni konkretni prijedlozi i primjedbe, te je odlučeno da se podrži rečeni zakonski tekst. Nakon njega govorio je zastupnik dr.sc. **Miljenko Dorić (HNS)** koji je dao primjedbe na zakonski tekst kojim predlagatelj daje obrazloženje. Ocijenio je da se njime ne daju potrebna obrazloženja, a sam tekst postaje jasniji tek nakon cjelokupnog čitanja Ugovora. Predložio je da se zakonski materijal treba pripremati na jasniji način, a potrebno je naznačiti i koje su prednosti potpisivanja Ugovora za zemlje potpisnice.

Ovom je primjedbom zaključena rasprava, a u nastavku rada Sabora, pristupilo se glasovanju. Nakon brojanja glasova predsjedatelj je utvrdio da je Zakon o potvrđivanju Ugovora o osnivanju i radu Međunarodnog središta za razvoj migracijske politike (ICMDP) donijet sa 121 glasom "za" i 7 "suzdržanih".

V.Ž.

PRIJEDLOG I KONAČNI PRIJEDLOG ZAKONA O IZMJENAMA I DOPUNI ZAKONA O PRAVIMA HRVATSKIH BRANITELJA IZ DOMOVINSKOG RATA I ČLANOVA NJIHOVIH OBITELJI

Ukinute ustavno neutemeljene odredbe

Prijedlog i konačni prijedlog zakona o izmjenama i dopuni Zakona o pravima hrvatskih branitelja iz Domovinskog rata i članova njihovih obitelji prihvaćen je sa 126 glasova "za" i 2 "protiv" u tekstu predlagatelja korigiranim njegovim amandmanima.

Hrvatski sabor je, prethodno, donio zaključak o povratnom djelovanju članka 6. Zakona, jer za to postoje osobito opravdani razlozi (127 glasova "za" i jedan "protiv").

Klub zastupnika HSP-a povukao je svoj amandman na Prijedlog nakon obrazloženja potpredsjednice Vlade, Jadranke Kosor: da je Ministarstvo zaključilo kako je riječ o jednom od najvećih problema, koji se mora apsolvirati na Vladi; da je Vlada upravo na tragu intencije predloženog amandmana; obećanja da će Klub zastupnika HSP-a do naredne sjednice biti obaviješten o Vladinim daljnjim potezima.

Vlada RH obvezana je (126 glasova "za" i 2 "protiv") da žurno, a najkasnije u roku trideset dana, imenuje stručno povjerenstvo za pružanje informacijske i pravne pomoći hrvatskim braniteljima iz Domovinskog rata optuženim, osumnjičenim ili pozvanim u svojstvu svjedoka pred tijela Međunarodnoga kaznenog suda u Haagu.

O PRIJEDLOGU

Umjesto prikaza Prijedloga evo što je o njemu rekla **Jadranka Kosor**, potpredsjednica Vlade i ministrica obitelji, branitelja i međugeneracijske solidarnosti.

Vlada je na (prvoj) sjednici 5. siječnja, uredbom izmijenila dva članka Zakona o pravima hrvatskih branitelja iz Domovin-

skog rata i članova njihovih obitelji, ali se, vrlo brzo, pokazalo da to nije u skladu sa zakonom. Uredbom se nije smjelo u tom vremenu zadirati u zakone pa su predložene izmjene i dopune toga zakona, odnosno brisanje članaka 94. i 95, kojima se sada braniteljima uskraćuju određena prava u vrijeme dok su u pritvoru ili na izdržavanju kazne duže od šest mjeseci.

Uz ocjenu kako ne postoji ustavni temelj za to, i upozorenje kako se prema sadašnjem rješenju takvi branitelji i njihove obitelji stavljaju u nepovoljan položaj, predloženo je da se hitnim postupkom ovi članci brišu i u Proračunu predvide sredstva za isplatu dosad ustegnutih novčanih prava.

Kao ustavno neutemeljene, ukinute su odredbe Zakona (članci 94. i 95) prema kojima su braniteljima Domovinskog rata uskraćivana određena prava u vrijeme dok su bili u pritvoru ili na izdržavanju kazne duže od šest mjeseci.

Amandmanima su predložene još izmjene članaka 81. i 82, koje se odnose na psihosocijalnu pomoć braniteljima odnosno bolje provođenje Nacionalnog programa psihosocijalne pomoći za hrvatske branitelje i članove njihovih obitelji.

Potpredsjednica Vlade je izvijestila zastupnike da je od otvaranja triju telefonskih linija za branitelje Ministarstvu

pristiglo 4000 poziva. Najveći broj se odnosi na tužbe podnijete Upravnom sudu, zatim na poteškoće pri ostvarivanju statusa hrvatskoga ratnog vojnog invalida iz Domovinskog rata pa stambena problematika.

Branitelji su nezadovoljni tzv. sustavom prevođenja, rekla je ministrica, uz podatak da je u dosadašnjem postupku negativno riješeno otprilike 37 posto svih obrađenih predmeta, za što su Upravnom sudu Hrvatske podnesene tužbe.

Ministarstvo će, vjerojatno, predložiti Vladi da se postupak prevođenja zaustavi, do donošenja novog zakona, rekla je Jadranka Kosor, koja je još izvijestila zastupnike da će naredni tjedan biti imenovana radna skupina za, kako je rekla, konačno uobličavanje Zakona o pravima hrvatskih branitelja. Zakon najavljen prije izbora mogao bi se odmah staviti u proceduru, ali je ipak odlučeno da se formira radna skupina kako bi se pripremio zakonski tekst koji bi mogao potrajati barem deset godina i ne bi se mijenjao kod svake promjene vlasti.

RADNA TIJELA

Odbor za zakonodavstvo podržao je prijedlog uz primjedbu na članak 6, zatraživši da se utvrdi i "priznavanje" prava budući da je člancima čije se brisanje predlaže utvrđeno da ona određenom korisniku ne pripadaju. U raspravi se još čulo: ova bi se odredba trebala odnositi samo na novčana primanja socijalne naravi (invalidnine i slične naknade odnosno primanja), a ne na plaću; optuženi ili osuđeni branitelji trebaju imati ista prava kao i drugi građani. Odbor je

predložio da Parlament donese zaključak o povratnom djelovanju članka 6, jer za to postoje posebno opravdani razlozi.

Člankom 6. izmjena, za koji je utvrđena retroaktivna primjena, predviđeno je da će se novčana primanja koja, prema spornim odredbama, nisu bila isplaćivana korisniku, odnosno članovima njegove obitelji, biti isplaćena u roku devedeset dana po stupanju Zakona na snagu.

Članovi **Odbora za ratne veterane** podržali su izmjene uz prijedlog da se, analogno njima, razmotri mogućnost izmjena i dopuna članaka 65. i 66. Zakona o zaštiti vojnih i civilnih invalida rata, kojima je propisano isto ograničenje u ostvarivanje prava za vojne, mirnodopske i civilne invalide rata te članove njihovih obitelji s izuzetkom mirovinskih prava.

Obustaviti postupak prevođenja

Klub zastupnika HSP-a podnio je amandman kojim je predložio da se obustavi postupak prevođenja svih korisnika invalidskih i mirovinskih prava branitelja iz Domovinskog rata i članova njihovih obitelji. Uz prijedlog za brisanje, s tim u svezi, članaka 95, 135-138. i 140. u obrazloženju amandmana se upozorava kako je od donošenja Zakona preveden zanemarivo mali broj korisnika invalidskih prava (i to uglavnom onih najtežih), dok prevođenje mirovinskih prava još nije ni započeto (premda rok za to istječe 7. studenoga ove godine). Također se ukazuje kako je Upravni sud ukinuo više od 70 posto rješenja o reviziji i prevođenju pa bi se, znači, predloženim, po njihovoj ocjeni zaustavilo nanošenje daljnje štete - kako po pojedince tako i po samu državu.

Isti je Klub još predložio da se Vladu obveže da, najkasnije u roku 30 dana, imenuje stručno povjerenstvo za pružanje informacijske i pravne pomoći hrvatskim braniteljima iz Domovinskog rata optuženim, osumnjičenim ili pozvanim u svojstvu svjedoka pred tijela Međunarodnoga kaznenog suda u Haagu. Razlog

- nedostupnost i nemogućnost da optuženim, osumnjičenim ili onima pozvanim u svojstvu svjedoka da pribave odnosno dobiju pravnu pomoć.

Upravni sud je ukinuo više od 70 posto rješenja o reviziji i prevođenju.

Vlada RH podnijela je tri amandmana. Prvim je predložila izmjenu u članku 1. Zakona - da se umjesto o skrbi za hrvatske ratne vojne invalide iz Domovinskog rata oboljele od bolesti PTSP-a ubuduće govori o psihosocijalnoj skrbi za hrvatske branitelje i članove njihovih obitelji. Amandmanom na članak 2. predviđeno je vođenje posebnih evidencija -u nadležnim uredima državne uprave u jedinici područne (regionalne) - samouprave radi provođenja te skrbi sukladno Nacionalnom programu psihosocijalne pomoći stradalnicima iz Domovinskog rata. Prema amandmanu na članak 3, članovi tima Centra za psihosocijalnu pomoć stradalnicima iz Domovinskog rata pri županiji i Gradu Zagrebu dužni su, po potrebi, obilaziti hrvatske branitelje iz Domovinskog rata i članove njihovih obitelji.

RASPRAVA

Uvodno je izlagala potpredsjednica Vlade (prikazano u okviru poglavlja "O Prijedlogu"), a zatim predstavnik Odbora za ratne veterane, **Vlado Jukić**.

Ne treba čekati

U ime Kluba Hrvatske stranke prava, **Pero Kovačević** je najprije izvijestio zastupnike o brojnim pozivima djece poginulih branitelja, hrvatskih ratnih vojnih invalida i branitelja HSP-u, kojima je izraženo negodovanje što se tek formira radna skupina za izradu zakona. Prije svega zbog toga je, objasnio je, rekao je, što je prijedlog Kluba zastupnika HSP-a već prošao prvo čitanje. Znači ne treba toliko čekati, to više što postoji i HDZ-ov prijedlog, rekao je zastupnik, dometnuvši kako će HSP poslije Uskrša uputiti svoj konačni prijedlog Parlamentu i dometnuvši kako postoji mogućnost da se to do tada napravi i zajednički.

U nastavku izlaganja, zastupnik je ustvrdio kako bi trebalo paziti na ugled hrvatske Vlade, koja na Prijedlog sa samo sedam članaka već nakon tri dana šalje amandmane (mijenja, faktički, pola zakona) te izjavio da je važeći zakon jedan od najlošijih što ih je Parlament donio (bilo bi najispravnije proglasiti ga ništavnim, ali se to ne može učiniti zbog činjenice da su već ostvarena neka prava.

Prava braniteljima nisu "obustavljena", kako je izjavio premijer, ta je zakonska odredba, vjerojatno, prepisana iz zakona bivše SFRJ, i to 1992 - kada je HDZ bio na vlasti.

Kovačević je, zatim, izjavio kako su podaci podastri Parlamentu bili netočni. Rečeno je da će zakon državu koštati 2 milijarde i 400 milijuna kuna, a 2000. godine resorno ministarstvo imalo je 2,7 milijardi, odnosno 2003. godine 2,8 milijardi. Upozorio je, također, na posljedice primjene važećih zakonskih rješenja: u slučaju doslovne primjene zakona stopostotni invalid prve skupine bez dana efektivnog radnog staža ostao bi bez mirovine; majka dva poginula branitelja već sada ne prima ni lipu unatoč pravomoćnom drugostupanjskom rješenju; dragovoljac ne može ostvariti mirovinu zbog uvedene potvrde o okolnostima stradanja.

Iz ovog izlaganja izdvajamo još sljedeća upozorenja, ocjene i primjedbe: Upravni sud je poništio više od 70 posto rješenja Povjerenstva, odnosno Ministarstva; u tijeku predizborne kampanje na prevođenje su pozivani predsjednici podružnica HSP-a i HDZ-a; ne može se tolerirati da branitelji prolaze tolike revizije i da još na rješenja po tome toliko dugo čekaju; u roku trideset dana osnovati povjerenstvo koje će braniteljima koji su pred Haaškim sudom optuženi, osumnjičeni ili ih pozivaju kao svjedoke dati informacijsku i pravnu pomoć.

Ispravljajući navode Kovačevića, **Ivica Pančić (SDP)** je rekao da je zakon donesen u redovnoj proceduri, priznao da je točno kako je došlo do promjene iznosa stavki u Ministarstvu, ali i objasnio kako je to posljedica promjena načina financi-

ranja (braniteljske mirovine su prije bile dijelom isplaćivane iz Državnog proračuna, a dijelom iz Mirovinskog fonda, a zadnjih godina kompletno iz Proračuna; izjavio da je netočno kako 100-postotni invalid bez dana staža gubi mirovinu te samo djelomično točno kako na Upravnom sudu pada 70 posto rješenja (pada ju ona koja je potpisivao bivši pomoćnik ministra hrvatskih branitelja).

Predložene samo kozmetičke promjene

Ivica Pančić je u nastavku izlagao u ime **Kluba zastupnika SDP-a**, rekavši najprije kako se na ovome, od ukupno četiri temeljena predizborna HDZ-ova obećanja, najočiglednije vidi da je bila riječ samo o obećanjima. Zastupnik je zatim rekao kako se može složiti da je Zakon loš, ali prethodni je u pravnom pogledu bio apsolutno nepismen i "samim time katastrofalan".

Komentirajući tvrdnje kako suradnja s Haagom kriminalizira Domovinski rat i obezvrjeđuje hrvatske branitelje, stavlja ih u kategoriju socijalno ugroženih, Pančić je skrenuo zastupnicima pozornost na činjenicu da je upravo ova vlast ukinula ministarstvo branitelja, dok je u nazivu novoga ukinut prefiks "hrvatski". Podsjetio je još da je bivše Ministarstvo smanjilo trošak funkcioniranja Ministarstva 5-6 puta (za čelne ljude).

Na upozorenje predsjednika Hrvatskog sabora, **Vladimira Šeksa** da se ne raspravlja o ustrojstvu državne uprave, zastupnik **Pančić** je uzvratio da se drži teme te podsjetio kako su osobe postavljene za pomoćnike u Ministarstvu obitelji, branitelja i međugeneracijske solidarnosti nabavljale mikrovalne pećnice za 16.000 kuna (a cijena im je 900).

Na riječi **Vladimira Šeksa** kako su dva državna tajnika odmah povučena, **Ivica Pančić** je upozorio da oni ipak i dalje (zato što su na poslu bili sedam dana) primaju plaću. A razmišlja se, npr., o tome da li hrvatskim braniteljima povećati primanja za 150-200 kuna, dok će netko i dalje primati 10.000 za plaću koju nije zaslužio.

Usljedio je novi zahtjev **predsjedavajućeg** zastupniku da se drži teme.

U nastavku izlaganja, **Ivica Pančić** je podsjetio na predizborno HDZ-ovo obećanje da će zakon o braniteljima doći

na prvu sjednicu, ustvrdio kako su samo kozmetičke promjene predložene možda i stoga što bi temeljite izmjene koštale 500-600 milijuna kuna, a koalicijski dogovor HDZ-a s SDSS-om predviđa vraćanje institucije stanarskog prava, što - dometnuo je - bivšoj vlasti nije bilo nakraj pameti (od toga je odustala i međunarodna zajednica).

Iz izlaganja predstavnika SDP-a još izdvajamo sljedeće ocjene i primjedbe: dobro je što se odustalo od uredbe za koju se pokazalo da je prouustavna; prava braniteljima nisu, međutim, "obustavljena", kako je izjavio premijer, ta je zakonska odredba vjerojatno prepisana iz zakona bivše SFRJ, i to - 1992, kada je HDZ bio na vlasti; u neravnopravnom su položaju su ostali - civilni invalidi iz Domovinskog rata, invalidi rada te invalidi iz drugih ratova; u praksi centara za psihosocijalnu pomoć je to što je predloženo.

Novi zakon će biti pripremljen tijekom godine.

Ovaj klub je za izjednačavanje prava svih kategorija invalida, ali smatra da iznosi invalidnina iz Domovinskog rata moraju biti veći, jer su takva rješenja i u drugim zemljama.

Ispravci

Franjo Matušić (HDZ) je upozorio da je Pančić povrijedio Poslovnik opravdavajući svoj bivši rad, umjesto da govori o temi rasprave.

Pero Kovačević je zatražio od Pančića da ne dezinformira javnost. Samo 10 posto rješenja je poništeno, dok ih je on (Kovačević) potpisivao, a 70 posto revizija je potpisao Pančićev zamjenik Vdović.

Katarina Fuček (HDZ) je, ispravljajući Pančića, rekla kako prefiks "hrvatski" nije izgubljen u značenju. Sva su, dometnula je, ministarstva hrvatska i bave se hrvatskim pitanjima i hrvatskim područjima, ne austrijskim ili mađarskim.

Niku Rebića (HDZ), koji je neslaganje s Pančićevim ocjenama izrazio uzvikom sportskog komentatora Mladena Delića "Ljudi moji, je li to moguće" predsjedavajući, **Vladimir Šeks** je

upozorio da na izlaganje predsjednika klubova nema replike.

Da bi ispravio Pančićevu tvrdnju kako zakona o braniteljima nema, **Petar Mlinarić (HDZ)** je izjavio da je sam bio sudionikom njegove izrade te da će se tim zakonom vratiti sva oduzeta prava svim hrvatskim braniteljima i njihovim obiteljima.

U ime predlagatelja

Odgovarajući na primjedbe u ime predlagatelja, potpredsjednica Vlade **Jadranka Kosor** je najprije izjavila kako je neistinita (Pančićeva) tvrdnja da je riječ samo o obećanjima. HDZ je najavio da će vratiti dostojanstvo hrvatskim braniteljima i članovima njihovih obitelji (simbolički je to već i učinjeno vraćanjem Darku Bešteku proteze) i Vlada je tu potpuno jasna, zakon će biti pripremljen tijekom godine.

Potpredsjednica je s tim u svezi podsjetila kako su u proteklim godinama branitelji bili nazivani "povlastičarima" te upozorila na tvrdnju kako su oni stekli invaliditet "putujući pod Mirne krovove" ili "odlazeći iz Mirnih krovova", a i na izjavu kako HVIDRA neće dobiti ni lipu iz Državnog proračuna.

Iz njezina izlaganja još izdvajamo: Vlada će predložiti da u povjerenstvu za pripremu zakona bude predstavnik Sabora; potporu tijeku i tempu izrade zakona već su dali Koordinacija udruga iz Domovinskog rata, HVIDRE i Udruge udovica te dvije udruge koje nisu unutar koordinacije; izmjene nisu kozmetičke prirode.

Potpredsjednica Vlade još je naglasila kako je Vladino stajalište da se ne može predvidjeti dvostruka kazna ni za koga pa tako ni za hrvatskog branitelja.

Da ne bi ispalo da su autori citata on ili drugi iz SDP-a, **Ivica Pančić** je potpredsjednici uzvratio da se u svezi s citatom o Mirnim krovovima mora obratiti Predsjedniku Republike.

Podrška

Josip Đakić je rekao da **Klub zastupnika HDZ-a** Prijedlog podržava bezrezervno jer se njime ispravlja neustavno oduzimanje prava i jer su ovo prvi pomaci u ispravljanju niza nepravdi počinjenih spram najzaslužnije populacije hrvatskih građana, u rješavanju, kako je naglasio,

problema, obespravljenih, poniženih i zaboravljenih, a najzaslužnijih za postojanje Hrvatske.

Da zakonski prijedlog podržava **Klub zastupnika HSLS-a** zastupnike je izvijestila **Đurđa Adlešić**, naglasivši kako je cilj zakona da doista svi budu jednaki pred zakonom. Posebno podupiru konkretniju brigu o oboljelima od posttraumatskog stresnog sindroma. Ona je uvodno izrazila žaljenje što se o ovom zakonu niti jednom nije raspravljalo bez "nepotrebnih stranačkih boja".

U liječenju oboljelih od PTSP-a može se učiniti daleko više. Kod ratnih veterana američke vojske uspjeh u liječenju je gotovo 60 posto, a kod stradalnika u Svjetskom trgovačkom centru čak 80 do 90 posto.

Prijedlog je podržao i **Klub zastupnika HNS-a**, čiji je predstavnik - **Željko Kurtov** rekao kako zastupnici, naročito hrvatski branitelji, moraju itekako biti osjetljivi i odgovorni da se isprave nepravde kako god nanesene - slučajno ili nesnalaženjem predlagatelja - s tim da se u neravnotežan položaj ne dovedu druge skupine građana. Nakon napomene kako branitelji invalidi oboljeli od PTSP-a moraju biti obuhvaćeni najefikasnijim liječenjem, a njihove obitelji najboljim savjetima, zastupnik se još založio da se ispravi nepravda nanesena člankom 36. Zakona o radu (dvostruki radni staž). Klub zastupnika HNS-a će, napomenuo je, predložiti izmjenu. Obrazložio je zatim kako su branitelji koji nisu bili zaposleni prije rata sada zakinuti, a mogli bi, primjerice, imati više godišnjeg odmora ili nešto veću plaću.

Mr. sc. **Marin Jurjević (SDP)** je rekao kako nema ništa protiv toga da se ispravi ono što je, kako je naglasio, "uvučeno u zakone 1992", a oštetilo je branitelje. Apelirao je zatim da se ispravi nepravda načinjena obitelji dvojice pomoraca Jadrolinije poginulih na trajektu "Vladimir Nazor" u splitskoj luci za topničkog napada s brodova JNA. Tada je, podsjetio je, civilna flota dostavljala oružje i sl. i to je u nekim drugim gradovima uvažavano, a u Splitu ne.

Samo kozmetičke mjere

Mato Gavran (SDP) je najprije ustvrdio kako je novi zakon o braniteljima očito bio samo predizborno obećanje ili su, dometnuo je, neki drugi razlozi uvjetovali da se ne dobije kompletan zakon. Predloženo su kozmetičke promjene, vatrogasne mjere. Amandmanima je Prijedlog popravljen, ali samo zakonodavno, jer u praksi je takav pristup bio sve vrijeme, ustvrdio je zastupnik. Iz njegova izlaganja još izdvajamo: i dalje je nejasno kako je moguće da važeća odredba - za koju predlagatelj tvrdi da je protuustavna - egzistira dugi niz godina; što će biti sa člancima 65. i 66. Zakona o vojnim i civilnim žrtvama rata koji i dalje ostaju na snazi; raduje činjenica da je mali broj branitelja pod zakonskim sankcijama pa su sredstva koja valja izdvojiti zanemarljiva (oko 285 tisuća kuna).

Ispravljajući tvrdnju kako je riječ samo o kozmetičkim promjenama, **Željko Nenadić (HDZ)** je rekao da su promjene suštinske. Postojećim rješenjem branitelji su stavljeni u određeni položaj u odnosu na one koji to nisu.

Mato Gavran je ustajao i tvrdnji da su promjene kozmetičke, napomenuvši kako će se na koncu vidjeti što će donijeti život.

Dr. sc. **Krešimir Ćosić (HDZ)** je izjavio kako se braniteljima nije dovoljno pomagalo u "stručnom i profesionalnom smislu" kako bi razina pomoći odgovarala razini koju imaju osobe s posttraumatskim stresnim sindromom. Zabrinjavajuće je, rekao je, da se na početku 21. stoljeća neki važni problemi sa PTSP sindromom pokušavaju riješiti "raznim upitnicima", neprimjerenim prostorom, vremenu i tehnologijama.

Zastupnik je ustvrdio kako svjetski podaci (statistike) svjedoče da se u liječenju oboljelih od PTSP-a može učiniti daleko više. Kod ratnih veterana američke vojske uspjeh u liječenju je gotovo 60 posto, a kod stradalnika u Svjetskom trgovačkom centru čak 80 do 90 posto.

Vratiti prava pripadnicima antifašističkog pokreta

Biserka Perman (SDP) je, uvodno, napomenula kako je pohvalno što se braniteljima iz Domovinskog rata želi dati odgovarajući status, ali da bi valja-

lo povesti računa i o pripadnicima anti-fašističkog pokreta iz Drugoga svjetskog rata, kojima je najveći dio prava ukinut. S obzirom na njihovu poznu dob, oni imaju velikih problema u ostvarivanju minimalnih potreba u zdravstvenoj zaštiti, a i kod ostvarivanja drugih prava (novčana primanja). Tu je i pitanje moralne satisfakcije za njihov doprinos današnjoj hrvatskoj državi, rekla je zastupnica, napomenuvši kako se bez toga hrvatski branitelji u Domovinskom ratu ne bi imali za što boriti.

Drugi veliki stup hrvatske države, što se vidi iz Ustava, jest anti-fašistička borba, i neizmjereno je važno da se njenim sudionicima osiguraju ukinuta prava.

Iz primjedbi i prijedloga na izmjene i dopunu Zakona izdvajamo: upit - što se podrazumijeva pod pojmom psihosocijalna skrb; upozorenje kako bi se predloženim, zapravo, vratila prava braniteljima na novčana primanja koja su namjenska, i koja u zatvoru imaju besplatno (doplatak za njegu druge osobe, ortopedski doplatak, usluge za njegu i pomoć, novčana prava za nezaposlene i sl.; upit ne bi li bilo korisnije, s obzirom na sve to ova sredstva usmjeriti u druge korisnike socijalne pomoći.

Ima nekih prava financijske naravi koja, po prirodi stvari, ne pripadaju, odnosno nisu primjerena boravku u zatvoru (davanjem takvih prava neopravdano bi se nabacila čak i stigma na cijelu braniteljsku populaciju).

Nakon napomene kako oni koji si pridonijeli stvaranju hrvatske države zaslužuju najviši stupanj zaštite, dr. sc. **Ivo Josipović (neovisni)** podržao je Prijedlog uz upozorenje da bi trebalo razmotriti da li osigurati baš cijeli spektar prava, jer ima - napomenuo je - nekih prava (financijske naravi), koja

po prirodi stvari ne pripadaju, odnosno nisu primjerena boravku u zatvoru. Davanjem tih prava neopravdano bi se nabacila, napomenuo je, čak i stigma na cijelu braniteljsku populaciju).

Drugi veliki stup hrvatske države, što se vidi iz Ustava, jest antifašistička borba, i neizmjereno je važno da se osiguraju i prava onima koji su doprinos hrvatskoj državi dali kroz nju, naglasio je Josipović, dometnuvši kako i tako nije riječ o velikim sredstvima (a i to je generacija na odlasku).

U ime Ministarstva

Državni tajnik u Ministarstvu obitelji, branitelja i međugeneracijske solidarnosti, Tomislav Ivić je, u ime Ministarstva, rekao kako im namjere zaista nisu bile kozmetičke promjene te da novi zakon doista nije samov predizborno obećanje. Iluzorno je, međutim, bilo očekivati da

će prijedlog biti podnesen u roku mjesec dana, dok se Ministarstvo još ekipira. Obećavši da će se već naredni tjedan početi intenzivno raditi na novom zakonskom tekstu, on je objasnio kako se s amandmanima išlo nakon konzultacija s braniteljskim udrugama radi proširivanja prava branitelja.

Zaključci

Hrvatski sabor je najprije donio zaključak o povratnom djelovanju članka 6. Zakona, za što postoje osobito opravdani razlog (127 glasova "za" i jedan "protiv").

Klub zastupnika HSP-a je povukao svoj amandman na Prijedlog nakon obrazloženja potpredsjednice Kosor: da je Ministarstvo zaključilo kako je to jedan od najvećih problema koji se mora apsolvirati na Vladi; da je Vlada na tragu intencije predložena; da će

do naredne sjednice Klub zastupnika HSP-a biti obaviješten o Vladinim daljnjim potezima.

Prijedlog i Konačni prijedlog zakona o izmjenama i dopuni Zakona Zakona o pravima hrvatskih branitelja iz Domovinskog rata optuženim, osumnjičenim ili pozvanim u svojstvu svjedoka pred tijela Međunarodnog kaznenog suda u Haagu prihvaćen je sa 126 glasova "za" i 2 "protiv", u tekstu predlagatelja korigiranom njegovim amandmanima.

Vlada RH obvezana je da žurno, a najkasnije u roku trideset dana, imenuje stručno povjerenstvo za pružanje informacijske i pravne pomoći hrvatskim braniteljima iz Domovinskog rata optuženim, osumnjičenim ili pozvanim u svojstvu svjedoka pred tijela Međunarodnog kaznenog suda u Haagu.

J.R.

PRIJEDLOG I KONAČNI PRIJEDLOG ZAKONA O IZMJENAMA I DOPUNAMA ZAKONA O OBEZAMA I PRAVIMA DRŽAVNIH DUŽNOSNIKA

Nove kategorije dužnosnika

Posljednjeg dana zasjedanja Hrvatskoga sabora na 3. sjednici usvojene su izmjene Zakona o obvezama i pravima državnih dužnosnika predlagatelja Vlade Republike Hrvatske. Tijekom rasprave svi su se govornici složili kako su izmjene potrebne radi usklađivanja s najnovijim promjenama zakona koji se odnose na državnu upravu, ali sporno je ostalo pitanje koje su to dužnosti koje bi se mogle okvalificirati kao državne, te time steći prava i obveze koje proizlaze iz postojećeg zakona.

O PRIJEDLOGU

Izmjene Zakona o obvezama i pravima državnih dužnosnika nužne su radi usklađivanja s postojećim zakonskim odredbama Zakona o Vladi Republike Hrvatske,

Zakona o pravobranitelju za djecu, Zakona o ravnopravnosti spolova, te Zakona o sustavu državne uprave. Naime, tim su zakonima, krajem 2003. godine, uvedene nove kategorije državnih dužnosnika, a koje nisu obuhvaćene Zakonom o obvezama i pravima državnih dužnosnika. Prijedlog izmjena se tako odnosi na odredbe članaka 1. i 12. postojećeg Zakona o obvezama i pravima državnih dužnosnika, mijenjajući "zamjenike ministara" s "državnim tajnicima", te kao dužnosnike uvodeći pravobranitelja za djecu i njegove zamjenike, pravobranitelja za ravnopravnost spolova i njegove zamjenike, te zamjenika državnog tajnika u Središnjem državnom uredu.

Drugi motiv ovih promjena jest nedostatak proračunskih sredstava, te se stoga ovim prijedlogom odredba članka 12.

stavak 4. Zakona o obvezama i pravima državnih dužnosnika, neće primjenjivati u 2004. godini, odnosno plaće državnih dužnosnika neće se uvećavati za 0,5% za svaku navršenu godinu radnog staža. S obzirom na to kako se na osnovi ovog zakona trebaju utvrditi koeficijenti za izračun plaće novih državnih dužnosnika, a sukladno Zakonu o izmjenama i dopunama Zakona o državnoj upravi koji je stupio na snagu 22. prosinca 2003. godine, Vlada drži kako postoje svi preduvjeti za donošenje zakona po hitnom postupku.

RADNA TIJELA

Matični Odbor za izbor, imenovanja i upravne poslove podržao je hitni postupak te predložio Hrvatskom saboru

donošenje Zakona o izmjenama i dopunama Zakona o obvezama i pravima državnih dužnosnika. Istu preporuku donio je i **Odbor za obitelj, mladež i sport** iako je zaključeno kako postoje određene nelogičnosti u određivanju koeficijentata za obračun plaća za čije će korekcije biti naknadno prigode.

Odbor za Ustav, Poslovnik i politički sustav podržao je donošenje prijedloga zakona, ali uz preporuku da se prije njega raspravi i donese Zakon o izmjenama i dopunama Zakona o sudovima kako bi se u kategoriju državnih dužnosnika uvrstili tajnik Vrhovnog suda i glavni tajnik Ustavnog suda. U skladu s tom preporukom Odbor je podnio dva amandmana.

Slično obrazloženje vezano uz proširenje kruga dužnosnika, uz preporuku donošenja ovog prijedloga zakona dao je i **Odbor za zakonodavstvo** te uputio 3 amandmana u saborsku proceduru.

AMANDMANI

Prvim i drugim amandmanom **Odbora za zakonodavstvo** koji se odnose na članke 1. i 2. Prijedloga popis državnih dužnosnika proširuje se s "glavnim tajnikom Ustavnog suda Republike Hrvatske s koeficijentom od 5,27", dok se trećim amandmanom uređuje nomotehnički izričaj.

Amandmanima na iste članke Prijedloga, **Odbor za Ustav, Poslovnik i politički sustav** uz glavnog tajnika Ustavnog suda Republike Hrvatske, u krug državnih dužnosnika s istim koeficijentom od 5,27 ulazi i "tajnik Vrhovnog suda Republike Hrvatske".

Vlada Republike Hrvatske podnijela je jedan amandman na članak 2. Prijedloga određujući poseban koeficijent od 7,14 za zamjenika predsjednika Ustavnog suda Republike Hrvatske.

RASPRAVA

U ime predlagatelja riječ je dobio **Antun Palarić**, državni tajnik Središnjeg državnog ureda za upravu istaknuvši pritom kako je riječ o Zakonu koji se tehnički usklađuje s ranije donesenim zakonima, a kojim su određene nove kategorije državnih dužnosnika kao što su pravobranitelj za djecu i njegovi zamjenici, pravobranitelj za ravnopravnost spolova i njegovi zamjenici, te tajnik. Istovremeno se uvodi nova kategorija državnih dužnosni-

ka umjesto zamjenika ministara, a to su državni tajnici koji upravljaju središnjim državnim uredima. Predstavnik predlagatelja iskoristio je priliku pojasnivši kako je Vlada podnijela svoj amandman na poticaj Ustavnog suda, kako bi se u red državnih dužnosnika uvrstio i zamjenik predsjednika Ustavnog suda koji je Poslovnikom Suda predviđen kao državni dužnosnik.

Podršku Zakonu dao je u ime matičnog radnog tijela **Dražen Bošnjaković (HDZ)** izražavajući zadovoljstvo što je usvojena preporuka Odbora za Ustav, Poslovnik i politički sustav da se ovaj zakon stavi na dnevni red nakon donošenja Zakona o sudovima kako bi se u krug dužnosnika mogli uvrstiti glavni tajnik Ustavnog suda i tajnik Vrhovnog suda Republike Hrvatske.

Potrebna promjena čitavog zakona

Klub zastupnika HSLŠ-a i DC-a u čije je ime govorila **Đurda Adlešić** podržao je Prijedlog, napominjući kako se ipak radi o minimalnim tehničkim izmjenama, te kako trenutno važeći Zakon o obvezama i pravima dužnosnika zahtijeva ozbiljnije izmjene. Na nužnost konkretnijih izmjena zastupnica Adlešić upozorila je podsjetivši na odugovlačenje s osnivanjem etičkog povjerenstva cijeli protekli saziv Sabora.

"Nedostatak etičkog povjerenstva zapravo se pokušao kompenzirati Zakonom o sukobu interesa što je bilo doista licemjerno jer su se tu određivale vrijednosti poklona, a u međuvremenu se dopuštalo državnim dužnosnicima da trguju, sklapaju poslove s državom". U završnoj riječi zastupnica je pozvala ministricu pravosuđa na hitne promjene glede kontrole prilikom izbora i imenovanja novih državnih dužnosnika kako bi se izbjegle afere koje su potresale javnost proteklih mjeseci. "Držim da bi to doista bio dobar doprinos, ne samo pri izradi ovog zakona, nego pri ozbiljnosti svake Vlade."

Upitan predmet rasprave

Nenad Stazić je u ime Kluba zastupnika SDP-a pozdravio uvrštavanje odredbe kojom se državnim dužnosnicima u ovoj godini neće isplaćivati 0,5% po godini

staža kao dodatak na osnovnu plaću niti i u ovoj godini. "Tu smo odredbu mi uveli u okviru smanjenja dužnosničkih plaća odmah na početku našeg mandata i podržavamo da to ograničenje ostane i dalje na snazi."

No, iako je istaknuo kako će Klub zastupnika SDP-a podržati Prijedlog, zastupnik Stazić je izrazio čuđenje što predlagatelj u svijetlu posljednjih imenovanja na dužnosničke funkcije od strane Vlade gospodina Sanadera nije "zagrebala" malo dublje po ovom zakonu pa promijenila i neke druge članke, konkretno članak 15. Tim se člankom osigurava dužnosnicima nakon prestanka obnašanja dužnosti sve do početka ostvarivanja plaće po drugoj osnovi, pravo na naknadu u visini plaće koju ostvaruje dužnosnik na toj dužnosti, a sljedećih 6 mjeseci u visini od 50% plaće. "Ta trebalo bi ipak odrediti neki minimalni rok, utvrditi vrijeme koje dužnosnik mora provesti na svojoj dužnosničkoj funkciji da bi uopće stekao pravo koristiti se ovom povlasticom po kojoj nakon odlaska s funkcije još godinu dana prima visoku dužnosničku plaću."

Želeći obrazložiti argumente u korist ovakvih iznesenih sugestija, zastupnik Stazić istaknuo je skandalozna imenovanja u Ministarstvu obitelji i u Ministarstvu unutarnjih poslova. U daljnjem elaboriranju tih imenovanja prekinuo ga je predsjednik Sabora upozorivši ga kako to nije predmet rasprave. Zastupnik Stazić se s time nije složio, te mu je nakon nastavka izlaganja o spornim imenovanjima, predsjednik riječ i na zahtjev Milanke Opačić u ime Kluba zastupnika SDP-a odobrio stanku od 15 minuta.

Protest Kluba zastupnika SDP-a

U ime Kluba zastupnika SDP-a riječ je dobio **Mato Arlović** protestirajući zbog grubog kršenja Poslovnika Hrvatskog sabora od strane predsjednika, držeći kako je zastupnik Stazić govorio u okviru teme, te mu stoga treba omogućiti nastavak izlaganja. Isto tako Arlović je optužio predsjednika Sabora za vođenje sjednice na diskriminatorski način prema zastupnicima SDP-a, te kako se još nikad nije dogodilo da se oduzme riječ predstavniku Kluba u uvodnom izlaganju.

Predsjednik Sabora nije uvažio stav Kluba zastupnika SDP-a smatrajući kako niti u jednom pogledu Poslovnik nije bio

povrijeđen, te kako će zatražiti mišljenje od Odbora za Ustav, Poslovník i politički sustav.

Zastupnik **Ivo Lončar (neovisni)** javio se za ispravak netočno navoda Arlovića kako se predsjednik Sabora već dva, tri dana diskriminatorski odnosi prema Klubu zastupnika SDP-a. "To nije točno, jer to nisam primijetio, ali sam primijetio jednu nevjerovatnu amneziju kod kolege Arlovića jer on bi samo trebao pogledati fonogram kada smo razgovarali o HRT-u u prethodnom mandatu kad je na mene slao ni manje ni više nego stražu."

Tiha promjena nepodobnih

Srećko Ferenčak u ime Kluba zastupnika HNS-a i PGS-a, drži kako je s obzirom na uvedene nove kategorije dužnosnika potrebno ugraditi te promjene i u ovaj zakon, no isto tako upozorava na pogrešne poteze koje su dovele do promjene ovog zakona. "Naime, Vlada RH želeći izvršiti svoje predizborno obećanje da će smanjiti troškove državne uprave, krenula je u objedinjavanje pojedinih ministarstava. Tim je potezom samo nekoliko ministara manje, a kompletna državna administracija je ostala ista." Po njegovom mišljenju nije napravljena nikakva ušteda, niti se mogu osjetiti organizacijska poboljšanja jer je poznato da centralizacija ne dovodi ni do kakvih ubr-

zanja već upravo suprotno. Prema mišljenju Kluba zastupnika HNS-a i PGS-a ovim potezom Vlada je sebi omogućila tihi promjenu njima nepoćudnih ljudi.

"Mi se naravno slažemo da svaki ministar mora imati svoj tim i svoje najbliže suradnike, ali smo svjedoci da se smjenjuju visoko obrazovani, nestranački ljudi po svim ministarstvima i dovode novi i podobni" - zaključio je Ferenčak svoje izlaganje te upitao koja su to sredstva osigurana za provođenje ovog zakona ako proračun još nije donesen.

Na povredu Poslovníka upozorio je **Jozo Radoš (LIBRA)** smatrajući kako se zastupnik Ferenčak u svom izlaganju jednako kao zastupnik Stazić nije držao teme, te ukoliko mu se ne izrekne opomena, to znači da je predsjednik Sabora prekršio poslovnik u slučaju zastupnika Stazića.

Predsjednik Sabora je iznio stajalište kako smatra da se zastupnik Ferenčak nije udaljio od teme o kojoj se raspravljalo.

Antun Palarić se tijekom završne riječi u ime predlagatelja zahvalio svim sudionicima na diskusiji, napomenuvši još jednom kako se ovom reorganizacijom vrha državne uprave postigao cilj; smanjio se broj ministara, potpredsjednika Vlade bez resora, ministara bez portfelja, te smo stvorili Vladu koja ima manji broj članova, te je time operativnija i može brže raditi.

IZJAŠNJAVANJE O AMANDMANIMA

Izjašnjavanje o amandmanima počelo je istupom **Željka Peceka (HSS)** koji je upozorio na povredu Poslovníka jer se u predloženom zakonskom tekstu ne navodi točna visina sredstva koja će biti potrebna za provođenje ovog zakona, no predsjednik Sabora nije uvažio njegovu primjedbu.

Amandmani **Odbora za Ustav, Poslovník i politički sustav te Odbora za zakonodavstvo** na članak 1. Prijedloga zakona Vlada je prihvatila, ali u drugačijoj formulaciji kako bi se numerički slagao s ostatkom zakonskog teksta. Prihvaćeni su i amandmani istih odbora i na članak 2. ali u drugačijem nomotehničkom obliću.

Vlada je uz implementiranje vlastitog amandmana odbila amandman Odbora za zakonodavstvo koji se odnosi na članak 3. smatrajući kako je Vladin prijedlog nomotehnički ispravan.

Time je zaključena rasprava o amandmanima i sa 120 glasova "za" i 6 "protiv" donesen je Zakon o izmjenama i dopunama Zakona o obvezama i pravima državnih dužnosnika u tekstu kako ga je predložio predlagatelj zajedno s prihvaćenim amandmanima.

H. S.

PRIJEDLOG I KONAČNI PRIJEDLOG ZAKONA O PLAĆAMA SUDACA I DRUGIH PRAVOSUDNIH DUŽNOSNIKA

Sucima i državnim odvjetnicima dodatak na pravosudni staž

Uz određene amandmanske korekcije zastupnici Hrvatskog sabora uz određene amandmanske korekcije usvojili su po hitnom postupku Zakon o plaćama sudaca i drugih pravosudnih dužnosnika (predlagatelj - Vlada

RH). Na temelju ovog zakona sudac, odnosno državni odvjetnik ostvaruje pravo na uvećanje plaće od 0,5 posto ali samo za staž ostvaren u obnašanju sudačke odnosno državnoodvjetničke dužnosti, a ne za ukupan staž.

O PRIJEDLOGU

Umjesto prikaza zakonskog prijedloga osvrćemo se na uvodno izlaganje ministrice pravosuđa, **Vesna Škare-Ožbolt**. Obrazlažući razloge zbog kojih se Vlada

odlučila na podnošenje zakonskog prijedloga ministrica je podsjetila na početak 1999. godine kada je Hrvatski sabor donio Zakon o plaćama sudaca i drugih pravosudnih dužnosnika kojim je (članak 6.) bilo utvrđeno da se plaća sudaca i drugih pravosudnih dužnosnika uveća za 0,5 posto za svaku navršenu godinu staža, a najviše za 20 posto. Iste je godine utvrđeno da se ta odredba neće primjenjivati, ali je ona i narednih godina stavljena van primjene i kao takva važila sve do današnjih dana. Obrazloženje da se ne isplaćuje 0,5 posto na plaću sudaca za svaku navršenu godinu staža nalazilo se u činjenici da se u državnom proračunu

Amandmanskim korekcijama Vlada je učinila ogroman napor u osiguravanju sredstava kojima bi se sucima i državnim odvjetnicima isplatio dodatak na pravosudni staž, a ne na cjelokupni staž.

za to nisu mogla osigurati dostatna sredstva. Resorno je ministarstvo svake godine na temelju pokazatelja o broju sudaca izračunavalo koliko je za to potrebno osigurati sredstava i o tome je izvještavalo Ministarstvo financija. Rezultat svih poduzetih napora bio je prolongiranje odredbe članka 6. uvijek za iduću godinu. Sredinom prosinca 2002. godine Hrvatski je sabor obvezao Vladu da najkasnije do 30. travnja 2003. godine osigura primjenu članka 6. Zakona o plaćama sudaca i drugih pravosudnih dužnosnika koji se odnosi na prava sudaca na dodatak za staž. Na temelju podataka o broju sudaca na dan 31. prosinca 2003., i prosječnom stažu sudaca i pravosudnih dužnosnika u svakom sudu i državnom odvjetništvu u 2003. godini bilo je nužno osigurati otprilike 60 milijuna kuna. Velike i opravdane prigovora upućivali su posebno suci sa izuzetno dugim sudačkim stažom ali i oni pred mirovinom zbog toga što su praktički u plaćama bili izjednačeni sa sucima koji su bili na početku sudačke odnosno pravosudne karijere. Ipak, imajući u vidu potrebu da se ispravi takva nepravda, a vodeći računa o nedostatnim sredstvima u proračunu, Vlada je na dan rasprave o ovoj temi podnijela dva amandmana na Konačni prijedlog zakona. Prvim je predložila da se sucima

i drugim pravosudnim dužnosnicima tijekom 2004. godine ne isplaćuje naknada utvrđena člankom 5. Zakona (dodatak na plaću koju ima dužnosnik raspoređen za zamjenika predsjednika suda, odnosno zamjenika člnika drugog pravosudnog tijela ili sudac koji obavlja poslove predsjednika odjela, odnosno voditelja odjela), te naknada utvrđena člankom 7. (pravo na povećanje plaće sucu, odnosno pravosudnom dužnosniku upućenom na rad u drugi sud). Međutim, isplaćivala bi im se naknada utvrđena člankom 6. Zakona, tj. plaća bi se uvećavala za 0,5 posto za svaku godinu staža, a najviše 20 posto. Drugim se amandmanom predlaže izmijeniti članak 6. tako da sudac, odnosno državni odvjetnik ostvaruje pravo na uvećanje plaće od 0,5 posto samo za staž ostvaren u obnašanju sudačke, odnosno pravosudne dužnosti, a ne za ukupan radni staž. Na taj je način, kaže, Vlada učinila ogroman napor u osiguravanju sredstva kojima bi se sucima i državnim odvjetnicima isplatio dodatak na pravosudni staž, a ne na cjelokupni staž. U odnosu na ono što smo imali proteklih godina to je bitan iskorak na bolje, zaključila je ministrica Škare-Ožbolt.

RADNA TIJELA

Većina članova **Odbora za pravosuđe** istaknula je mišljenje da Vlada u postupku izrade Prijedloga državnog proračuna za 2004. treba osigurati sredstva u skladu s člankom 5., 6. i 7. Zakona o plaćama sudaca i drugih pravosudnih dužnosnika.

Odbor za zakonodavstvo podupro je donošenje Zakona, ne protiveći se primjeni hitnog postupka niti prijedlogu da Zakon stupi na snagu danom objave u "Narodnim novinama".

I Odbor za Ustav, Poslovník i politički sustav podržao je prijedlog predlagatelja da se Zakon donese po hitnom postupku. S obzirom da Odlukom o privremenom financiranju poslova, funkcija i programa državnih tijela i drugih korisnika državnog proračuna u I tromjesečju 2004. godine nisu osigurana sredstva za isplatu 0,5 posto sredstava sucima i drugim pravosudnim dužnosnicima za svaku navršenu godinu staža, Odbor je prihvatio rješenje iz Prijedloga zakona. Član Odbora, zastupnik Mato Arlović izrazio je stajalište da bi s ustavnopravnog aspekta svi zaposlenici, pa tako i suci i pravosudni

dužnosnici, trebali ostvarivati jednako pravo na naknadu na temelju navršenih godina staža. Svi članovi Odbora su zaključili da je potrebno da Vlada u postupku izrade Prijedloga državnog proračuna za ovu godinu, sagledavajući mogućnosti, obveze i potrebe svih korisnika proračuna, pokuša iznaći i sredstva kojima bi se osigurala isplata 0,5 posto za svaku navršenu godinu staža sucima i drugim pravosudnim dužnosnicima.

AMANDMANI

Amandmanom na članak 1. **Odbor za zakonodavstvo** nomotehnički uređuje izričaj.

Većina članova **Odbora za pravosuđe** mišljenja je da Vlada u postupku izrade Prijedloga državnog proračuna za ovu godinu treba osigurati sredstva u skladu s člancima 5., 6. i 7. Zakona o plaćama sudaca i drugih pravosudnih dužnosnika. S tim u vezi je amandmanski prijedlog Odbora da se spomenute odredbe primjenjuju od 1. travnja 2004. godine.

Amandman je podnio i Klub zastupnika SDP-a. U razlozima zbog kojih se donosi ovaj Zakon navedeno je da odgovarajuća sredstva nisu predviđena u Odluci o privremenom financiranju poslova, funkcija i programa državnih tijela i drugih korisnika Državnog proračuna u I tromjesečju 2004. godine. Istekom tromjesečja prestaje važnje spomenute Odluke, a donijet će se i Državni proračun pa nema nikakve zapreke da se državnim proračunom ne predvide sredstva za provedbu odredbi Zakona o dodacima na plaću pravosudnim dužnosnicima. Također se ističe kako su u proteklom razdoblju u pravosuđe (kapitalne investicije, povećanje broja sudaca i osoblja, opreme) uložena znatna sredstva, te da je uvođenje pravosudnih dužnosnika u redoviti režim plaća u kojem se vrednuje minuli radni staž, odnosno posebne dužnosti koje obavljaju, logičan nastavak reforme pravosuđa. Zbog toga, redoviti režim plaća za pravosudne djelatnike treba uvesti što prije, zaključuju u Klubu zastupnika SDP-a i predlažu da se odredbe članka 5., 6. i 7. ovoga Zakona primjenjuju od 1. travnja 2004. Istovjetan je zahtjev imao i zastupnik dr. sc. **Ivo Josipović (neovisni)**.

RASPRAVA

Nakon uvodnog izlaganja Vladine predstavnice, u ime Kluba zastupnika

IDS-a govorio je **Damir Kajin**. Klub drži da nije bilo nikakvog razloga da se ovaj zakon usvaja po hitnom postupku. I u slučaju povećanja plaće sucima Kajin sumnja da će naše sudstvo biti ažurnije, dapače drži da će biti jednako tromo kao i dosad. U Hrvatskoj ima oko 1900 sudaca - dvostruko više s obzirom na broj stanovnika nego što ima Austrija ili Njemačka, a tri puta više nego što ima Engleska i SAD-e. "S druge strane povjerenje u tu profesiju U Hrvatskoj minimalno je, jer ako u nekoj zemlji nekom mogu biti otegotne okolnosti to što su mu preci došli na neki prostor Hrvatske prije 500 godina tada problem hrvatskog pravosuđa nije u 0,5 posto po godini staža nego je on daleko dublji i ozbiljniji", kaže Kajin. Nesporno je, međutim, da Sabor nema pravo uskratiti sucima, odnosno pravosudnim djelatnicima 0,5 posto po godini staža kojeg imaju svi ostali korisnici državnog proračuna, osim dužnosnika Republike Hrvatske koji bi isto tako trebali imati to pravo. Čulo se da je za realizaciju tog prava potrebno osigurati oko 60 milijuna kuna, a nakon što se izuzmu doprinosi po osnovi plaća državnim proračunu i lokalnim proračunima moglo bi se vratiti oko 20 milijuna kuna. Za zastupnika je veći problem od osiguravanja sredstava izjava premijera od 7. siječnja da se plaće državnih i pravosudnih dužnosnika niti ove godine neće povećati za 0,5 posto za svaku navršenu godinu staža kao što se nisu uvećavale ni prethodnih godina, a aktualna Vlada će dobre odluke nastaviti provoditi. Izjava sama po sebi ne bi bila sporna da Hrvatski sabor još 13. prosinca 2002. godine nije usvojio zaključak kojim je obvezao Vladu da najkasnije do 30. travnja 2003. osigura primjenu članka 6. ovoga zakona i samim time pravosudnim djelatnicima osigura dodatak na staž. Klub zastupnika HDZ-a bio je pritom najagilniji da se ta inicijativa pretoči u zakonski akt, pa stoga, kaže, čudi zaokret od izgovorenog ka neučinjenom.

Reagirala je ministrica pravosuđa, **Vesna Škare-Ožbolt** konstatacijom kako zastupnik **Kajin** očito nije dovoljno koncentrirano sluša njezino izlaganje niti je pogledao Vladine amandmane. A da je to učinio vidio bi da je aktualna Vlada korigirala prethodnu Vladu i odlučila isplatiti 0,5 posto pravosudnim dužnosnicima za svaku godinu sudačkog, odnosno državnoodvjetničkog staža. "Tih 0,5

posto pravosudni djelatnici neće dobiti ove godine", uzvratilo je Kajin, i ujedno izrazio sumnju da će im to biti isplaćena i 2005. O Vladinim amandmanima je mislio govoriti, ali napominje da su na klupe zastupnika došli par minuta prije njegova istupa. "Toliko o ozbiljnosti onih iz Vlade koji u saborsku proceduru šalju svoje amandmane", zaključio je ovaj IDS-ovac.

I u slučaju povećanja plaće sucima izražena je sumnja da će naše sudstvo biti ažurnije.

Govoreći u ime Kluba zastupnika HSS, i **Zdenko Haramija** je upozorio na netom pristigle Vladine amandmane, a svoju je raspravu pripremio na temelju predloženog zakona pa će tako i govoriti. U razlozima predlaganja zakona navodi se da je njegovo donošenje povezano sa novom proračunskom godinom, odnosno donošenjem državnog proračuna za 2004. te premda se to izriječno ne navodi, kaže Haramija, očito je da Vlada u ovogodišnjem državnom proračunu ne predviđa osiguranje sredstava za provedbu odredbe članka 6. Za tu bi svrhu trebalo osigurati 30 milijuna kuna godišnje što je mala stavka u proračunu. Uzme li se u obzir Vladin prijedlog o smanjenju PDV-a, (ako bude usvojen državni proračun ostati bez tri milijarde kune) tada je očito da se ovdje radi o demagoškim, a ne financijskim, gospodarskim ili nekim drugim motivima, uvjeren je Haramija.

Ustav garantira neovisnost sudstva, a da bi ono uistinu takvo bilo potrebno je da bude dobro plaćeno. Dobra plaća je jedan od preduvjeta dobrog i kvalitetnog sudstva jer gospodarska sigurnost i neovisnost sudaca prvenstveno pridonosi učinkovitijem i kvalitetnijem njihovom radu, a potom i sprječavanju odlijeva kvalitetnog sudačkog kadra u druga pravnička zanimanja (odvjetnike, javne bilježnike). Hrvatska je prihvatila nekoliko principa i preporuka UN-a i Vijeća Europe, glede neovisnosti sudstva, osobne sigurnosti sudaca i njihovog odgovarajućeg nagrađivanja te osiguranja sudačkog statusa, a sve u cilju stvaranja okvira za što učinkovitiji njihov rad. A prema Europskoj povelji o zakonima za suce iz Strasbourgha iz 1998. traži se da

suci dobiju pravo na fiksnu plaću kako bi ih se zaštitilo od pritisaka kod donošenja odluka. Hrvatska je preuzela međunarodne obveze i mora ih se pridržavati, a predloženom dopunom u Zakonu o kojem se vodi ova rasprava suci se dovode u lošiji položaj koji mijenja njihov status budući plaća bez priznavanje dodatka na minuli rad ima kao direktnu posljedicu smanjenje mirovinske osnove, a time i mirovine. Stoga Klub neće podržati zakonski prijedlog budući da razlozi za njegovo predlaganje i donošenje nemaju financijskog opravdanja niti u gospodarskoj situaciji u RH, ali će podržati amandman Odbora za pravosuđe.

Ustav sudstvu garantira neovisnost, a da bi ono uistinu takvo i bilo potrebno je da bude dobro plaćeno.

U ime Klub zastupnika SDP-a govorila je **Ingrid Antičević-Marinović**. Vladinim amandmanom ne samo da se oduzima pravo sudaca i pravosudnih dužnosnika na dodatak na plaću na godinu staža, već se predlaže izmjena članka 6. koji govori o minulom radu sudaca te se predlaže dodatak na sudački staž ali je pitanje hoće li se i kada to ostvariti, rekla je zastupnica Antičević-Marinović. Također mu se oduzima pravo na dodatak u slučaju u slučaju kada osim sudačke dužnosti obavlja i upravne stvari u sudu, rekla je SDP-ova zastupnica. To se, kaže, može smatrati udarom na pravosuđe. U nastavku osvrnula se na amandmanski prijedlog Kluba zastupnika SDP-a naglašavajući da su se već stekli uvjeti i okolnosti pa više nema razloga suspendirati isplatu dodatka na godinu staža, a pogotovo sudačkog staža. Ako aktualna Vlada misli ozbiljno tada bi trebala prihvatiti amandman ovoga Kluba. Zastupnica je također primijetila da treba nastaviti sa materijalnim ulaganjem u pravosuđe te podsjeća da je u vrijeme bivše Vlade proračun pravosuđa povećan tako kakav nije bio zadnjih 12 godina.

Ispravlja se nepravda

Darko Šantić je rekao da Klub zastupnika HNS-PGS-a neće podržati pre-

dloženu dopunu Zakona jer ne predstavlja logična posljedica onoga što se želi postići kroz izmjene i dopune Zakona o sudovima. Kroz raspravu o potonjem Zakonu ocijenjeno je da treba pooštriti odgovornost pravosudnih dužnosnika, a sada se dopunom Zakona o plaćama sudaca i drugih pravosudnih dužnosnika upravo dužnosnicima koji su najviše odgovorni za funkcioniranje sudova, i koji bi trebali na neki način podučavati mlade kolege (članak 5.) ukida, odnosno prolongira primjena isplate dodatka na plaću. Pritom nema podataka o tome kolika bi bila ušteda. Još je veća nelogičnost prijedlog da se tijekom ove godine ne primjenjuje odredba koja se odnosi na pravo na uvećanu plaću (do 50 posto) sucima, odnosno državnom odvjetniku i njihovim zamjenicima upućenom na rad u drugi sud. Samo će mali broj ljudi bez tog povećanja plaće poželjati da prihvati odlazak na rad u drugi sud, uvjeren je Šantić.

Klub zastupnika HSLS-a i DC-a nije bio sklon podržati predloženi zakon u prvobitnoj formi, ali drži da je amandmanskim prijedlozima ispravljeno pogrešno vrednovanje rada pravosudnih dužnosnika, rekao je dr. sc. **Ivan Čehok (HSLS)**. Tako se ipak ispravljala nepravda što nije uspjela niti bivšoj vlasti. Bilo bi dobro, kaže, da se zastupnici izbore za to da se 1. lipnja ove godine ili najkasnije do kraja ove godine adekvatno vrednuju postojeće odredbe članka 5. i 7. Zakona. To bi pridonijelo boljoj kompetentnosti pravosuđa. Također valja stvoriti sustav nagrađivanja tzv. dobnog sudjelovanja u radu u državnoj službi. Zaključujući raspravu Čehok je upozorio sveprisutnu veliku disproporciju u materijalnim primanjima i pravima sudaca s jedne strane i odvjetnika s druge strane.

U ime Kluba zastupnika HSP-a **Pero Kovačević** je opetovano ukazao na neozbiljnost u donošenju zakona po hitnom postupku. Vlada je, naime, 15. siječnja dostavila ovaj zakonski prijedlog sa samo dva članka, da bi desetak minuta prije početka ove rasprave Saboru uputila i svoje amandmane koji u biti sve to mijenjaju. To govorio o neozbiljnosti i dosta nepripremljenosti s kojom se ušlo u cijelu ovu priču. Zastupnik pozdravlja koliko-toliko materijalno poboljšanja položaja sudaca, ali upozorava da je minuli rad sustav vrijednosti iz bivšeg

komunističkog sustava te da su ga druge zemlje napustile.

U pojedinačnoj raspravi prva je riječ dobila **Dragica Zgrebec (SDP)**. Prihvatljiv joj je amandman o isplati dodatka na radi staž od 1. travnja 2004. godine. Upozorila je na amandman Vlade po kojem se tijekom ove godine neće primjenjivati odredbe članka 5. i 7. Nije prihvatljivo odustati od toga da suci koji su prije toga dio radnog staža proveli na nekim drugim poslovima nikada više ne dobiju pravo na isplatu 0,5 posto na godine staža koje su proveli izvan suda. Bilo bi dobro da Vlada odustane od tog amandmana i prihvati zahtjeve da sa spomenutom isplatom krene 1. travnja 2004.

Poput svoje stranačke kolegice (Antičević-Marinović) i **Željka Antunović (SDP)** izrazila je šokiranost amandmanom Vlade dodajući: "ono što je bilo privremeno u mandatu bivše Vlade i Sabora sada postaje djelomično, ali u značajnoj mjeri trajno". Drži da svaki zaposlenik ima pravo na minuli rad. U prethodnom razdoblju to je bilo uskraćeno državnim dužnosnicima (smanjene su im plaće i privremeno uskraćeno pravo na minuli rad). Kod sudaca situacija je bila ponešto drugačija. Sucima i državnim dužnosnicima plaće su definirane posebnim zakonom i u značajno su veće od plaće nekih isto tako važnih i vrijednih profesija. Zbog fiskalnih razloga privremeno im je obustavljeno pravo na minuli rad. I dok se privremeno obustavljene tog prava može razumjeti, njegovo trajno oduzimanje ne smije se i ne može dozvoliti. Shvaćajući problem izazvan privremenim obustavljanjem tog prava bivša je ministrica pravosuđa zatražila da se kroz proračun za 2004. osiguraju ti iznosi za suce. Sagledavajući u punom svjetlu tu mjeru od aktualne Vlade zastupnica traži da povuče predloženi amandman te se potruži da u proračunu za 2004. osigura sredstva za minuli rad sudaca i državnih odvjetnika.

Nakon dr. sc. **Ive Josipovića (nezavisni)** koji je ustrajao na svom amandmanskom prijedlogu, **Dražen Bošnjaković (HDZ)** je rekao kako shvaća da je ovaj Zakon privremen kao i Vladini amandmani te da je ovo samo početak cjelovitog rješavanja pitanja prava sudaca iz članka 5., 6. i 7. Zakona. Predloženi je zakon dobar početak cjelovitog rješavanja ovog pitanja i zastupnik će mu dati podršku,

a tijekom slijedeće četiri godine zalagati se da se u cijelosti ispoštuju spomenuta prva sudaca..

U završnoj riječi ministrica pravosuđa, Vesna Škare-Ožbolt ispričala se zastupnicima što je Vladin amandman došao 15 minuta prije početka ove rasprave. Misli ipak da nije toliko važna činjenica vremena dolaska amandmana na klupu zastupnika koliko je važno da je Vlada pronašla novac za isplatu 0,5 posto za svaku navršenu godinu sudačkog staža, odnosno državnoodvjetničkog staža. Podvukla je kako je predloženo samo privremena, a ne trajna odluka te da danom stupanja na snagu ovoga Zakona počinje isplaćivanje dodatka na tzv. pravosudni staž. Vlada nije zadovoljna niti ovakvim rješenjem, ali je to napredak i bitno olakšanje u radu pravosudnih dužnosnika.

Ispravljajući netočan navod **Dragica Zgrebec (SDP)** je rekla kako nije točno da je ovo privremena mjera barem kada je riječ o drugom Vladinom amandmanu. On se ne primjenjuje za 2004. nego trajno do eventualne neke promijene ovog zakona, zaključila je Zgrebec.

IZJAŠNJAVANJE

U ime Vlade o amandmanima se očitovala državna tajnica Ministarstva pravosuđa, **Snježana Bagić**. Ustvrdila je kako su Vladini amandmani postali sastavni dio ovoga Zakona, a samim tim ne prihvaća amandman Odbora za pravosuđe, Kluba zastupnika SDP-a i zastupnika Ive Josipovića. Razlog - u ovom trenutku Vlada nema više sredstava za isplatu svih naknada koje su propisane zakonom i samo djelomično može osigurati njihovo ispunjavanje. Gospođa Bagić je prihvatila amandman Odbora za zakonodavstvo ali je rekla kako će najvjerojatnije doživjeti promjene. O amandmanu Kluba zastupnika SDP-a glasovala se nakon što je na tome insistirala predstavica Kluba Milanka Opačić, ali amandman nije dobio potrebu većinu. Uz konstataciju kako misli da su ostali amandmani time konzumirani nije se glasovalo o ostalim amandmanima.

Sa 78 glasova "za", 22 "protiv" i 27 "suzdržanih" zastupnici su usvojili ovaj Zakon zajedno s prihvaćenim amandmanima.

J.Š.

PRIJEDLOG I KONAČNI PRIJEDLOG ZAKONA O IZMJENAMA I DOPUNAMA ZAKONA O SUDOVIMA

Smanjiti broj zaostalih sudskih predmeta

Zastupnici Hrvatskog sabora jednoglasno su donijeli Zakon o sudovima u tekstu kako ga je predložio predlagatelj, Vlada Republike Hrvatske. Prihvaćen je i dio podnesenih amandmana, koje su podnijeli Odbor za zakonodavstvo, Klub zastupnika HSS-a i zastupnik dr. sc. Ivo Josipović a kojima se preciziraju pojedini dijelovi zakonskog teksta. Govoreći u ime predlagatelja, ministrica pravosuđa Vesna Škare-Ožbolt istaknula je da velik broj neriješenih predmeta, kao i dugotrajna procedura, predstavljaju ne samo problem pravosuđa, već i društva u cjelini. Povećavajući njegovu učinkovitost, želimo vratiti povjerenje građana u naš pravosudni sustav.

O PRIJEDLOGU

Ovaj zakonski prijedlog uputila je Vlada Republike Hrvatske koristeći se hitnim postupkom. U uvodnom dijelu prijedloga koji se bavi ocjenom stanja, navedeno je da je važeći Zakon o sudovima donesen 3. prosinca 1993. godine, te da je u međuvremenu mijenjan i dopunjavao četiri puta.

Predloženim zakonskim tekstom želi se ukloniti nejasno izražavanje o drugom mjesnom nadležnom sudu, kojem se povjerava dio predmeta preopterećenog suda, te uskladiti stvarnu nadležnost: općinskih, županijskih, trgovačkih, te Visokog trgovačkog suda Republike Hrvatske i Vrhovnog suda Republike Hrvatske sa Zakonom o izmjenama i dopunama Zakona o parničnom postupku. Osim toga, potrebno je omogućiti da se sudac, uz svoj pristanak može povremeno rasporediti na rad i u viši sud. Rečenim zakonskim prijedlogom izmjena i dopuna, uvodi se donošenje Kodeksa sudačke etike, te se preciznije određuje unutarnje ustrojstvo Vrhovnog

suda Republike Hrvatske i ujednačavanje sudske prakse.

Uz detaljniju razradu ispunjavanja sudačkih obveza i ocjena rada, omogućava se da se za više savjetnike u Vrhovnom sudu Republike Hrvatske imenuju osobe koje su zaista potpuno stručno kvalificirane za obavljanje poslova tog radnog mjesta. Odredbe Zakona o sudovima, o odgovornosti službenika i namještenika za povrede službene dužnosti, koje su na snazi od 22. siječnja 1994. godine (članci 80. i 81.) treba uskladiti sa Zakonom o državnim službenicima i namještenicima ("Narodne novine", br. 27/01.)

Konačno, potrebno je da se dade mogućnost da i županije, gradovi i općine mogu sudjelovati u izgradnji kapitalnih objekata, kao i u nabavi opreme za sudove, a sukladno planovima Ministarstva pravosuđa. Uz obrazloženje o potrebi hitnog postupka, predlagatelj je dodao da za provedbu ovog Zakona ne treba osigurati dodatna sredstva u državnom proračunu Republike Hrvatske.

RADNA TIJELA

O predloženom tekstu očitovala su se i nadležna radna tijela. **Odbor za zakonodavstvo** podupro je donošenje ovoga Zakona ne protiveći se prijedlogu predlagatelja da se primijeni hitni postupak. Na tekst Konačnog prijedloga Odbor je podnio osam amandmana nomotehničke naravi koji će biti citirani i obrazloženi prilikom očitovanja predstavnika predlagatelja o podnijetim amandmanima. **Odbor za pravosuđe** raspravio je predloženi zakonski tekst na temelju svoje nadležnosti kao matično radno tijelo. Predstavnik predlagatelja uvodno je izvijestio članove Odbora o značajkama izmjena i dopuna, kao i o razlozima hitnosti postupka. U kraćoj raspravi, podržana su rješenja jer je nužnim

ocijenjeno da se intervenira u postojeće zakonske odredbe, kako bi se otklonili zaostaci u pravosuđu i ravnomjerno rasporedili predmeti između preopterećenih i manje opterećenih sudova. Načelna primjedba, iznijeta kao većinsko mišljenje, odnosila se na ocjenu predlagatelja da za provedbu ovog zakona ne treba osigurati dodatna sredstva u državnom proračunu Republike Hrvatske.

Nakon provedene rasprave, Odbor za pravosuđe jednoglasno je predložio Hrvatskom saboru donošenje Zakona o izmjenama i dopunama Zakona o sudovima.

AMANDMANI

Temeljem Poslovničkih odredbi amandmane na predloženi zakonski tekst podnijeli su uz Odbor za zakonodavstvo i Klub zastupnika HSS-a, te zastupnik dr.sc. **Ivo Josipović (neovisni)**. I ovi će amandmani zajednički biti predstavljeni uoči glasovanja i uz očitovanje predstavnika predlagatelja Zakona.

RASPRAVA

Uvodna obrazloženja o predloženom zakonskom tekstu podnijela je ministrica pravosuđa **Vesna Škare - Ožbolt**. Ona je naglasila da će poboljšanje stanja u pravosuđu biti stalna preokupacija Vlade, a time i Parlamenta. Veliki broj neriješenih predmeta, kao i dugotrajna procedura predstavljaju ne samo problem pravosuđa već i društva u cjelini. Kroz poboljšanje stanja i povećanje učinkovitosti, želimo vratiti povjerenje građana u naš pravosudni sustav. Iako se rezultati ne mogu postići preko noći, važno je da se potrebne mjere poduzmu odmah, a postoje načini da se brzo smanji broj zaostalih predmeta. Upravo se ovim mjerama bavi predloženi zakonski tekst, jer se time

otvara mogućnost da se predmeti iz preopterećenog suda dodijele drugom, manje opterećenom sudu.

Rasterećenje pojedinih sudova i provođenje sudačkog kodeksa

Ovakva je mogućnost doduše bila moguća i prema važećem Zakonu o sudovima, ali se ona nije provodila. Osim toga, sudskim se savjetnicima daje ovlast provođenja postupka i pripremanje nacrtu odluka u određenim sudskim postupcima. Ta bi ovlast bila dana i u ovršnim i ostavinskim, zemljišno - knjižnim izvanparničkim postupcima, izuzev postupaka oduzimanja poslovne sposobnosti i razvrtnuče svlasničke zajednice uređenja međa. Osim toga, predloženim se tekstom utvrđuje obveza donošenja kodeksa sudačke etike, te se mijenja unutarnja organizacija Vrhovnog suda Republike Hrvatske kao najvišeg suda u zemlji. Kako bi se što brže uklonili navedeni zaostaci predloženo je donošenje zakona po hitnom postupku, zaključila je ministrica Vesna Škare - Ožbolt.

Govorili su zatim i predstavnici stranaka, a prva je u ime Kluba zastupnika SDP-a riječ dobila zastupnica **Ingrid Antičević-Marinović**. Poduprla je donošenje ovog zakona ocjenjujući da on ujedno predstavlja dobar primjer kako bi vlade trebale postupati kada dođe do izmjene vlasti. U svakom slučaju kontinuitet oko zajedničkih vrijednosti treba podupirati. Ova izmjena i dopuna Zakona, u izravnoj je svezi sa značajnom novelom Zakona o parničnom postupku, koji je donesen za vrijeme bivše vlasti. Smatra ujedno da značajnu novinu u predloženom tekstu predstavlja i činjenica da se sucu omogućava, da uz pristanak može biti upućen na rad i u drugi sud kao savjetnik. Osvrnula se zatim i na sustav ocjenjivanja sudaca, ukazujući da treba voditi računa o uspješnosti, ali da je stalno ocjenjivanje njihovog rada stvaralo nepovjerenje unutar sudbene vlasti. Zastupnica Ingrid Antičević - Marinović upozorila je zatim da treba voditi računa kako sve dobre stvari koštaju, pa je ipak potrebno odvojiti dodatna sredstva za njegovu potpunu provedbu. Ova su sredstva prije svega potrebna u slučaju prelaske sudaca na drugi sud, pogotovo ako je udaljen od njegovog prebivališta. Prema tome, potrebno je osigurati dodatna sredstva ili se ne treba upuštati u promjene pa zatim ponovno okrivljavati pravosuđe. S druge strane sudbena vlast treba pronaći svoj unutarnju snagu i iz vlastitih redova

odstraniti one pojedince koji kaljaju jedno uzvišeno zvanje, zaključila je zastupnica Antičević - Marinović.

Reforma i bolje funkcioniranje pravosuđa

U ime Kluba zastupnika HNS-a, PGS-a govorio je zastupnik **Darko Šantić** uvodno potvrdivši podršku predloženom tekstu u trenutku glasovanja. Smatra pozitivnim što su nadležno ministarstvo, pa time i nova Vlada odmah na početku dali podršku reformi pravosuđa. Ovim se ujedno počelo s unošenjem onih novina koje će poboljšati rad i funkcioniranje pravosuđa koje je stavljeno na vrh prioriteta. Smatra da su reformski zahvati u ovom tekstu trebali biti i agresivniji, podsjećajući ujedno da je HNS svojedobno predočila javnosti svoj projekt reforme pravosuđa. Govoreći o predloženim novinama, napomenuo je da bi se delegacija mjesne nadležnosti trebala i inače shvaćati kao objektivna nužnost bez koje nema bržeg funkcioniranja pravosuđa. Upozorio je da bi se ipak trebala razmotriti i solucija kojom bi stranke trebale preliminarno podmirivati svoje troškove, a po okončanju ih preuzima ona stranka koja je izgubila spor. Ovakvo bi stajalište moglo biti podvrgnuto i preispitivanju oko dvojbene ustavnosti, ali mi u Klubu ipak ostajemo kod ovakve formulacije. Budući da su u tom smislu već upućeni amandmani, mi ih nećemo ponavljati, dodao je zastupnik Šantek. Pozdravio je ujedno uvođenje kodeksa sudske vlasti, upozoravajući da ovaj zakonski prijedlog trebaju upotpuniti i ostali komplementarni zakonski propisi, poput Zakona o izvanparničkom postupku. Time bi se bitno rasteretio rad sudova, a efikasnosti bi pridonijele i mjere kojima bi se ograničilo obijesno, odnosno špekulativno parničenje. Ovakvim su postupcima osobito skloni voditelji osiguravajućih društava, zaključio je zastupnik Šantek podržavajući ujedno i prijedlog da bi možda trebalo kvantificirati poskupljenje troškova u slučaju provođenja predloženog zakonskog teksta.

Razdvojiti sudske i upravne poslove

U ime Kluba zastupnika DC-a, HSLS-a govorio je zastupnik **Mate Brletić**. I on će kažu poduprijeti ovaj zakonski prije-

dlog, ocjenjujući ga konkretnim pomakom prema smanjivanju nagomilanog broja neriješenih sudskih predmeta. Upozorio je da slika o našem pravosuđu nije nimalo optimistična, a duljina trajanja sudskih postupaka smatra se jednim od temeljnih simptoma krize u ovoj djelatnosti. Problemi oko osiguranja suđenja u razumnom roku, došli su čak i do instanci Europskog suda za ljudska prava, a procjene trenutno neriješenih predmeta kreću se na oko 1,5 milijuna. Upozorio je zatim da suci obavljaju i poslove koji pripadaju upravi ili javnim bilježnicima, a slaba je i stalna stručna izobrazba pravosudnih dužnosnika i službenika, te nedostatak osnovne i informatičke opreme, stručne literature, financijskih sredstava i radnog prostora.

Probleme je uočio i u činjenici što je neracionalno organizirana mreža pravosudnih tijela i prevelikog broja malih državnih odvjetništava. Dobro je što se ovim prijedlogom zakona utvrđuju ovlasti sudske savjetnika, a kod ocjenjivanja sudaca trebalo bi osnovati inspekcijisku službu u sklopu Državnog sudbenog vijeća kao dodatni mehanizam za potporu nadležnim i stegovnim odgovornostima predsjednika sudova. Takva inspekcijiska služba bila bi integrirana uz pomoć neovisnih inspektora zaposlenih na puno radno vrijeme, koje bi imenovalo Državno sudbeno vijeće između sudaca u aktivnoj službi zbog obavljanja nadzorne inspekcijiske funkcije radi osiguranja primjerenog rada sudova.

Potrebno je osigurati i dodatna sredstva

U ime Kluba zastupnika HSS-a govorio je zastupnik **Josip Vresk**, koji je uvodno napomenuo da podržava donošenje predloženih izmjena i dopuna. Smatra ujedno da je i nova Vlada riješena da postigne što veću efikasnost pravosudnog sustava. Međutim, ocijenio je da se to želi postići segmentarno, putem rasterećenja preopterećenih sudova, te uvođenjem stegovne odgovornosti. I on je procijenio da će za provođenje ovoga zakona trebati osigurati dodatna sredstva. Ukazao je zatim i na pojedine konkretne poteškoće koje će se događati u praksi, kada jedan sud dobije nekoliko stotina novih predmeta. Posljedice će se ogleđati i u možda dugotrajnim putovanjima građana na novi nadležni sud, pa bi se

moglo dogoditi da se i produlji trajanje samih postupaka. Govorio je zatim i o problemima koji se javljaju oko teritorijalnog ustroja sudbene vlasti, te upozorio da se u stavku 5. članka 1. navodi da će se troškovi stranaka i njihovih opunomoćenika isplaćivati iz državnog proračuna. Budući da svi znamo da ovi troškovi nisu beznačajni, čudi navođenje predlagatelja da provedba navedenih izmjena i dopuna zakona neće ništa koštati. Iako najveći dio sudaca u Republici Hrvatskoj krajnje odgovorno i časno obavlja svoj posao, dobro je što se s člankom 18. ovog zakona pojačava odgovornost za ispunjavanje sudačkih obveza. Za reformu u pravosuđu potrebni su korjeniti zahvati, ocijenio je zastupnik Vresk.

Osvrnuo se zatim i na neka konkretna rješenja u predloženom tekstu. Tako je između ostalih, ukazao i na dvojbenost odluka kojim sudac može dva puta provoditi dokazni postupak. Smatra ujedno da bi se određeno rasterećenje sudova dobilo već drugačijom organizacijom sudbene vlasti, a osim toga potrebno je donošenje novog Zakona o parničnom postupku i Zakona o kaznenom postupku, kojim bi se omogućilo brže i efikasnije vođenje cjelokupnog postupka. Upozorio je zatim i na potrebu što bržeg sređivanja stanja sa zemljišnim knjigama, gdje bi također trebalo donijeti novi zakonski propis kako bi se stvorili pogodniji uvjeti za ulazak stranog kapitala u naše gospodarstvo. Treba ujedno odvojiti poslove sudstva od uprave, te ustrajati na postizanju određenih pravosudnih demokratskih standarda, po uzoru na ostale zemlje Europske unije. Podsjetio je ujedno na odredbe amandmana koje je Klub zastupnika HSS-a podnio, a koje se odnose na treći stavak, članka 5., predloženoga teksta. Ovim je ujedno zaključena rasprava po klubovima, te se pristupilo pojedinačnoj raspravi. Prvi je govorio zastupnik dr.sc. **Ivo Josipović (neovisni)**. Pridružio se onima koji su predlagatelju dali potporu, već i zbog činjenice što je na početku mandata ova Vlada pokazala brigu za stanje u pravosuđu. Želeći pridonijeti onome što predstavlja cilj ovoga zakona, predložio je nekoliko amandmana, a osim toga i sam ocjenjuje da se u provedbi predloženih zakonskih propisa ipak neće moći izbjeći značajni troškovi. Pojasnio je da se njegovi amandmani odnose i na neprimjereno angažiranje Ustavnog suda kao trećestupajskog

u ocjenjivanju sudaca, a predložio je i nekoliko poboljšanja formulacija u smislu pojašnjenja značenja, nomotehnike ili terminologije. Upozorio je na kraju da se normativnim optimizmom koji često puta vlada u hrvatskom društvu neće postići značajniji rezultati. Ocijenio je da se često puta mijenjaju propisi upravo zato što se ne primjenjuju, pa se onda rješenje pronalazi u donošenju novih.

Zastupnik **Dražen Bošnjaković (HDZ)** pridružio se onima koji su podržali predloženi zakonski tekst, ocjenjujući ujedno da je riječ o aktu koji nudi nadu u preokret oko problema koji su se nagomilali u pravosuđu. Smatra da su se određene pretpostavke za bolji rad stvorile i radom prošle Vlade koja je pokrenula neke postupke oko bržeg rada sudova. Dobro je što se otvaraju mogućnosti rasterećenja određenih sudova, a pojedini bi se predmeti mogli prenijeti na one pravosudne institucije koje nemaju toliki broj neriješenih predmeta. Smatra ujedno da bi Vrhovni sud Republike Hrvatske trebao utvrditi kvote kojima se utvrđuju ovi omjeri, a trebalo bi ipak osigurati i dodatna sredstva za primjenu Zakona. Podržao je predloženi tekst i zatražio da se što prije omogući njegova primjena.

U ime predlagatelja završne je riječi uputila državna tajnica Ministarstva pravosuđa, **Snježana Bagić**. Zahvalila je na riječima upućene podrške. Drži ujedno da predložene mjere predstavljaju samo jedan od koraka kojima bi se trebalo pridonijeti popravljaju ukupnog stanja u pravosuđu. U prvom redu potrebno je smanjiti broj neriješenih predmeta i zaostataka, a time se ujedno pridonosi ostvarenju konačnog cilja, odnosno dobro uređenom i efikasnom pravosudnom sustavu.

Predsjedatelj je zatim zaključio raspravu o ovoj točki dnevnoga reda, najavljujući glasovanje u nastavku rada sjednice i očitovanju o najavljenim amandmanima.

OČITOVANJE PREDLAGATELJA O AMANDMANIMA

O podnijetim se amandmanima očitovala državna tajnica Ministarstva pravosuđa, **Snježana Bagić**.

Vlada je prihvatila prvi amandman **Odbora za zakonodavstvo** kojim se u

članku 1. mijenja uvodna rečenica i glasi: "U Zakonu o sudovima /"Narodne novine", brojevi 3./94., 100/96., 115/97., 129/00., 67/01., 101/03., 117/03./ u članku 10. stavci 2. i 3. mijenjaju se i glase,".

Vlada je prihvatila i amandman zastupnika **Ive Josipovića**. On je u svom prvom amandmanu predložio da se u članku 1. formulacija novog stavka 3. u članku 10. mijenja i glasi: "Predsjednik Vrhovnog suda Republike Hrvatske rješenjem će odrediti koji se predmeti ustupaju drugom stvarno nadležnom sudu na suđenje, uzevši u obzir da to ponajprije budu predmeti u kojima još nije podnesena niti jedna procesna radnja ili u kojima su poduzete tek prve radnje, poput odgovora na tužbu, uzimanje obrane okrivljenika i sl".

Vlada nije prihvatila slijedeći amandman zastupnika Josipovića kojim se u članku 1. novopredloženi stavak 5. koji glasi: "U slučaju iz stavka 1. ovoga članka..." briše se. U obrazloženju kojega je zastupnik priložio ovom amandmanu ukazuje se između ostalog, da bi se brisanjem ove odredbe svi troškovi u postupku namirili prema redovitim propisima koji vrijede za odnosni postupak, pa i oni koji su eventualno nastali radi premještanja nadležnosti. Svoj stav predstavnicu Vlade obrazložila je pak ocjenom da bi se zapravo brisala odredba da stranke imaju pravo na naknadu troškova javnog prijevoza. I zastupnik Ivo Josipović javio se kako bi dodatno pojasnio smisao amandmana. Upozorio je ne samo na dodatne troškove, već i na mogućnost određene zloporabe. No, ukoliko Vlada misli da može s tim situacijama izaći na kraj, povlači ovaj amandman.

Prihvaćen je zatim amandman **Odbora za zakonodavstvo** kojim se u članku 3. stavku 1. iza brojke "16" dodaju riječi "u stavku 1."

Vlada je ujedno prihvatila i slijedeći amandman **istog Odbora**, kojim se u članku 5. stavku 1., iza brojke "19" dodaju riječi "stavku 1.". U stavku 3. riječi: "je postala" zamjenjuju se riječima: "postaje se", a iza riječi "ovrha" dodaju se riječi: "u odgovarajućem broju i padežu".

Vlada međutim nije prihvatila amandman kojega je uputio Klub zastupnika HSS-a. Oni su predložili da se u članku 10. u stavku 3. iza riječi "obvezatnost stajališta" doda riječ "za", a umjesto riječi "sudova" stavi riječ "sudove". Obrazlažući ovakvu odluku, predstavnicu pre-

dlatatelja zakonskog teksta, **Snježana Bagić** ističe da stipulacija odredbe koju je predložila Vlada doprinosi jasnoći i pravnoj sigurnosti. Svoje dodatno obrazloženje je u ime Kluba zastupnika HSS-a iznio i zastupnik **Josip Vresk**. On kaže da se radilo o pojašnjenju pojmova čiji su stavovi obvezni, ocjenjujući da se nejasnoće mogu ispraviti i lektoriranjem, te je povukao amandman.

Vlada je zatim prihvatila i slijedeća dva amandmana **Odbora za zakonodavstvo**. Prvim se u članku 16. briše riječi "odnosno tajnik iz članka 24. stavka 2. ovoga Zakona", a drugim se briše riječ "novi", u člancima 17., 19., 21., 32., 35. i 37.

Vlada nije prihvatila amandman zastupnika **Ive Josipovića** kojim se utvrđuje ispunjavanje norme sudaca, a kojim se u članku 18. u novopredloženom članku 52. točki 2., riječi, odnosno poštovani iznad 75% i ispod 75% - briše. Vlada je ocijenila da ne može prihvatiti amandman zato što je tu riječ o načinu na koji će predsjednici sudova ocjenjivati kako suci obnašaju sudačku dužnost. Kako je ocjenjivanje sudaca dosta složeno i slojevito, onda je potrebno ostaviti vidljivima koje su to gradacije prilikom ispunjavanja ili neispunjavanja norme. Zastupnik Josipović ocijenio je da se time u biti predlaže snižavanje kriterija vrednovanja sudačkog rada. Ocijenio je da se time ide na štetu efikasnosti pravosuđa i svih onih sudaca koji pošteno rade svoj posao. Zatražio je da se glasuje o spornom amandmanu. Predsjedavajući je pozvao zastupnike da se očituju o rečenom amandmanu, a nakon brojanja glasova konstatirao je da amandman nije dobio potrebnu većinu.

Vlada je uz korekturu vezanu uz redni broj točke navedenog članka, prihvatila slijedeći amandman zastupnika Josipovića. On je predložio da se u članku 18., novopredloženom članku 52., dodaju točki 5. iza riječi "stručnog usavršavanja" dodaju riječi "i poslijediplomskim studijima".

Nije međutim, prihvatila slijedeći amandman istog zastupnika. Predložio je da se u članku 19. novopredloženi članak 52a. mijenja i glasi: "Ako sudac

nije donio onaj broj odluka koje je trebao donijeti na temelju okvirnih mjerila za rad sudaca, jer je bio opterećen izrazito teškim i složenim predmetima, smatra se da je postigao odgovarajući rezultat razmjerno težini tih predmeta u odnosu na uobičajene predmete. Tu će činjenicu utvrditi predsjednik suda u izreci rješenja kojim utvrđuje ispunjenje sudačke obveze". Predstavnica Vlade napomenula je u obrazloženju ovakvog stava da bi se u slučaju prihvaćanja ovog amandmana onda postavilo i pitanje kako bi se sav taj razmjer utvrđivao prema težini predmeta. Ocijenila je potrebnim da se ostavi stipulacija kako je predložena u tekstu zakona. Za riječ se javio i autor amandmana, ocjenjujući da su razlozi isti ili slični kao kod prošlog amandmana. Ocijenio je da je predložena formulacija povoljnija i za suce i za predsjednika suda kod vrednovanja i da im daje veću fleksibilnost. Ukazao je na složenost suđenja poput onoga "zločinačkoj organizaciji", i zamolio da se glasuje o podnijetom amandmanu. Amandman međutim, nije prošao. Nije dobio potreban broj glasova.

Vlada nije prihvatila ni slijedeći amandman zastupnika Josipovića koji je predložio da se briše novopredloženi članak 52f. u članku 19. Predstavnicu Vlade ovo je odbijanje obrazložila činjenicom da je ova zaštita pred Ustavnim sudom ipak propisana i namjerno stavljena u tekst zakona. Ukoliko bi se prihvatio predloženi amandman, događale bi se situacije da bi o prigovoru predsjednika višeg suda mogao odlučivati sud nižeg ranga. I zastupnik Josipović javio se nakon toga za riječ, te dodatno obrazložio smisao predloženog amandmana. Smatra, naime, da je amandman bio motiviran upravo činjenicom da je Ustavni sud zatrpan brojnim predmetima i da je neracionalno sve predmete prebacivati na ovo pravosužno tijelo. Zatražio je glasovanje. Ni ovaj amandman zastupnika Josipovića nije prošao.

Amandman pod rednim brojem 13. podnio je **Odbor za zakonodavstvo**.

Predložio je da se u članku 25. riječ "ali neja" u određenom broju i padežu zamjenjuje riječju "podstavak" u odgovarajućem broju i padežu. U stavku 3. u uvodnoj rečenici briše se riječ "novi". Ovaj amandman Vlada je prihvatila.

Vlada je zatim prihvatila i slijedeći amandman koji se odnosi na članak 31., a koji je podnio zastupnik **Ivo Josipović**. Predložio je da se u rečenom amandmanu u novopredloženom članku 76. stavak 1., iza riječi "osoba koja ima završen", dodaju i riječi "sveučilišni diplomski studij prava", a da se briše riječi "pravni fakultet". Ovaj amandman time je postao sastavni dio zakona.

Vlada je prihvatila i slijedeća dva amandmana nomotehničke naravi koje je podnio Odbor za zakonodavstvo. U prvome je predloženo da se u članku 42. stavku 1., umjesto riječi "primjene" dodaju riječi "stupanja na snagu", a riječi "dosadašnjih propisa", zamjenjuju se riječima "propisa koji su važili do stupanja na snagu ovog zakona". U stavku 2. iza riječi članka 53f. dodaju se riječi "ovoga Zakona". Slijedećim amandmanom Odbora predloženo je da se u članku 44. briše riječ "se", a riječi "primjenjuju od" zamjenjuju se riječima "stupaju na snagu".

Prihvaćen je i posljednji amandman kojega je podnio zastupnik Josipović, jer je Vlada ocijenila da je on identičan prethodnom amandmanu Odbora za zakonodavstvo. Izvorni tekst amandmana zastupnika inače glasi: "Ovaj zakon stupa na snagu osmog dana od dana objave u "Narodnim novinama", s tim da odredbe članka 52. do 52f. stupaju na snagu 1. siječnja 2005. godine".

Predsjedavajući je zatim konstatirao da usvojeni amandmani time postaju sastavnim dijelom zakona te pozvao zastupnike da glasuju o predloženom zakonskom tekstu. Nakon brojanja glasova utvrdio je da je jednoglasno donesen (127 glasova za) Zakon o sudovima u tekstu predlagatelja, zajedno s prihvaćenim amandmanima.

V.Ž.

PRIJEDLOG I KONAČNI PRIJEDLOG ZAKONA O POTVRĐIVANJU SPORAZUMA IZMEĐU VLADE REPUBLIKE HRVATSKE I VLADE REPUBLIKE TURSKE O SURADNJI NA VOJNIM PODRUČJIMA OBUKE, TEHNIKE I ZNANOSTI

Zastupnici Hrvatskog sabora jednoglasno su prihvatili Zakon o potvrđivanju Sporazuma između Vlade Republike Hrvatske i Vlade Republike Turske o suradnji na vojnim područjima obuke, tehnike i znanosti.

Ovaj zakonski prijedlog Vlada Republike Hrvatske uputila je po hitnom postupku, ocjenjujući da je potrebno što skorije stvoriti uvjete za njegovo stupanje na snagu. Dosadašnji bilateralni vojni odnosi između Ministarstva obrane Republike Hrvatske i Ministarstva obrane Republike Turske slijede dobre odnose između dviju zemalja i na ostalim područjima međudržavne suradnje. Najveći dio aktivnosti realiziran je u sklopu organizacije susreta i međusobnih posjeta vojnih izaslanstava. Osnovni cilj sklapanja ovog Sporazuma odnosi se na uspostavu i provedbu suradnje na područjima obrane, tehnike i znanosti. Prijedlogom zakona potvrđuje se Sporazum između dviju zemalja o suradnji na vojnim područjima obuke, tehnike i znanosti koji je potpisan u Ankari 19. lipnja 1996. godine. Time bi njegove odredbe u smislu članka 140. Ustava Republike Hrvatske postale dio unutarnjeg pravnog poretka.

Sporazum između dviju vlada o suradnji na vojnim područjima obuke, tehnike i znanosti odnosi se na područja: vojne obuke i izobrazbe, obrambene industrije i logistike, vojnog znanstvenog i tehnološkog razvoja i inovacija, vojne medicine, te aktivnosti vezane za društvene i kulturne svrhe. Sklapanje ovog Sporazuma kao i njegova provedba ne zahtijevaju osiguranje posebnih financijskih sredstava.

Nakon uvodnih obrazloženja u nastavku podnietog zakonskog teksta, donosi se sadržaj, svrha i načela suradnje Sporazuma koji ima ukupno 12 članaka.

O predloženom tekstu pozitivno su se očitovala nadležna radna tijela Hrvatskog sabora. **Odbor za zakonodavstvo** podupro je donošenje ovoga Zakona ne protivući se donošenju po hitnom postupku, a na tekst Konačnog prijedloga zakona nije iznio primjedbe. **Odbor za unutarnju politiku i nacionalnu sigurnost** podupro je donošenje ovog zakona, ocjenjujući da se njime konkretizira već postojeća

bilateralna suradnja između dviju država. Kako je ta suradnja vrlo intenzivna upravo u vojno - tehničkom području, sklapanjem ovog Sporazuma osigurat će se djelotvornija suradnja na vojnom području obuke, tehnike i znanosti. Kako na tekst Konačnog prijedloga zakona nisu iznesene konkretne primjedbe, Odbor je predložio Saboru njegovo donošenje u tekstu kako ga je predložio predlagatelj.

O predloženom tekstu govorio je u ime Odbora za unutarnju politiku i nacionalnu sigurnost, predsjednik Odbora, zastupnik **Ivan Jarnjak**. On je naglasio da je ovaj matični odbor razmotrio rečeni prijedlog i donio zaključak kojim se predlaže njegovo donošenje u Hrvatskom saboru u tekstu predlagatelja. U ime Kluba zastupnika HDZ-a govorio je zatim zastupnik dr.sc. **Krešimir Čosić** koji je podsjetio da rečeni Sporazum datira još od 1996. godine. To potvrđuje da Hrvatska ni u tom vremenu nije bila izolirana budući da je Sporazum potpisan s jednom uglednom i snažnom članicom NATO saveza. Iznoseći i osobna iskustva koja datiraju iz vremena pripreme i potpisivanja Sporazuma, zastupnik Čosić naglasio je da se tim činom potvrdilo i maksimalno povjerenje prema našoj zemlji i Ministarstvu obrane RH. Ukazao je zatim da zbog strukture svog vojnog proračuna. Hrvatska nije spremna za znanstveno tehničku suradnju, jer suvremeni standardi nalažu da se za istraživanja i razvoj koristi između 2-3% proračuna Ministarstva obrane. Upozorio je da su mnogobrojne i najkvalitetnije poslovne škole nastale u okviru vojnih institucija, kao što su se i mnoga važna područja i teorijske discipline prvo razvila na vojnim područjima. Ovaj nas je Sporazum osim toga na vrijeme pripremao da se restrukturiramo i pripremimo na ukupnu modernizaciju Ministarstva obrane, zaključio je zastupnik Čosić.

U ime Kluba zastupnika SDP-a govorila je zastupnica **Željka Antunović**. Potvrdila je ranije iznijete navode da je Turska bila među državama koja je prva pružila ruku prijateljstva Hrvatskoj, te uvijek pokazivala dobre namjere. Zbog ovih okolnosti iznenađena je što se i ranije nije pristupilo potpisivanju Spo-

razuma. Razmatrala je zatim i pojedine okolnosti koje su dovele do ovakve opstrukcije, te navela da se takvim odugovlačenjem Hrvatska nepotrebno kompromitirala. Na takvu je ocjenu došla nakon razgovora kojega je vodila kao bivša ministrica obrane, razgovarajući sa svojim turskim kolegom. Drži da će se potpisivanjem i provedbom Sporazuma, Hrvatska približiti jednom od najvažnijih vojnih partnera NATO saveza. Ukazala je zatim i na pozitivne recenzije kojima je turska stručna javnost ocijenila rad i karakteristike hrvatskog tenka "Degmana" koji je bio izložen na sajmu vojne opreme u Turskoj. Klub zastupnika SDP-a podržava ratifikaciju navedenog Sporazuma, zaključila je zastupnica Antunović.

Za ispravak netočnog navoda javio se zastupnik **Luka Bebić (HDZ)**. On je odbacio iznijete kritike prema kojima je bivša vlast kriva što je ovaj Sporazum završio prije 5 ili 6 godina u ladici. Zapištao je ujedno za razloge koji su sprječavali prošlu vlast da unutar vlastitog četverogodišnjeg mandata ubrza njegovu ratifikaciju, a da o svojim obvezama biva izvještavana od turskog ministra obrane.

Kratku završnu riječ dao je i ministar obrane Republike Hrvatske **Berislav Rončević**. On je konstatirao da se ovim činom jedan dobar međunarodni sporazum dovodi do svog finala te zajedničke provedbe, i to sa zemljom s kojom imamo prijateljske odnose i dobru vojnu suradnju. Zbog cjelovitog izvješćivanja javnosti, naglasio je da je Sporazum ugledao svjetlo dana u svibnju prošle godine, pa ne zna za razloge zbog kojih nije donesen i proveden njegov tekst. Ocijenio je potrebnim da se tekst Sporazuma uputi u proceduru kojim se cjelokupan postupak dovodi do svog finala.

Predsjedavajući je zatim zaključio raspravu o ovoj točki dnevnog reda, a u nastavku rada pristupilo se glasovanju. Predloženi zakonski tekst donesen je jednoglasno, sa 128 glasova zastupnika Hrvatskog sabora.

V.Ž.

Izvješća Mandatno-imunitetnog povjerenstva

Predsjednik Hrvatskoga sabora **Vladimir Šeks** otvorio je 3. sjednicu Hrvatskoga sabora. Pozdravio je sve nazočne te je izvođena himna "Lijepa naša" i minutom šutnje odala se počast palim hrvatskim braniteljima i civilnim žrtvama Domovinskog rata.

Predsjednik Mandatno-imunitetnog povjerenstva **Damir Sesvečan** podnio je potom niz izvješća o počecima mirovanja mandata zastupnika i početku obnašanja zastupničkih dužnosti njihovih zamjenika.

Zastupnici su jednoglasno i bez rasprave donijeli odluke da novim zastupni-

cima postanu: umjesto **Jakše Maraso- vića (HNS) Branko Vojnović (HNS)**, umjesto **Velimira Kvesića (HSP) Pejo Trgovčević (HSP)**, umjesto **Branka Bačića (HDZ) Frano Matušić (HDZ)**, umjesto **Ivice Buconjića (HDZ) Nevenka Majdenić (HDZ)**, umjesto **dr. sc. Nevja Šetića (HDZ) Milan Meden (HDZ)**, umjesto **Vladimira Vrankovića (HDZ) Irena Ahel (HDZ)**, te umjesto **Dubravke Šuice (HDZ) Lucija Čikeš (HDZ)**.

Za poslovničku primjedbu javili su se **Željko Pecek (HSS)** i mr. sc. **Miroslav**

Rožić (HSP). Primjedba se odnosila na to da je sjednica započela realizacijom dnevnog reda, bez njegova utvrđivanja, umjesto aktualnim prijedpnevom.

Predsjednik Hrvatskoga sabora **Vladimir Šeks** pojasnio je da je ovo nešto kao nulta točka, budući da je sedmero zastupnika otišlo na druge dužnosti te da se njihovim zamjenicima omogući sudjelovanje u daljnjoj raspravi. Ako zastupnici nisu zadovoljni ovim odgovorom, dodao je, odgovor će dati Odbor za Ustav, Poslovnik i politički sustav.

M.S.

PRIJEDLOG ODLUKE O IMENOVANJU ZAMJENIKA PRAVOBRANITELJICE ZA RAVNOPRAVNOST SPOLOVA

Sukladno Zakonu o ravnopravnosti spolova kojeg je donio Hrvatski sabor 2003. godine, Pravobraniteljica za ravnopravnost spolova, (kao predlagateljica) imenovana Odlukom Hrvatskog sabora predložila je imenovanje mr. sc. **Dragana Vukadina** zamjenikom pravobraniteljice za ravnopravnost spolova.

Odbor za ravnopravnost spolova kao matično radno tijelo podržao je prijedlog imenovanja smatrajući kako gospodin Vukadin udovoljava svim uvjetima propisanim

Zakonom o ravnopravnosti spolova, te će se njegovim imenovanjem ojačati institucija pravobraniteljice za ravnopravnost spolova. Jedina zamjerka odnosi se na nedovoljno transparentan način na koji je pravobraniteljica od više kandidata birala zamjenika. Isto tako, s obzirom na to da je predloženi zamjenik kao i pravobraniteljica diplomirani pravnik, Odbor je izrazio mišljenje kako bi bilo pragmatičnije da zamjenik bude školovan iz nekog drugog područja humanističkih znanosti kako bi se posti-

gla veća senzibilnost za toleranciju prema svakom čovjeku pojedincu. Kao zaključak je istaknuto kako će se o tom kriteriju voditi više računa prilikom ustroja stručne službe u uredu pravobraniteljice.

Kako nije bilo prijavljenih za raspravu pristupilo se glasovanju, te je sa 120 glasova "za" i 7 "suzdržanih" gospodin Dragan Vukadin imenovan zamjenikom pravobraniteljice za ravnopravnost spolova.

H. S.

PRIJEDLOG ODLUKE O RAZRJEŠENJU PREDSJEDNIKA I ČLANOVA ODBORA NAGRADE "VLADIMIR NAZOR"

U ime Odbora za izbor, imenovanja i upravne poslove predsjednik Odbora **Branimir Glavaš** predložio je razrješenje dužnosti predsjednika Odbora nagrade "Vladimir Nazor" akademika Nedjeljka Fabria. Isto tako predloženo

je da se dužnosti člana Odbora razriješe i članovi: Helena Buljan, prof.dr. Nikša Gligo, Goran Končar, prof.dr. Zoran Kravar, akademik Velimir Naichart, prof.dr. Ante Peterlić, Mladenka Šolman i prof. Feđa Vukić.

S obzirom na to da nije bilo prijavljenih za raspravu, pristupilo se glasovanju i prijedlog je usvojen za 119 glasova "za" i 5 "protiv".

H. S.

PRIJEDLOG ODLUKE O IMENOVANJU PREDsjedNIKA I ČLANOVA ODBORA NAGRADE "VLADIMIR NAZOR"

Predsjednik Odbora za izbor, imenovanja i upravne poslove **Branimir Glavaš** predložio je da se za predsjednika Odbora nagrade "Vladimir Nazor" imenuje akademik **Milan Moguš**, predsjednik Hrvatske akademije znanosti i umjetnosti. Za članove odbora predloženi su: **Tonko Ninić**, Muzička akademija Zagreb; prof.dr.**Tonko Maroević**, povjesničar umjetnosti; **Jagoda Martinčević**, muzikolog; **Goran Grgić**, glumac; prof. **Feda Vukić**, povjesničar umjetnosti, profesor na studiju dizajna; prof.dr. **Krešimir**

Nemec, povjesničar književnosti; prof.dr. **Ante Peterlić**, filmolog, profesor na Akademiji dramskih umjetnosti; **Jerko Rošin**, diplomirani arhitekt.

Za raspravu se prijavio **Antun Vujić** istaknuvši kako ne dovodi u pitanje kompetentnost predloženih članova Odbora, ali upozorava na nepoštivanje procedure pri izradi ovakvih prijedloga koja bi trebala prema dosadašnjoj praksi uključivati i mišljenja kulturnih vijeća, a posebno Odbora za kulturu, znanost i obrazovanje.

S takvim se stavom složio **Petar Selem** napominjući kako je o tome bilo riječi na sjednici Odbora za obrazovanje, znanost i kulturu, te kako je zaključeno da bi se ovakvi prijedlozi istovremeno trebali dostavljati Odboru za izbor, imenovanja i upravne poslove i Odboru za obrazovanje, znanost i kulturu.

Prijedlog odluke o imenovanju predsjednika i članova Odbora nagrade "Vladimir Nazor" prihvaćen je sa 84 glasa "za" i 41 "suzdržanim" glasom.

H. S.

izvješća
HRVATSKOGA
SABORA

GLAVNI I ODGOVORNI UREDNIK:
dr. Željko Sabol

OSNIVAČ I IZDAVAČ: Hrvatski sabor, 10000 Zagreb, Trg sv. Marka 6

REDAKCIJA: Mirjana Kozar, Marija Krakić (zamjenica glavnog i odgovornog urednika), Đurđa Krmpotić, Marta Micek, Jasna Rodić, Hrvoje Sadarić, Mario Selnik, Jasenka Šarlija, Sanja Šurina i Vjekoslav Žugaj

GRAFIČKI UREDNIK: Branislav Tanasijin

RAČUNALNA OBRADA: Ivo Rada

TAJNICA REDAKCIJE:

ADRESA REDAKCIJE: 10000 Zagreb, Trg sv. Marka 6,

tel:

01/4569-722

fax: 01/6303-018

Web: www.sabor.hr

E-mail: sabor@sabor.hr

POŠTARINA: plaćena u pošti 10000 Zagreb

PRETPLATA NA ŽIRO-RAČUN BR: 2390001-1100016162

Hrvatski sabor, 10000 Zagreb, Trg sv. Marka 6

TISAK: Tiskara Hrvatskoga sabora